

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARİ KORUMA-RESTORASYON PROGRAMI**

**YÖRESEL MİMARİNİN VE KIRSAL DOKUNUN
KORUNMASI:
KONYA EMEN MAHALLESİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERVE AYDOĞDU

İSTANBUL, 2021

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARİ KORUMA-RESTORASYON PROGRAMI**

**YÖRESEL MİMARİNİN VE KIRSAL DOKUNUN
KORUNMASI:
KONYA EMEN MAHALLESİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**MERVE AYDOĞDU
(180211001)**

**Danışman
Prof. Dr., İbrahim Numan**

İSTANBUL, 2021

11/01/2021

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Mimarlık Anabilim Dalı, Mimari Koruma ve Restorasyon Programı'nda 180211001 numaralı Merve AYDOĞDU'nun hazırladığı "Yöresel Mimarinin ve Kırsal Dokunun Korunması: Konya Emen Mahallesi Örneği" konulu Yüksek Lisans tezi ile ilgili Tez Savunma Sınavı, 11/01/2021 Pazartesi günü saat 14 :00 'da yapılmış, sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜNE karar verilmiştir.

Düzeltilme verilmesi halinde:

Tez Adı Değişikliği Yapılması Halinde:

Jüri Üyesi	Kanaati (*)	İmza
Prof. Dr. İbrahim NUMAN (Danışman)	KABUL
Doç. Dr. Serra Zerrin KORKMAZ	KABUL
Dr. Öğretim Üyesi Ömer DABANLI	KABUL

BEYAN/ ETİK BİLDİRİM

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağlı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

Merve Aydoğdu

YÖRESEL MİMARİNİN VE KIRSAL DOKUNUN KORUNMASI: KONYA EMEN MAHALLESİ ÖRNEĞİ

Merve Aydoğdu

ÖZET

Ülkemizde kırsal alanlardan kentlere yaşanan göç sebebiyle oluşan nüfus azalması, yaşam pratiklerinin değişmesi, kırsal alanlardaki yeni kimliksiz yapılaşmalar gibi faktörler yüzyıllar boyunca kültürel birikimle oluşturulmuş yerleşmeleri etkileyerek geleneksel dokunun azalmasına neden olmaktadır. Kültürel sürekliliğın devamı, geleneksel mimarinin korunması ve bozulmanın engellenmesi için mimari mirasın belgelenmesi ve analizi gerekmektedir.

Bu tez çalışmasında, sahip olduğu geleneksel doku ile kırsal mimari miras örneği olan Beyşehir ilçesine bağlı Emen Köyü'nün incelenmesi yapılmıştır. Çalışma 7 ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde, araştırmanın gerekliliği hakkında giriş bölümü oluşturulmuş, yapılan çalışmanın amaç, kapsam ve yöntemi açıklanmıştır.

İkinci bölümde, kırsal alan ve kırsal mimari kavramları ele alınarak korumanın yapı ölçeğinden kırsal yerleşim ölçeğine büyüme gösteren tarihi gelişimi incelenmiştir. Kırsal mimarinin korunma sorunlarından bahsedilerek önemli bir kavram olarak koruma gerekliliği ortaya konulmuştur.

Üçüncü bölümde çalışma alanının içinde bulunduğu Beyşehir İlçesi'nin, konumu, coğrafi özellikleri, tarihi, sosyoekonomik yapısı ve kültürel yapısı incelenmiştir. İlçede bulunan önemli anıt eserler hakkında kısa bilgiler verilerek sivil ve kırsal mimari örnekleri ele alınmıştır.

Dördüncü bölümde Emen Köyü'nü tanımak adına tarihi, nüfus özellikleri, ekonomik yapısı, sosyokültürel yapısı, ulaşım ve coğrafi özellikleri hakkında bilgiler verilmiş bu özelliklerin köyün yapısal gelişmesini nasıl etkilediği sorusu irdelenmiştir. Çalışma alanı hakkında edinilen bilgiler ışığında köy yerleşme biçimi ve kırsal peyzajı genel özellikleri ortaya konulmuş, mimari yapı özellikleri açıklanmıştır.

Beşinci bölüm Emen Köyü'nde yapılan alan çalışmalarının şekiller, grafikler, haritalar ile açıklandığı ve köyün kırsal mimari yapısının çözümlendiği kısım olarak bu tezin alan araştırmasını oluşturan bölümdür. Köy hakkında elde edilen veriler temel çevresel analizler başlığı altında açıklanarak grafikleştirilmiş ve harita gösterimi ile desteklenmiştir. Köyün genel yapı tipolojisini yansıtan 21 konutun plan düzeni, cephe düzeni, yapım sistemi ve malzeme özellikleri gibi dokuyu oluşturan fiziki etkenleri incelenerek değerlendirilmiştir.

Altıncı bölümde Emen Köyü'nde korunma sorunları araştırılmış, SWOT analizi ile köyün güçlü zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri belirlenmiştir. Tespit edilen sorunlar ele alınarak sosyoekonomik, yerleşim ve yapı ölçeğinde öneriler sunulmuştur.

Sonuç olarak kırsal mimari koruma bağlamında Emen Köyü özelinde yapılan teorik ve kavramsal araştırmalar ile birlikte köyün bütünü analiz edilmiş, köyü oluşturan beşeri unsurlar ortaya konulmuştur. Seçilen 21 konut için rölöve çalışmaları yapılarak mimari dokuyu oluşturan fiziki unsurlar belirlenmiştir. Köyün korunma sorunları irdelenerek bir takım ilkeler, stratejiler ve öneriler geliştirilmiştir. Sonuç ve değerlendirmeleri içeren yedinci bölümde çalışma özetlenerek kırsal mimarinin korunmasının, önemli faktör olarak insanı önceleyen bir bütüncül koruma anlayışı ile gerçekleştirilebileceği belirtilmiştir. Nihayetinde bu çalışma ile tüm bilgiler ışığında Emen Köyü kırsal mimari mirasının gelecek nesillere aktarılmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar kelimeler; Beyşehir, Emen Köyü, kırsal alan, kırsal mimari koruma, kültürel miras

PRESERVATION OF RURAL LANDSCAPE AND VERNACULAR ARCHITECTURE: THE CASE OF EMEN NEIGHBOURHOOD, KONYA

Merve Aydoğdu

ABSTRACT

In Turkey, factors such as the decrease in population due to migration from rural to urban, change in life-practices, recent unidentified structures in rural, affect the cultural landscape formed over centuries, thus, cause diminishment of the traditional urban pattern. Documentation and analysis of architectural heritage are necessary to maintain cultural continuity, preserve the traditional architecture and prevent deterioration.

In the thesis, the village of *Emen* in *Beyşehir* as an example of architectural heritage with its traditional pattern is investigated. The study consists of seven chapters. In the first chapter, the preface is formed on the necessity of the research. Besides, the aim, the scope and the method are explained therein.

Covering rural land and vernacular architecture, in the second chapter, the historical development of conservation from the building scale to the rural scale is examined. By mentioning the problems of vernacular architecture, the necessity of conservation is discussed as a significant concept.

In the third chapter; *Beyşehir*, where the field of research situates, is investigated in terms of its location, geographical characteristics, history, socio-economic and cultural structure. By giving brief information on monumental pieces of the district, some examples of civil and vernacular architecture are discussed.

To identify *Emen* more, in the fourth chapter, its history, population properties, economic situation, socio-cultural situation, transportation, and

geographical situation are detailed, besides, "*how do these structures affect the structural development of the village*" question is sought to answer. In light of the obtained knowledge, characteristics of the village settlements and the rural landscape are revealed, features of the architectural structures are explained.

The fifth chapter is the section that constitutes the field research of this thesis as the section where the field studies in Emen Village are explained with figures, graphics, maps and the rural architectural structure of the village is analyzed. The gained data on the village is shared through primary environmental analysis and it is supported via an additional map. The physical factors that make up the texture such as the plan layout, façade layout, construction system and material properties of 21 houses, which reflect the general building typology of the village, were examined and evaluated.

In the sixth chapter, problems of conservation in Emen are discussed, strong-weak sides and opportunities-threads are sought through SWOT analysis. By addressing detected problems, some suggestions are given on the scale of socio-economy, settlement, and building.

As a result, together with the theoretical and conceptual researches conducted specifically for Emen Village in the context of rural architectural conservation, the whole village was analyzed and human faktor that make up the village were revealed. For the selected 21 houses, the physical elements that make up the architectural texture were determined by performing survey studies. Some principles, strategies and recommendations have been developed by examining the conservation problems of the village. In the seventh chapter, which includes the results and evaluations, the study is summarized and it is stated that the conservation of rural architecture can be realized with a a holistic approach of conservation that prioritizes human as an important factor. Ultimately, this study aims to contribute to the transfer of Emen Village's rural architectural heritage to future generations in the light of all the information.

Keywords; Beyşehir, The village of Emen, Rural Land, Preservation of Vernacular Architecture, Cultural Heritage

ÖNSÖZ

Bu tezin hazırlık aşamasına gelene kadar üzerimde emeği olan tüm lisans ve lisansüstü hocalarıma, eğitim dönemimde ve tez çalışmamda desteğini ve bilgisini benden esirgemeyen değerli danışman hocam Prof. Dr. İbrahim NUMAN'a, çalışma alanım hakkındaki bilgilerini hiç çekinmeden benimle paylaşan Dr. Öğr. Üyesi İlhan KOÇ ve Doç. Dr. Mehmet Çağlar Meşhur'a teşekkürlerimi arz ederim.

Köyde yaptığım çalışmalar esnasında beni sevgiyle ağırladıkları, evlerini açarak güler yüzleri ve ikramları ile yardımcı olmaya çalıştıkları için özellikle Muhtar Emine ÇİNİ'ye ve Emen Köyü halkına teşekkürlerimi sunarım.

Tezin oluşturulması sırasında beni destekleyen, cesaretlendiren özellikle alan çalışmalarında yanımda bulunan ve her konuda yardımına koşan arkadaşlarım Asude DÖKMECİ, Türkan Büşra ASLAN, Şüheda BAĞRIAÇIK, Elif Nur KUZ, Saliha ÇETİNTAŞ, Serap ÇAKMAK, Melike Sıla ACAR ve Rumeysa TUNA'ya, destekleri için çok teşekkür ederim.

Son olarak hayatım boyunca sevgi ve desteklerini hep hissettiğim, verdiğim kararlarda arkamda duran ve çalışmalarımda beni hiç yalnız bırakmayan biricik kardeşim Mehmet Tarık AYDOĞDU, sevgili annem Hadiye AYDOĞDU ve canım babam Osman AYDOĞDU 'ya sonsuz teşekkür ederim.

Merve Aydoğdu

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
ÖNSÖZ.....	viii
ÇİZELGE LİSTESİ.....	xii
ŞEKİL LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR.....	xix
1. GİRİŞ.....	1
1.1. AMAÇ.....	2
1.2. KAPSAM.....	2
1.3. YÖNTEM.....	35
2. KIRSAL MİMARİNİN KORUNMASI VE ÖNEMİ.....	5
2.1. KIRSAL ALAN.....	5
2.2. KIRSAL MİMARİ.....	5
2.3. KIRSAL MİMARİNİN KORUNMASI.....	7
2.3.1. Kırsal Mimarinin Koruma Sorunları.....	9
3. BEYŞEHİR.....	12
3.1. COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ.....	13
3.2. TARİHİ.....	16
3.2.1. Türk Hakimiyetinden Önce Beyşehir.....	16
3.2.2. Türk Hakimiyetinden Sonra Beyşehir.....	16
3.3. SOSYAL VE EKONOMİK YAPISI.....	19
3.4. KÜLTÜREL YAPISI.....	20
3.5. BEYŞEHİR'DE BULUNAN ANIT ESERLER.....	22
3.5.1. Sivil Mimarlık Örnekleri.....	31
3.5.2. Kırsal Mimari Örnekleri.....	33
4. EMEN KÖYÜ.....	35
4.1. TARİHSEL GELİŞİMİ.....	35

4.2. DEMOGRAFİK YAPI.....	37
4.3.EKONOMİK FALİYETLER.....	38
4.4. SOSYO-KÜLTÜREL VERİLER.....	39
4.5. ULAŞIM.....	40
4.6. COĞRAFİ ÖZELLİKLER.....	41
4.7. KÖY YERLEŞME BİÇİMİ VE KIRSAL PEYZAJ.....	43
4.8. MİMARİ YAPI ÖZELLİKLERİ.....	45
5. EMEN YERLEŞİM DOKUSU ANALİZLERİ VE YÖRESEL MİMARİNİN İNCELENMESİ	48
5.1. ÇALIŞMA ALANI SINIRI.....	48
5.2. TEMEL ÇEVRESEL ANALİZLER.....	48
5.2.1. Doluluk-Boşluk Analizi	48
5.2.2. Yol Dokusu Analizi	50
5.2.3. Kullanım Durumu Analizi	52
5.2.4. İşlev Analizi	54
5.2.5. Kat Sayısı Analizi.....	58
5.2.6. Yapım Sistemi ve Malzeme Analizi.....	60
5.2.7. Sağlık Durumu Analizi	63
5.2.8. Yapısal Durum Analizi.....	65
5.2.9. Tescil Durumu Analizi.....	68
5.2.10. Çatı Tipi ve Malzeme Analizi	70
5.2.11. Envanter Listesi	72
5.3. YERLEŞİM DOKUSUNU OLUŞTURAN ÖGELER.....	74
5.3.1.Dini Yapılar	74
5.3.2. Köprü	83
5.3.3. Çeşme	84
5.4. GELENEKSEL KONUT MİMARİSİ.....	85
5.4.1. Genel Yerleşim Özellikleri	85
5.4.2. Plan Özellikleri.....	87
5.4.2.1. Plan Elemanları	91
5.4.3. Cephe Özellikleri.....	103
5.4.4. Yapım Sistemi ve Malzeme Özellikleri	108

5.4.5. Kapılar	113
5.4.6. Pencereleler	116
5.4.7. Süsleme Elemanları	118
5.5. DEĞERLENDİRME	119
6. EMEN KÖYÜ'NDE KORUNMA SORUNLARI VE ÖNERİLER	121
6.1. EMEN KÖYÜ KIRSAL KORUMA AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	121
6.1.1. Ekonomik ve Toplumsal Sorunlar	121
6.1.2. Mimari Çevreye İlişkin Sorunlar	123
6.1.2.1. Doku Ölçeğinde Sorunlar	123
6.1.2.2. Yapı Ölçeğinde Sorunlar	126
6.1.2.3. Çalışma Alanı SWOT Analizi	128
6.2. EMEN KÖYÜ'NÜN KORUNMASINA YÖNELİK ÖNERİLER.....	133
6.2.1. Sosyal ve Ekonomik Öneriler	133
6.2.1.1. İstihdam Sağlamaya Yönelik Öneriler.....	134
6.2.1.2. Turizm Önerileri	135
6.2.2. Yerleşim Ölçeğinde Koruma Önerileri.....	136
6.2.3. Yapı Ölçeğinde Koruma Önerileri.....	141
6.2.3.1. Plan Düzeni Önerileri	142
6.2.3.2. Cephe Düzeni Önerileri	143
7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	145
KAYNAKÇA	147
EKLER.....	152
ÖZGEÇMİŞ.....	177

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1.1 : Tez Çalışmasının Akış Diyagramı	4
Çizelge 4.1 : TÜİK verilerine göre Emen'in yıllara göre nüfus dağılımı	38
Çizelge 5.1 : Çalışma alanında bulunan konutların cephe örnekleri	104
Çizelge 5.2 : 8 envanter numaralı konut sistem kesiti	113
Çizelge 5.3 : Örnek kapı detayları	114
Çizelge 5.4 : Örnek pencere detayları	117
Çizelge 6.1 : Emen Köyü Ekonomik Durum Analizi.....	129
Çizelge 6.2 : Emen Köyü Coğrafi Özellik Analizi.....	129
Çizelge 6.3 : Emen Köyü Sosyokültürel Analizi.....	130
Çizelge 6.4 : Emen Köyü Doku Analizi	131
Çizelge 6.5 : Emen Köyü Mimari Analizi	132

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1 : Konya, İvriz’de sivil mimarlık örneği.....	6
Şekil 3.1 : Pisidya’da Karallia bölgesi harita gösterimi	12
Şekil 3.2 : Beyşehir’in çevre il ve ilçeler arasındaki konumu	13
Şekil 3.3 : Beyşehir Gölü	14
Şekil 3.4 : Beyşehir Gölü ve çevresi bitki örtüsü	15
Şekil 3.5 : 1584 Yılı Beyşehir Haritası	17
Şekil 3.6: 1926 Yılı Beyşehir Haritası	18
Şekil 3.7: Eflatunpınar Anıtı	23
Şekil 3.8: Fasıllar Anıtı	24
Şekil 3.9: Kubadabad Sarayı	25
Şekil 3.10: Eşrefoğlu Cami	26
Şekil 3.11: Eşrefoğlu Cami taç kapısı mukarnaslı kavsarası	27
Şekil 3.12: Eşrefoğlu Cami hünkar mahfili	28
Şekil 3.13: Taş Köprü	30
Şekil 3.14: Beyşehir’de sivil mimarlık örneği.....	31
Şekil 3.15: Beyşehir’de bulunan ev tipoloji örnekleri.....	32
Şekil 3.16: Beyşehir Fasıllar Köyü	34
Şekil 3.17: Beyşehir Bayındır Köyü kırsal mimari örnekleri	34
Şekil 4.1: Emen Köyü’nün konumu	35
Şekil 4.2: Emen Köyü Cami ve Minaresi	36
Şekil 4.3: Emen Köyü köprüsü	36

Şekil 4.4: Emen ve Sadıkhacı Köyü	37
Şekil 4.5: Kadınların ördüğü eldiven ve çorap örneği	39
Şekil 4.6: Köyde kurulan seyyar tezgah	40
Şekil 4.7: Emen'e ulaşımda kullanılan asfalt yol.....	41
Şekil 4.8: Emen Köyü hava fotoğrafı	42
Şekil 4.9: Beyşehir İlçesi'ne bağlı toplu yerleşme tipine örnek köyler	43
Şekil 4.10: Emen Köyü panoramik silüet görüntüsü	44
Şekil 4.11: Emen Köyü yapı oluşumu dönemsel analizi	45
Şekil 4.12: Emen Köyü meydanı ve yollar	46
Şekil 4.13: Emen Köyü meydanı ve kahvehane	46
Şekil 4.14: Emen Köyü meydanı ve kahvehane.....	47
Şekil 5.1: Doluluk-boşluk analizi paftası	49
Şekil 5.2: Emen Köyü mevcut yol dokusu	50
Şekil 5.3: Yol dokusu analizi paftası	51
Şekil 5.4: Köyde inşaat halinde bulunan tek yapı	52
Şekil 5.5: Kullanım Durumu Analizi Grafiği	52
Şekil 5.6: Kullanım durumu analizi paftası	53
Şekil 5.7: İşlev Analizi Grafiği	54
Şekil 5.8: Emen köyünde bulunan eğitim yapıları	55
Şekil 5.9: Emen köyünde bulunan camiler.....	55
Şekil 5.10: Emen köyünde bulunan sağlık ocağı ve sosyokültürel tesis.....	55
Şekil 5.11: Emen köyünde bulunan konut+ticaret örnekleri.....	56
Şekil 5.12: Emen köyünde bulunan köprü ve çeşme	56
Şekil 5.13: İşlev analizi paftası	57
Şekil 5.14: Kat Sayısı Analizi Grafiği	58

Şekil 5.15: Emen sokak dokusunda farklı kat adetleri.....	58
Şekil 5.16: Kat sayısı analizi paftası	59
Şekil 5.17: Yapım Sistemi ve Malzeme Analizi Grafiği	60
Şekil 5.18: Yığma taş ve yığma tuğla yapı örnekleri	61
Şekil 5.19: Yığma taş+tuğla sistem örneği	61
Şekil 5.20: Yapım sistemi ve malzeme analizi paftası	62
Şekil 5.21: Sağlamlık Durumu Analizi Grafiği	63
Şekil 5.22: Emen köyünde harabe durumda bir yapı örneği	63
Şekil 5.23: Sağlamlık durumu analizi paftası	64
Şekil 5.24: Yapısal Durum Analizi Grafiği	65
Şekil 5.25: Yüzeysel onarım gerektiren yapılar örneği	66
Şekil 5.26: Esaslı onarım gerektiren yapı örneği	66
Şekil 5.27: Yapısal durum analizi paftası	67
Şekil 5.28: Tescil Durumu Analizi Grafiği	68
Şekil 5.29: Tescile değer yapı örneği	68
Şekil 5.30: Tescil Durumu analizi paftası	69
Şekil 5.31: Çatı tipi ve Malzeme Analizi Grafiği	70
Şekil 5.32: Çatı tipi ve malzeme analizi paftası	71
Şekil 5.33: Üst örtüsü toprak dam iken kırma çatı olarak değiştirilen çatı örneği ...	72
Şekil 5.34: Rölöve çalışması yapılan evlerin gösterimi	73
Şekil 5.35: Emen Merkez Cami kitabesi	74
Şekil 5.36: Kitabe üzerine dört satırlık sülüs hatla yazılmış ibare	74
Şekil 5.37: Emen Merkez Cami bodrum kat planı	75
Şekil 5.38: Emen Merkez Cami bodrum katı.....	75
Şekil 5.39: Emen Merkez Cami harim kat planı	76

Şekil 5.40: Girişin batı ve doğusunda bulunan oda görünümleri	77
Şekil 5.41: Minare giriş kapısı	78
Şekil 5.42: Minare görünümü	78
Şekil 5.43: Harim giriş kapısından abdesthaneye ve bahçeye bakış	79
Şekil 5.44: Kadınlar mahfili	79
Şekil 5.45: Kadınlar mahfilinden harimin görünümü	80
Şekil 5.46: Harim bölümü, mihrap ve minber görünümü	80
Şekil 5.47: Motifli ve mukarnaslı sütun başlıkları	81
Şekil 5.48: Şerefe korkulukları ve minare gövdesi	82
Şekil 5.49: Emen Merkez Cami bahçesindeki mezarlık	82
Şekil 5.50: Emen köyü güneyinde bulunan mezarlık	83
Şekil 5.51: Emen köyü Yazı Deresi üzerinde bulunan köprü	84
Şekil 5.52: Emen köyü çeşmeleri.....	84
Şekil 5.53: Çalışma alanı yapı-parsel ilişkisi	86
Şekil 5.54: 12 envanter numaralı 6 odalık ve 6 envanter numaralı 9 odalık konut örnekleri	87
Şekil 5.55: 1, 2, 3 envanter numaralı tek katlı konut örnekleri	87
Şekil 5.56: 11 ve 17 envanter numaralı konutların zemin kat planları. Ek bir yapı olarak inşa edilmiş tandır ve ahır örnekleri	88
Şekil 5.57: 8 ve 12 envanter numaralı konutların birinci kat planları. Tek kollu merdiven ile sofaya geçiş örnekleri	89
Şekil 5.58: 10 ve 13 numaralı konutlar. Sofaya geçişi kapatılan merdivenler	89
Şekil 5.59: 5 ve 19 envanter numaralı konutların birinci kat planları. Islak hacimleri birinci kata eklenen konut örnekleri	90
Şekil 5.60: 17 numaralı konut. Yapıya ek inşa edilen ahır örneği	91
Şekil 5.61: 14 numaralı konut. Konut içerisinde ambar	92

Şekil 5.62: 11 numaralı konut. Tahıl dolu ambar	92
Şekil 5.63: 17 numaralı konut. Günümüzde depo olarak kullanılan eski ahır.....	93
Şekil 5.64: 10 numaralı konut. Konut içi odunluk	94
Şekil 5.65: 10 ve 16 numaralı konut. Konut içi tandır örneği	94
Şekil 5.66: 17 numaralı konut bahçesi. Bahçede bulunan ocak örneği.....	95
Şekil 5.67: 17 numaralı konut. Merdiven ile ulaşılan sofa örneği	96
Şekil 5.68: 11 numaralı konut. Sofadan camekan ile ayrılan kiler bölümü	96
Şekil 5.69: 4 numaralı konut. Sofa görünümü	97
Şekil 5.70: 12 numaralı konut. Sofa örneği	97
Şekil 5.71: 12 numaralı konut. Oda içerisinde mazgal pencere örneği.....	98
Şekil 5.72: 12 numaralı konut. Oda içerisinde hamamlık örneği	99
Şekil 5.73: 7, 16 numaralı konut ve 21 numaralı köy evi. Oda içerisinde dolap ve dış örnekleri	99
Şekil 5.74: 2 numaralı konut. Mutfak içerisinde ocak örneği	100
Şekil 5.75: 11 numaralı konut. Islak hacim holü, banyo ve hela	101
Şekil 5.76: 8 numaralı konut. Ahşap karkas sistem hela	101
Şekil 5.77: 11 numaralı konut. Balkon örneği	102
Şekil 5.78: 5 numaralı konut. Giriş dış sofa örneği	102
Şekil 5.79: 5 numaralı konut. Yola yönelen ön cephe örneği	103
Şekil 5.80: 16 numaralı konut. Pencereleri değişen konut.....	105
Şekil 5.81: 5 numaralı konut. Ön cephede balkon örneği	105
Şekil 5.82: Çıkma örneği	106
Şekil 5.83: Bitişik nizam konut giriş cephesi örneği	106
Şekil 5.84: 8 numaralı konut. Ahşap hatıllı taş duvar örgü örneği	107
Şekil 5.85: 4 numaralı konut. Giriş cephesi çıkma örneği.....	107

Şekil 5.86: Yığma taş duvar örneği	108
Şekil 5.87: 4 numaralı konut. Kerpiç iç duvar örneği	109
Şekil 5.88: 4 numaralı konut. Sıvalı iç duvar örneği	109
Şekil 5.89: 4 numaralı konut tandırı. Yığma taş duvar tandır örneği	110
Şekil 5.90: Kıрма çatı örnekleri	110
Şekil 5.91: Beşik çatı örnekleri	111
Şekil 5.92: Toprak dam örnekleri	111
Şekil 5.93: Toprak dam, beşik ve kırma çatı örneği	111
Şekil 5.94: Yığma tuğla duvar örneği örneği.....	112
Şekil 5.95: 3, 12, 13 numaralı konutlar. Ahşap çift kanatlı dış kapı örnekleri	115
Şekil 5.96: 2, 7, 17 numaralı konutlar. İç kapı örnekleri	115
Şekil 5.97: 6, 7, 11 numaralı konutlar. Demir kapı örnekleri	116
Şekil 5.98: 8, 12, 13 numaralı konutlar. Ahşap pencere örnekleri	116
Şekil 5.99: 16 numaralı konut. Zemin kat doldurulmuş pencere örneği	116
Şekil 5.100: 19 numaralı konut. Pvc pencere örneği	118
Şekil 5.101: Devşirme taş örneği	118
Şekil 6.1: Emen Köyü harabe durumda bulunan konut	124
Şekil 6.2: Emen Köyü tuğla ile yapılan niteliksiz onarım örneği	124
Şekil 6.3: Emen Köyü dokusunu bozan ekler	125
Şekil 6.4: 15 Envanter numaralı konut çevresi yol dokusu	126
Şekil 6.5: Emen Köyü 1. Dönem bölgesi koruma alanı ve üst ölçekli koruma alanını gösteren harita	138
Şekil 6.6: Emen Köyü mevcut meydanları ve önerilen alanı gösteren harita.....	140

***Çizelge ve şekillerde yalnızca tarih yazılı olup kaynak belirtilmeyen haritalar, fotoğraflar ve çizimler şahsıma aittir.**

KISALTMALAR

C.	Cilt
çev.	Çeviren
ed. veya haz.	Editör/yayına hazırlayan
MTA:	Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
sy.	Sayfa/sayfalar
SWOT:	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats
TUİK:	Türkiye İstatistik Kurumu
UNESCO:	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

1. GİRİŞ

Kırsal mimari, geçmişin deneyimlerinden oluşan birikimiyle, bugünü anlamamızı ve geleceği oluşturmamızı sağlayan önemli bir bilgi kaynağıdır. İnsanın doğa ve diğer insanlarla etkileşiminin yansıması olan kırsal mimarinin korunması, mevcut birikimin gelecek kuşaklara aktarılması anlamında son derece önem arz etmektedir. Dünyada yapı ölçeğinde başlayan koruma kavramı, belirli bir dönemin mimari düzenini, yapım tekniklerini, sosyal yaşamını da içerisine alarak genişletilmiş, kırsal alanlarda kültürel peyzaj kapsamında koruma anlayışı içerisinde yerini almıştır.

Tarih boyunca çeşitli medeniyetler tarafından yerleşim bölgesi olarak tercih edilen Anadolu'da kırsal mimari, iklimden, topografyadan, coğrafyadan, toplumların kültürlerinden, dini inançlarından, toplumsal ve doğa olaylarından, yaşam alışkanlıklarından etkilenerek şekillenmiştir. Derin bir bilgi birikimi sentezi olan kırsal yerleşmeler tarihsel süreç içerisinde toplum zihinlerinde ve yaşama kültüründe sürekli değişimler yaşamıştır.

Geleneksel mimari dokunun bozulma ve yok olma tehlikesi 20. yüzyılda endüstrileşme, şehirleşme, göç gibi etkenler sebebiyle geleneksel üretim faaliyeti olan tarımın azalması ve şehirlere göçün artması ile ortaya çıkarmıştır. Günümüzde kırsal alanlardan kentlere yaşanan göçe bağlı nüfus azalması ve köylerde artan yeni kimliksiz yapılaşmalar gibi faktörler yüzyıllar boyunca kültürel birikimle oluşturulmuş bu yerleşmeleri etkileyerek geleneksel dokunun azalmasına neden olmaktadır. Kırsal dokunun bozulmasında diğer önemli nokta modernizmin etkisi ile bireylerin zihinlerinde köy ve köye dair varolan şeylerin eski ve niteliksiz olarak algılanmasıdır. Nitekim korumanın sürdürülebilir olabilmesi öncelikle orada yaşayan halkın varlığına bağlıdır. Bu sebeple kırsal yerleşmelerin korunması anlamında önemli noktalardan biri halkın bilinçlendirilmesi ile sahip oldukları mirasın değerinin farkettilmesini sağlamaktır. Ayrıca kültürel sürekliliğin devamı, geleneksel mimarinin korunması ve bozulmanın engellenmesi için mimari mirasın analizi ve belgelenmesi gerekmektedir.

1.1. AMAÇ

Farklı medeniyetlere ev sahipliği, özellikle Selçuklu Devletine başkentlik yapmış Konya ili içerisinde bulundurduğu pek çok değerli anıt eserlerin yanı sıra kırsal mimari doku olarak da zengin örneklerle sahiptir. Bununla birlikte kırsal mimari koruma konusunda Konya ili genelinde yapılan çalışmalar mevcutken, Beyşehir özelinde kırsal alanlara ilişkin çalışmalara rastlanmamıştır.

Bu tez çalışmasında kırsal hayat kültürünü ve özgün mimari dokusunu genel olarak koruması sebebiyle seçilmiş Beyşehir Emen Köyü'nün, yerleşim özelliklerinin analiz edilmesi ve belgelenmesi amaçlanmaktadır. Yaşam pratiklerinin değişimi ile geleneksel yapıların bu değişime adapte edilememesi, göçe bağlı nüfus azalması ve yapıların metruk durumda olması, taş malzeme için usta sıkıntısı, mevcut yapıların bakımı sorunu ve kültürel yozlaşma gibi nedenler köyün yapısal kimliğinde ve mimari dokusunda bozulmalara yol açmaktadır.

Bu bağlamda ileride gerçekleştirilecek koruma çalışmalarına temel oluşturacak verilerin oluşturulması, alanın belgelenmesi ve alınan koruma kararlarıyla Emen Köyü kırsal dokusunun gelecek kuşaklara aktarılması çalışmanın asıl amacını oluşturmaktadır. Ayrıca hazırlanan bu çalışmanın çevre köyler için de bir rehber olması ve koruma bilincinin çevre köylerde de oluşması için bir örnek teşkil etmesi hedeflenmektedir. Kırsal mimariye dair araştırmalar yapılarak bu alanın korunması için bir rehber oluşturmak istenmiştir.

1.2. KAPSAM

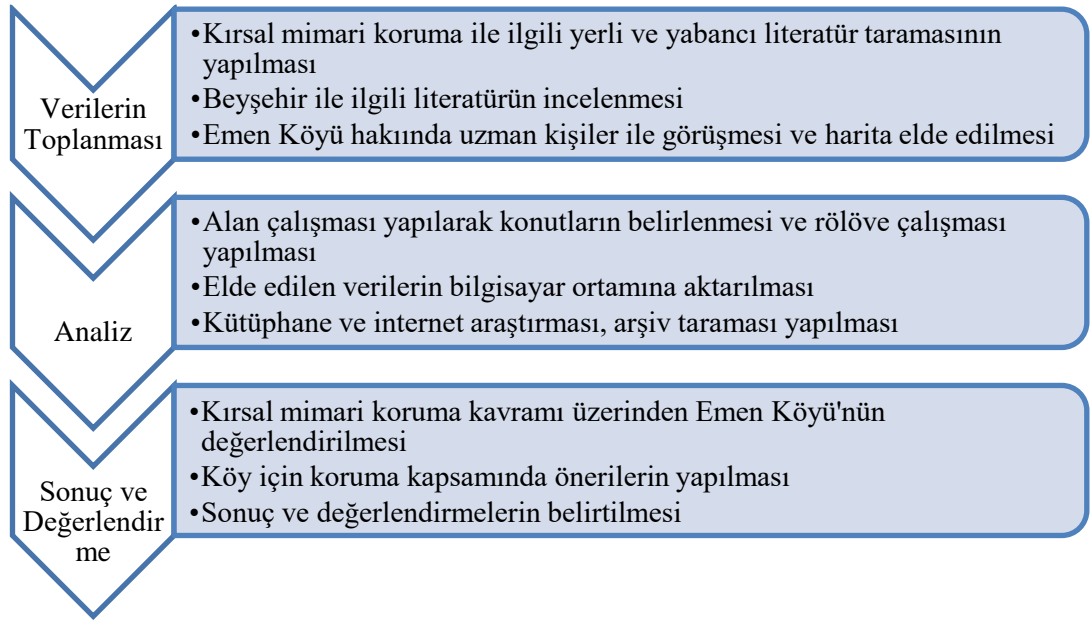
Çalışma kapsamında, kırsal alan ve mimari kavramları tanımlanmış, kırsal mimarinin korunması bağlamında dünyada ve Türkiye'de yapılan çalışmalar ve koruma sorunları irdelenmiştir. Beyşehir İlçesi ve Emen Köyü incelenmiş, köyde geleneksel dokuyu biçimlendiren etkenler ele alınarak günümüze ulaşan kırsal mimari unsurlar analiz edilmiştir. Emen Köyü'nde çalışma alanı fotoğraflanmış, sözlü çalışmalar ve gözlemler neticesinde analizler yapılmıştır. Geleneksel teknikle inşa edilen, yerleşimdeki konut tipolojisini yansıtan 21 konut yapısı seçilerek plan ve cephe özelliklerinin belirlenmesi için rölöve çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Rölöve çalışması yapılan konutların sahipleri ile ayrıca röportaj yapılarak köye, konuta ve

kırsal hayata dair bilgiler elde edilmiştir. Mimari dokuyu şekillendiren sosyokültürel, ekonomik, doğal faktörlere bağlı olarak yapı ve çevresinin kurgusu, konutların mekansal özellikleri, tarihsel süreçteki gelişimleri araştırılarak bunların mekanda yansıttığı konut tipolojileri incelenmiş, konut tipolojilerine ait plan düzeni, cephe düzeni, yapım tekniği ve malzeme, mimari elemanlar kapsam içerisine alınmıştır. Elde edilen bilgiler ile köyün dokusunun korunma sorunları irdelenmiş, alana dair güçlü yönlerin, zayıf yönlerin, fırsatların ve tehditlerin belirlendiği SWOT analizi yapılarak, köyün gelecek nesillerin de faydalanabileceği teknik bilgi birikiminin ve tarımsal üretiminin varlığını sürdürülebilmek adına koruma önerileri getirilmiştir.

1.3. YÖNTEM

Bu çalışmada öncelikle kırsal mimari koruma ile ilgili yerli ve yabancı kaynaklar olarak literatür taraması yapılarak detaylı olarak irdelenmiştir. Örnek tez çalışmaları incelenmiş ve alan çalışması için belirli bir çalışma takvimi oluşturulmuştur. İlk olarak tüm alan gezilmiş fotoğraf çekimleri yapılmış, konutlar tek tek ele alınarak incelenmiş bazı konut sahipleri ile görüşülüp konut ve köy hakkında bilgiler alınmış, tüm bu veriler harita üzerinde ve tez çalışma defterine not edilmiştir. Yapılan analizler neticesinde genel dokuyu ifade edecek 21 yapı seçilmiştir. Haftalık olarak köye yapılan ziyaretlerde seçilen konutların sahibi ile önceden hazırlan röportaj soruları sorularak bilgiler edinilmiş, şematik plan krokisi çizilerek yapıların rölöveleri alınmış, ve her bir konut için fotoğraf çekimi yapılmıştır. Rölöve aşamasında gözlenen bilgiler krokilere yazılmıştır. İlk olarak yaşama alanı olarak kullanılan birinci kat ölçülendirilmiş sonrasında zemin kat ve mevcut ise bahçe ölçülerek rölöve tamamlanmıştır. Tüm veriler toplandıktan sonra rölöve çizimleri bilgisayara aktarılmıştır. Envanter fişi altlığı oluşturularak konutların; yapı niteliği, il-ilçe-köy bilgileri, kat sayısı, yapım tarihi, kullanım durumu, koruma durumu, yapım sistemi ve malzemesi, plan ve cephe özellikleri hakkında bilgi verilmiş, şematik plan çizimi, fotoğrafları ve konutun bulunduğu yeri gösteren harita eklenerek envanter fişi hazırlanmıştır. Genel doku ile ilgili bilgiler tez defterinden bilgisayar ortamında harita üzerine aktarılmıştır. Haritalar temel çevresel analizler bölümünde, envanter fişleri ise ek olarak gösterilmiştir. Ayrıca köy ve konutlar hakkında bilgi sahibi olmak adına ses kaydına alınan röportajlar da

bilgisayar ortamına aktarılmış, yazılan bölümlerde gerekli görülen kısımlar kaynak olarak kullanılmıştır. Röportajlar özellikle köyün tarihi ve kırsal hayatı hakkında bilgi sahibi olan kişiler ve rölöve çalışması yapılan konut sahipleri ile yapılmıştır. Röportajda sorulan sorular ek olarak gösterilmiştir. Tez çalışmasının akış diyagramı Çizelge 1.1'de verilmiştir.

Çizelge 1.1 Tez Çalışmasının Akış Diyagramı

2. KIRSAL MİMARİNİN KORUMASI VE ÖNEMİ

2.1. KIRSAL ALAN

Kır, Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğüne göre ‘kent dışı’ olarak ifade edilen, üretim ilişkileriyle, değerleriyle, yaşam biçimiyle toplumsal yapının önemli parçalarından birisidir. Kırsal (kıra dair) kavramı, yerel üretim olarak tarıma dayalı olan, daha az nüfusun yaşadığı ve çalıştığı alan olarak ifade edilmektedir (Hasol, 2012). Kırın somut mekanı köydür. Köy, toplumsal, ekonomik, coğrafi ve kültürel gelişme özelliklerinin yavaş ilerlediği, düşük nüfus yoğunluğuna sahip, ekonomik olarak genellikle tarıma dayalı kırsal yerleşim birimleridir. Köy ve köye bağlı birimler kırsal alanı ifade etmektedir (Özensel, 2018).

Kırsal alan kentten farklı olarak insanın doğal çevre ile ortaklaşa ortaya koyduğu bir ürün diğer bir deyişle, doğal çevrede gerçekleşen insan faaliyetlerinin görünür ya da görünmez izleri ile insanların zaman içerisinde bu çevreyle kurdukları ilişkilerin oluşturduğu bütündür (Kayıkçı, 2009). Ekonomik açıdan özellikle doğal kaynaklara dayalı üretimin yaygın olduğu, ortalama gelir düzeyinin çoğunlukla düşük kaldığı, kendine özgü kültürel yapısı bulunan ve toplumsal hayatın daha çok gelenekler çerçevesinde belirlendiği yerler olarak tanımlanmaktadır (Yalım, 2019).

2.2. KIRSAL MİMARİ

Kırsal mimari, en kısa tanımlamayla “halk tarafından yapılan halkın mimarlığıdır”. Halk mimarlığı, yöresel/yerel mimarlık, mimarsız mimarlık, anonim mimari olarak da bilinmektedir (Hasol, 2012). Dünya Vernaküler Mimarlık Ansiklopedisi kırsal mimariyi, halk tarafından yapılmış tüm evler ve diğer yapılar olarak tanımlamaktadır (Oliver, 1998). Belli bir döneme ve yöreye özgü olan kırsal mimarinin oluşumunda, iklim, yeryüzü şekilleri, toprak ve su gibi doğal özellikler, yakın çevredeki malzemeler ve yaşam kültürü gibi temel unsurlar etkilidir.

Şekil 2.1 Konya, İvriz’de sivil mimarlık örneği (2019)

Kırsal mimari yerel ihtiyaçları karşılayan, yöreye özgü yapım malzemelerini kullanarak, yerel gelenekleri yansıtan bir mimarlık türüdür. Kuşaktan kuşağa aktarılan bilgi, beceri ve deneyim sayesinde yapı ya bizzat konutun sahibi ya da yerel ustalar tarafından, konut sahiplerinin de katılımıyla inşa edilmektedir (ÇEKÜL, 2012).

Mimar Aran kır yapılarını “Kır yapılarının farkı, doğal karakteridir. Yapay bir üslup kaygısına düşmeden, sanayi öncesi toplumun geleneksel gereksinimleri doğrultusunda, yer ve iklimin koşullarına karşı bir yanıtırlar.” ifadesi ile tanımlamaktadır (Aran, 2000). İşlev, konum, form ve malzeme farklılıkları kırdaki konut, samanlık, ambar, ahır, ağıl, okul, cami, kahve, mescit, köy odası, değirmen, mandıra, işlikler gibi çok sayıda yapı tipini oluşturur (ÇEKÜL, 2013).

Kırsal mimari kavramı dünyada “Rapaport’un önerdiği ‘kültürel manzara’ ve UNESCO tarafından kullanılan ‘kültürel peyzaj’ kavramlarının içerisinde tanımlanmaktadır” (Kayın, 2012). UNESCO Dünya Miras Komitesi tarafından yapılan tanımlamalarda “kültürel peyzaj alanları”, “İnsan Tarafından Bilinçli Olarak Tasarlanan ve Yaratılan Peyzaj Alanları”, “Organik Olarak Oluşmuş Peyzaj

Alanları” ve “Birleşik Kültürel Peyzaj Alanları” olarak üçe ayrılmaktadır. Kırsal mimari organik olarak oluşmuş peyzaj alanları grubuna girmektedir (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organizatio, 2012). Kırsal mimari, tarım alanları ile geleneksel yaşam biçiminin birarada kurgulanarak insan eliyle inşa edildiği alanlardır (Çakan, 2019).

2.3. KIRSAL MİMARİNİN KORUNMASI

Halk tarafından yapılan kırsal mimari öğelerin bir miras olarak kabul görmesi 18. yüzyılın sonlarında Endüstri Devrimi'nden sonra olmuştur. Bu dönemde sanayileşmenin etkisiyle kırsal nüfus kentlere göç ederken diğer yandan tarımda makineleşme ile, kırsal ve kentsel alanda yaşam biçiminde büyük değişiklikler yaşanmıştır. Kırsal yaşamdaki bu değişiklikler kaybolmakta olan “köylü-çiftçi toplum” yapısı mimarisinin, gelecek kuşaklar için korunması gerekli bir kültür mirası olarak değerlendirilmesinin gereğini ortaya çıkarmıştır (Eres, 2013).

İlk olarak İsviçreli Karl Viktor von Bonstetten 1790'da çiftlik evlerinin “geçmiş kültürün somut verileri olarak” bir parkta toplanması fikrini ileri sürmüş ve gelişen süreç ile 1891'de Stolholm'de planlanan "Skansen Açık Hava Müzesi" ilk açık hava müzesi olarak açılmıştır (Eres, 2010). **“Artur Hazelius tarafından kurulan müzede, İsveç'in çeşitli bölgelerinden taşınan çiftlik evleri iç mekan özellikleri de gözetilerek bir arada köy ortamı içinde sergilenmeye başlamıştır. Bu yöntemle yapılar her ne kadar kendi özgün yerlerinde korunamamış olsa da, yine de benzer bir doğal çevre ortamında korunması sağlanarak sergilenmişlerdir”** (Eres, 2010). İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra daha çok açık hava müzeleri açılmıştır. Savaş nedeniyle yıkılmış olan yapıların ve yerleşim yerlerinin korunması için fikirler ileri sürülmüş, bu bağlamda kültürel mirasın korunması alanında çalışmalar da artmıştır. İkinci Dünya Savaşı tarihi çevrelerin korunması kavramının gelişimi sağlamıştır (Eres, 2008). 1962'de çıkartılan Malraux Yasası'yla tarihi kentlerin bütüncül olarak korunması ve yaşatılması yasalar ile desteklenmiştir. Aynı yıl UNESCO, Paris'te düzenlenen “Yerleşmelerin ve Doğal Çevre Ortamlarının Kimliğinin ve Çekiciliğinin Korunması Konferansı” sonrasında kırsal mimarinin korunması adına tavsiye kararlar alınmıştır (Eres, 2013).

Kırsal mimarinin korunması 1964'de Mayıs ayında Venedik'te toplanan "İkinci Uluslararası Tarihi Anıtlar Mimar ve Teknisyenleri Kongresi" ile gündeme gelmiş ve bu toplantının sonuçlarını içeren Venedik Tüzüğü'nde 'tarihi anıt' kavramı kırsal yerleşmeleri kapsayacak şekilde tanımlanmıştır¹ (Ahunbay, 1996).

Venedik Tüzüğü kırsal mimarini korunması adına atılmış önemli bir adım olmuş, özellikle 1970'ler sonrasında uluslararası seviyede çalışmalar yapılması hız kazanmıştır. 1975 yılının Avrupa Mimari Miras yılı ilan edilmesi ile yayınlanan Amsterdam Bildirgesi'nde, 'Bütünleşik Koruma' kavramı geliştirilmiş ve bu yaklaşımın gerçekleşmesi için ihtiyaç duyulan araçlar tanımlanmaya çalışılmıştır (Ahunbay, 1996).

1976 yılında Nairobi'de yapılan UNESCO toplantısında " 'Tarihi Alanların Korunması ve Çağdaş Rollerini Konusunda Tavsiyeler' konulu kararlar tarihi kentler ve mahallelerle birlikte köylerin de korunmasından" bahsetmekte, kentsel, bölgesel, kırsal planlama tavsiye edilmektedir (Eres, 2013). 1977 tarihli "Bölgesel Planlamada Kırsal Mimari" başlıklı Granada Belgesi'nde ise, "kırsal mimarinin ve çevrelerin estetik değerlerle birlikte dünyevi bir bilgeliğin kanıtları olarak görülmeleri gerektiği" belirtilmiştir. 1979'da Avrupa Konseyi tarafından alınan kararlarda kırsal mimari "kültür mirası" olarak tanımlanmıştır (Eres, 2013).

Türkiye'de kırsal mimari koruma anıtsal yapılar, kentler ve ören yerlerine odaklanmış, kırsal yerleşimler ihmal edilmiştir. 19. Yüzyıl Asar-ı Atika Nizamnameleri ve 1912 tarihli Muhafaza-i Abidat Kanunu'nu bu düşüncüyü desteklemektedir. 1951'de kurulan Anıtlar Yüksek Kurulu anıtların koruma, bakım, onarım ve restorasyonlarına odaklanmıştır. 1973 tarihli ve 1710 sayılı Eski Eserler Kanunu ile koruma anlayışı biraz daha genişletilmiş, 1975 Avrupa Mimari Miras Yılı dolayısıyla "bütünleşik koruma" kavramının dillendirilmesi ve 1989'da Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi'nin onaylanması ile kırsal mimari koruma konusunda ilk adım atılmıştır (Kayın, 2012).

¹ Venedik Tüzüğü 1. Maddesi: "Tarihi anıt kavramı sadece bir mimari eseri içine almaz, bunun yanında belli bir uygarlığın, önemli bir gelişmenin, tarihi bir olayın tanıklığını yapan kentsel ya da kırsal bir yerleşmeyi de kapsar. Bu kavram yalnız büyük sanat eserlerini değil, ayrıca zamanla kültürel anlam kazanmış daha basit eserleri de kapsar." (Ahunbay, 1996)

2000’li yıllarda koruma alanında “modern mimarlık mirası”, “endüstri mirası”, “kültürel peyzaj”, “alan yönetimi” gibi konular gündeme gelmiş, kırsal mimari mirasın belgeleme çalışmaları sistemli olarak yapılmaya başlanmıştır. Kültür Bakanlığı desteği ile Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), Türkiye Kültür Envanteri sistemi kurulmuştur (Eres, 2013). Kentsel ve kırsal mimari mirasları tanımlamak üzere “kırsal mimarlık yerleşme ve yapı fişi” geliştirilerek pilot bölgelerde çalışmalar yapılmıştır (Çakan, 2019). Türkiye 2003’te Avrupa Peyzaj Sözleşmesi’ni imzalayarak kırsal peyzaj alanlarının değerini ve koruması gerektiğini onaylamış, 2004’te var olan Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu güncellenerek “sit” kavramı içerisine “kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş yerler” ifadesi eklenmiştir (Eres, 2013).

Dünyada kırsal mimariyi tanımlayan ve kırsal mimari koruma sorunlarını belirleyerek çözüm üretmeye çalışan bu çalışmalar, insani değerlerin, yöresel kimliği oluşturan farklı özelliklerini, bütünlük koruma anlayışı içerisinde korumayı hedeflemektedir (Eres, 2013).

Ülkemizde bugün kırsal alanlarda “Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı gibi bakanlıklar sorumludur” (Çakan, 2019). Kırsal mimari korumaya yönelik uluslararası yönetmelikler ve yasalar “insan-doğa” ve “insan-insan” ilişkisi içeren kültür ve kültürel peyzajın bütünlük bir koruma anlayışı içerisinde değerlendirilerek geliştirilmelidir.

2.3.1. Kırsal Mimarinin Koruma Sorunları

Kırsal mimari, insan ve doğa etkileşiminin uzun yıllar iç içe olmasıyla meydana gelmekte ve bu etkileşimin devam edebilmesi ile varlığını sürdürmektedir. Yalnız fiziksel çevre olarak değil aynı zamanda içinde bulunan toplumun yaşam tarzı ve kültürel yapısını yansıtması, tarihi, estetik, ekonomi gibi değerleri içerisinde barındırması ile de miras olarak belirlenmeli, korunmalı ve gelecek nesillere aktarılmalıdır. Küreselleşmenin etkisi ile kırsal alanlarda gerçekleşen ekonominin zayıflaması, kırsaldan kentlere göçün artması ile yaşanan nüfus kaybı gibi değişimler bu alanları büyük ölçüde etkilemektedir.

Bu değişim sonucunda;

- Köylerin nüfus kaybına uğrayarak ıssızlaşması kırsal ekonomilerin zarar görmesine,
- Kentlerin merkezlerinin ve sanayi bölgelerinin kırsal alanlara doğru sağlıklı genişlemesinin ve yayılmasının, kırsal mimari mirasına zarar vermesine,
- Tarımda makineleşmeyle ile azalan insan işgücü ihtiyacı tarımın ve toprakların tek edilmesine, kırsal alanda yaban hayatın yok olmasına,
- Sanayi faaliyetleri, maden ocakları, baraj inşaatları ve toprağın yanlış kullanılmasının sonucu olarak toprağın, suyun ve havanın kirlenmesine, arazi ve orman bozulmalarına,
- Kontrolsüz turizm faaliyetlerinin kırsal alanlarda doğal ve kültürel alanların zarar görmesine,
- Ticari ve kamusal sektörlerdeki merkezileşmenin kültürün standartlaşmasına ve yerel yaşam kültürünün ve çeşitliliğın kaybolmasına,
- Kentsel odaklı ekonomik politikaların kırsal bölgeleri temsil etmemesi,
- Tüm bu koşulların sosyal ve kültürel hayatın canlılığını yitirmesine sebep olduğu görülmektedir (ÇEKUL, 2012). Kırsal mirasın kaybolması tehlikesini oluşturan çok boyutlu sorunlar bu maddeler ile özetlenmektedir.

Bu maddelere ek olarak koruma sorunlarına yönelik diğeri bir husus kırsal miras tanımının tam ve kapsamlı olarak yapılamamasıdır. Kentsel alanlarda sıkça vurgulanan koruma, kırsal alanlarda aynı derecede vurulanmamaktadır (Kayın, 2012). Kırsal alanların bağılı olduğu yerel yönetimlerin korumaya yönelik, proje üretme ve uygulama kapasitesinin yeterli olmaması da olumsuz bir etken olarak değerlendirilmektedir (Yıldız, 2019). Ayrıca 2012 yılında yürürlüğe giren Büyükşehir yasası kırsal kesime hizmet eden il özel idareleri kaldırılmış, bu görev il mülki sınırları içerisinde büyükşehir belediyelerine verilmiştir. Bunun bir sonucu olarak köy yerleşim yerlerine kamu hizmetinin getirilmesi büyükşehir ve ilçe belediyelerinin yükünü arttırmış ve yeterli hizmetin sağlanamayacağı endişesini doğurmuştur (Ayyıldız vd., 2016).

Geleneksel teknik ve malzemeler ile inşa edilen yapıların onarımında ekonomik nedenler kadar malzeme temini ve geleneksel tekniği uygulayacak usta bulunamaması da kırsal alanların korunmasındaki sorunlar içerisinde (Eres, 2016). Bir diğer problem geleneksel yapının çağdaş yaşam koşullarına uyum sağlayamadığı yapı sahiplerinin ihtiyaçlarını ve sorunlarını giderirken niteliksiz müdahalelerde bulunmalarıdır.

Geçmişe ışık tutan kırsal mimarinin korunması, kırsal alanlardaki yaşam izlerinin gelecek nesillere aktarılmasında önemlidir. Kırsal mimarinin korunması yöneticiler ve yerel halkın kolektif çalışması ile mümkün olacaktır. Yöneticilerin korumanın önemini ve gerekliliğinin bilincinde olması ve buna yönelik çalışmalar yapacak ekipler kurması ve bu çalışmaların yerel halk tarafından da desteklenmesi ile geleneksel yaşam kültürünün devamlılığının sağlanabileceği düşünülmektedir (Akın, 1988).

3. BEYŞEHİR

Beyşehir tarih öncesi döneme dayanan eski bir yerleşim bölgesidir. İlçe ilkçağda Pisidya adıyla bilinen bölgenin Karallia olarak (Şekil 3.1) bilinen bir şehridir (Muşmal, 2005). Bizanslılar zamanında Skleros, daha sonra harap olan şehir anlamında Viranşehir adını almıştır (Samancı, 2008). 13. yüzyılda Türkmenler tarafından tekrar kurulan şehir Eşrefoğulları döneminde Süleymanşehir olarak adlandırılmıştır Süleyman Bey'e dayanarak şehre bu isim verilmiştir. Zamanla Eşrefoğulları Beyliği'nin merkezi olmasından dolayı "Beyin Şehri" olarak anılmaya başlamıştır (Samancı, 2008). Bundan dolayı da Beyşehir adını alır. Beyşehir'in adı Türkçe belgelerde El-Medine Es Süleymaniyye El-Eşrefiyye, Süleymanşehir, Bekşehir, Begşehir ve Beyşehri gibi değişik şekillerde geçmektedir (Muşmal, 2005).

Şekil 3.1 Pisidya'da Karallia bölgesi harita gösterimi (URL-1)

3.1. COĞRAFİ ÖZELLİKLER

Coğrafi Konum

Beyşehir, Akdeniz Bölgesi'nin kuzeyinde Göller Yöresi'nde yer alan, İç Anadolu bölgesinde Konya iline bağlı bir ilçedir. Konya'nın yaklaşık 90 km güneybatısındadır. Kuzeyinde Hüyük ve Ilgın, kuzeybatısında Isparta iline bağlı Şarkikaraağaç ve Eğirdir, doğusunda Meram, güneyinde Derebucak ve Seydişehir ilçeleri bulunmaktadır (Şekil 3.2). Güneyde Toraslar yöreyi Akdeniz'den ayırmaktadır (Sarı, 2007).

Şekil 3.2 Beyşehir'in çevre il ve ilçeler arasındaki konumu (2020)

Beyşehir Coğrafyası

Beyşehir, kuzeyde Sultan, doğuda Erenler, güneyde ve batıda Toros Dağları ile çevrili kapalı havza, bu havzanın ortasında ismini ilçeden alan Türkiye'nin 3. büyük gölü Beyşehir Gölü etrafında kurulan bir ilçedir (Şekil 3.3). Konya Ovası Sulama Projesi'nin ana kaynağı niteliğindeki Çarşamba çayı ve Kızıloğlu, Hanboğazı deresi gibi küçük akarsuları bulunmaktadır (Ekizoğlu, 2018). Bulunduğu konum itibari ile ilçe "Konya'nın denizi, Aldeniz'in yaylası" olarak marka patentine sahiptir (Türkiye Patent ve Marka Kurumu, 2019).

Şekil 3.3 Beyşehir Gölü (2014)

Beyşehir'de hakim rüzgar yönü kuzeydoğudur. Beyşehir Havzasının güneyi ve batısı yüksek dağlık alanlardan, kuzeyi ovalık alanlardan oluşmaktadır. Bu durum Beyşehir'e özel ekolojik şartlar kazandırmış, belirgin bir şekilde bitki örtüsü üzerinde etkisini göstermiştir. Beyşehir, bir yanda orman ve göl ekosistemi diğer yanda step ekosistemi bulunan geniş çeşitlikte bitki örtüsüne sahiptir (Şekil 3.4). Yüksek dağlık alanlarda bazen saf bazen de karışık ormanlar ile Beyşehir Gölü'nün oluşturduğu çanakta ortaya çıkan ova, step, ada, vadi ve diğer coğrafik yapılanmalar floristik zenginliği oluşturmaktadır (Kaya ve Şimşek, 2014).

Şekil 3.4 Beyşehir Gölü ve çevresi bitki örtüsü (URL-2)

Beyşehir'in İklimi, Karasal-Akdeniz Geçiş İklimi olarak da belirtilmektedir. İç Anadolu'dan daha az, Akdeniz'den ise daha çok karasal iklim özellikleri göstermektedir (Sarı ve İnan, 2011). Beyşehir merkezi Akdeniz iklim familyası içerisinde yarı-kurak alt iklim katına, termik iklim grubu ve iklim tipleri içerisinde yazı ılıman kışı çok soğuk iklim tipine girmektedir. Genellikle yazları sıcak ve kurak kışları soğuk ve yağışlı geçmektedir. Yaz kuraklığı ve kış yağışları Akdeniz iklimi, yaz sıcaklığı ve kış soğuğu karasal iklim tesirlerinin bir sonucudur (Kaya ve Şimşek, 2014).

Havzayı çevreleyen yüksek dağlık bölgenin sıcaklık ve yağış üzerinde önemli etkisi bulunmaktadır. Beyşehir'in yıllık yağış miktarı ve aylık yağışın dağılışı, İç Anadolu İklimi ile Akdeniz İklimi'nin sentezi gibidir (Sarı ve İnan, 2011). Bölge sıcaklık yönüyle daha çok İç Anadolu iklimine benzerken yağış yönüyle Akdeniz iklimine benzemektedir. Ancak yıllık ortalama yağış miktarı Akdeniz ikliminde olduğu kadar fazla değildir (Kaya ve Şimşek, 2014).

3.2. TARİHİ

3.2.1. Türk Hakimiyetinden Önce Beyşehir

Beyşehir, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış yerleşim alanlarındandır. İstanbul–Antalya yolu üzerinde bulunan bölge tarih boyunca stratejik öneme sahip olmuştur. Beyşehir ve çevresinde yapılan araştırmalarda tarihi M.Ö. 6000–7000 yıllarına kadar dayanmaktadır. Bölge Neolitik Kalkolitik, Demir ve Tunç Çağı'nda da yerleşim bölgesi olarak kesintisiz şekilde kullanılmıştır (Tekin, 2017).

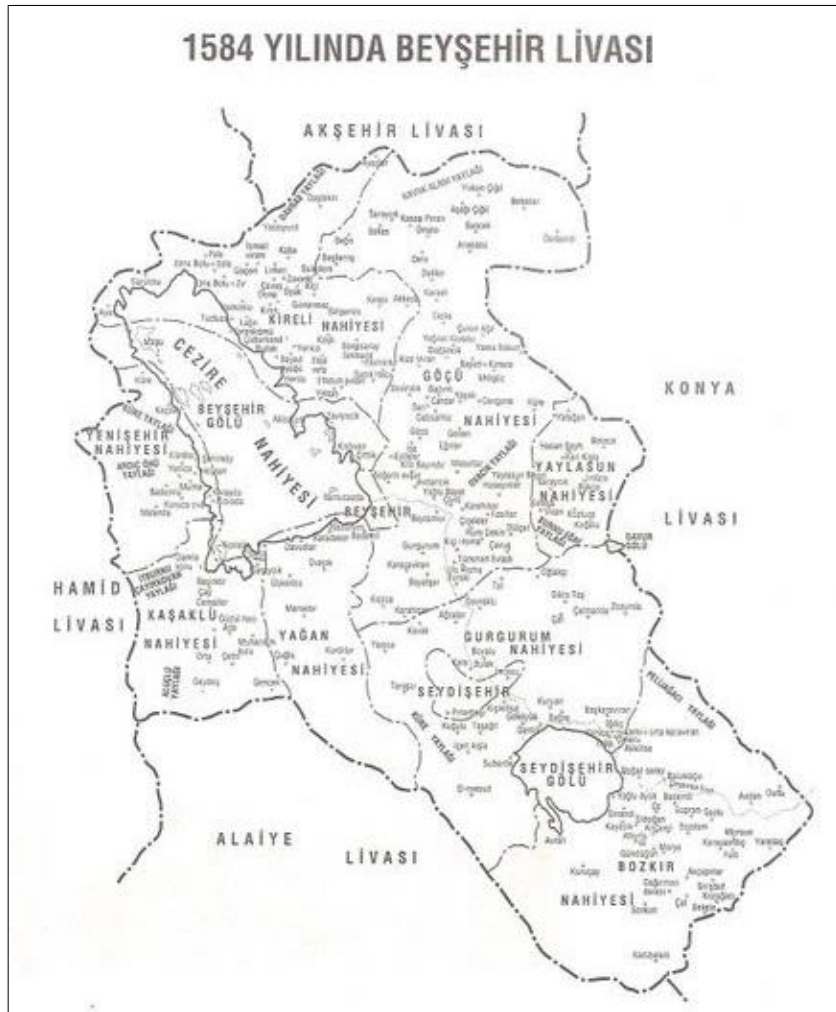
M.Ö. 1700-1200 yıllarında Hitit İmparatorluğu döneminde bölge büyük bir öneme sahiptir. Beyşehir'de bulunan Eflatun Pınar ve dünyanın en büyük kaya anıtlarından biri olan Fasıllar anıtları bu döneme ait en önemli eserlerdir (Tekin, 2017). M.Ö. 1200 yıllarında Friglerin hakimiyetinde Pisidya adında kurulan devlet sebebiyle bölge Pisidya adını almıştır. Frig hakimiyeti ardından bölgede sırasıyla Lidya Çağı ve Pers Çağı yaşanmıştır. M.Ö. 120 yılında Beyşehir ve çevresi Roma İmparatorluğu egemenliği altına girmiştir. Türkler bölgeye gelinceye kadar Roma-Bizans yönetiminde kalmıştır (Ekizoğlu, 2018).

3.2.2. Türk Hakimiyetinden Sonra Beyşehir

1071 Malazgirt zaferinin kazanılmasıyla Türkler Anadolu'da, 1176 Miryakefalon zaferi sonrası ise Beyşehir ve çevresinde hakimiyet kurmaya başlamışlardır (Ekizoğlu, 2018). Süleyman Şah'ın Bizans'tan Konya'yı almasıyla birlikte Pisidya Selçuklu hakimiyetine geçmiştir. Selçuklu hükümdarı Alaaddin Keykubat'ın kendi adına inşa ettirdiği Kubadabad sarayı Beyşehir'in önemli bir merkez olduğunu göstermektedir. Moğol akınlara maruz kalan bölgede yavaş yavaş güç kaybedilmiştir (Gedik, 2007).

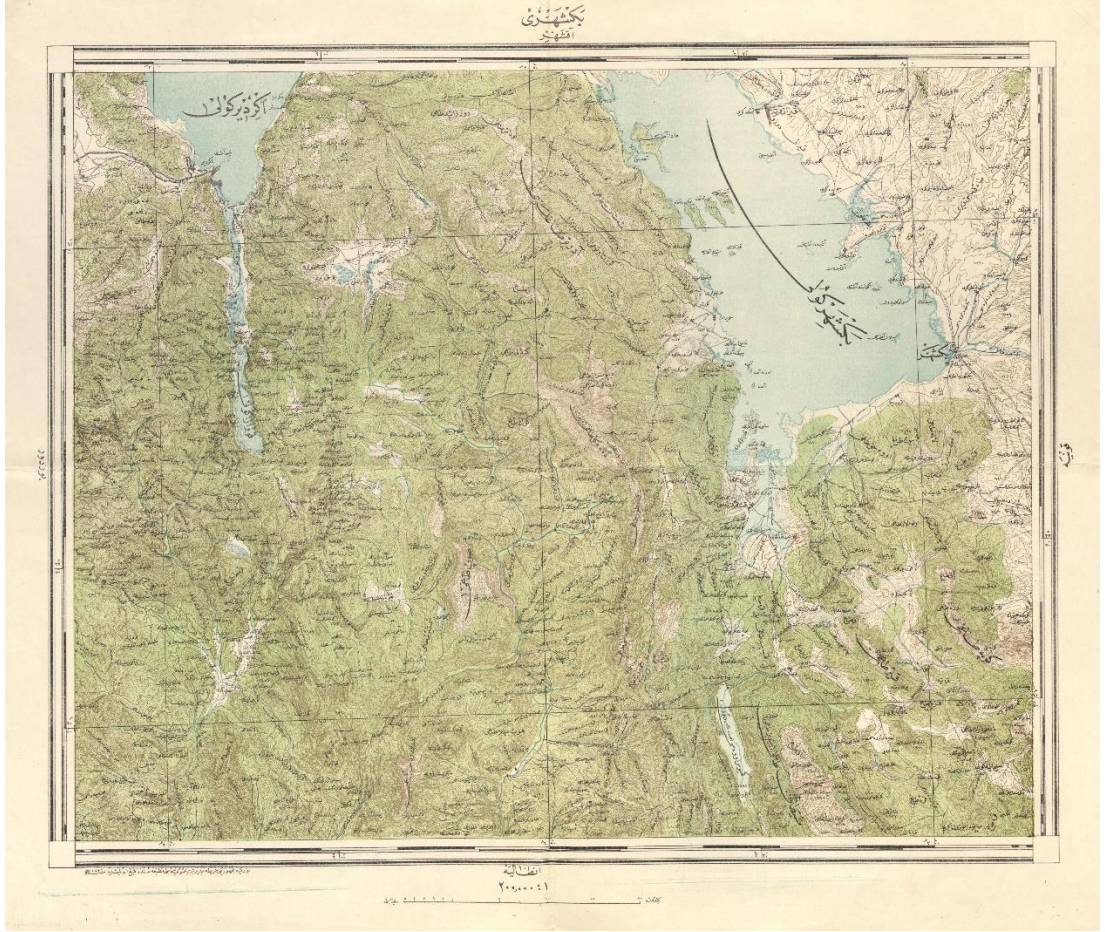
14. yüzyıl başlarında Selçuklu Sultanı III. Gıyaseddin Keyhüsrev'in uç beylerinden biri olan Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey bu bölgesinde Eşrefoğlu Beyliği'ni kurmuştur. Beyşehir, kültür ve medeniyet bakımından altın çağını Eşrefoğulları döneminde yaşamıştır (Muşmal, 2005). Bu dönemde Süleyman Bey bir kale ve kendi adını taşıyan ünlü Eşrefoğlu Cami'ni yaptırmıştır. İlhanlıların şehri ele geçirmesiyle Eşrefoğulları Beyliği ortadan kalkmıştır (Gedik, 2007).

İlhanlılardan sonra bir süre de Hamitoğullarının hakimiyetinde kalan Beyşehir, I. Murat'ın Hamitoğlu Hüseyin Bey'den satın almasıyla Osmanlı hakimiyetine girmiştir (Gedik, 2007). Bölge, Karamanoğulları ve Osmanlılar arasında defalarca el değiştirmiş, 1476 yılında Fatih Sultan Mehmet Han tarafından kesin olarak Osmanlı hakimiyetine katılmıştır (Şekil 3.5). Daha sonra Anadolu Beylerbeyliği'ne bağlanmıştır (Biçer, 2008).

Şekil 3.5 1584 Yılı Beyşehir Haritası (URL-3)

Beyşehir, Osmanlı'nın ilk dönemlerinde idari bakımdan vilayet merkezi iken daha sonra ikinci derecede sancak merkezi haline getirilmiştir. 17. Yüzyılda Konya'dan sonra Karaman eyaletinin en kalabalık bölgesi ve en zengin sancağı konumundadır. Beyşehir İçerişehir'deki Eşrefoğlu Külliyesi ile Dışarışehir'deki Hacı Armağanşah Camii etrafında gelişmiş fiziki yapısı itibariyle tam bir Türk-İslam şehridir (Türkiye Diyanet Vakfı, 1992). Şehir 19. Yüzyılda belediye idaresine dönüştürülmüş, 1928'de yapılan idari bölünmeyle ilçe merkezi olmuştur (Bağcı, 2019).

Şekil 3.6 1926 Yılı Beyşehir Haritası (URL-4)

3.3. SOSYOEKONOMİK YAPISI

Beyşehir, tarih boyunca göl kenarında, verimli topraklar üzerinde bulunan önemli bir yerleşim alanı olmuştur. Tarım ilçe ekonomisinde önemli yere sahiptir. Tarım ekonomisinin büyük bölümünü hububat ekimi oluşturmaktadır. Bölgede en çok ekilen hububat çeşidi buğdaydır. Meyve ve sebze alanları tahıl alanlarıyla kıyaslandığında oldukça azdır.

TUİK verilerine göre 2019 yılında Beyşehir’de bulunan 500.661 dekar arazide “Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler” alanı 470.504, “Sebzeler” alanı 11.715, “Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri” alanı 8.627 dekadır. Bölgedeki tarım ekonomisinde en çok “Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler” alanları görülmektedir. Bu grupta en fazla ekimi yapılan buğdaydır. İkinci sırada arpa ve sonrasında sırasıyla şeker pancarı, nohut, yonca bulunmaktadır (Türkiye İstatistik Kurumu, 2019).

Bölgedeki tarım ekonomisinde ikinci alanı “Sebzeler” oluşturmaktadır. Bu grupta en fazla ekimi yapılan sebze domatestir. Bunu sırası ile kuru soğan, fasulye, salatalık, biber ve pırasa izlemektedir. “Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri” alanında en çok üretilen cevizdir. Bunu sıradıyla elma, kiraz, üzüm, vişne, çilek, badem izlemektedir (TUİK, 2019).

Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından belirlenen “Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli Kapsamında Desteklenen Ürünler” projesi kapsamında 2020 yılında Beyşehir ilçesinde desteklenen ürünler şunlardır: Arpa, Aspir, Buğday, Mısır (Dane), Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Triticale, Yem Bitkileri, Patates (Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, 2020).

Hayvancılık ekonomide önemli bir yer tutmamaktadır. Bununla birlikte Beyşehir Gölü etrafında kurulan ilçede balıkçılık önemli geçim kaynaklarından bir tanesidir ve son yıllarda arıcılık faaliyetleri de artmaktadır. Beyşehir’in ekonomisinde bir diğer önemli kaynak turizmdir. Bölge tarihi ve doğal güzellikleri ile büyük bir turizm potansiyeli taşımaktadır. Beyşehir, Göller Bölgesi Eko Gelişim Turizm bölgesi içerisinde, Beyşehir Gölü gibi önemli bir turizm değerine sahiptir (MEVKA, Beyşehir İlçe Raporu, 2019).

Beyşehir'in önemli ekonomik faaliyetleri arasında tekstil ürünlerinin imalatı, su ürünleri yetiştiriciliği, içecek imalatı ve fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizat hariç) sektörleri de bulunmaktadır. Türkiye geneli av tüfeği üretimi yapan yaklaşık 200 işletmenin 100'ü ilçede, dünyaca ünlü tüfek üretim yerleri Huğlu ve Üzümlü yerleşmelerinde bulunmaktadır. Bu işletmeler ülkede üretilen av tüfeği üretiminin %70'ini sağlamaktadır. Huğlu'da 1962 yılında kurulan Huğlu Av Tüfekleri Kooperatifi'nde modern anlamda ilk av tüfekleri üretilmiştir. İlçede aynı zamanda Doğanbey Mahallesi'nden çıkarılan suyun şişelenerek pazarlandığı "Beysu Tesisleri" mevcuttur (Keser, 2020).

3.4. KÜLTÜREL YAPISI

Beyşehir, tarih, kültür ve eşsiz doğal güzelliklerin bir arada yaşandığı bu özelliklerini bugüne kadar devam ettirebilmiş dünyanın sayılı şehirlerinden birisidir. Geçmişinde pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış ve bu medeniyetlerden miras kalan tarihi yapılarıyla, muhteşem doğal güzellikleriyle, zengin kültürüyle ayrıcalıklı bir yere sahiptir (URL-2, 2020).

Beyşehir'i tarih boyunca şekillendiren ismini aldığı Beyşehir Gölü olmuştur. Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü olan Beyşehir Gölü, sahip olduğu doğal güzelliğiyle ve önemli yolların kesiştiği bir noktada bulunması sebebiyle yerleşim için her zaman cazip bir merkezidir. Göl, yöre insanının sosyal hayatından, gelenek göreneklerine, inançlarına, ekonomik faaliyetlerine kadar birçok alanda etkili olmuştur. Dönem dönem yaşanan kuraklık, sel baskınları ve bataklıklar efsanelere ve hikayelere konu olmaktadır. Gölün etrafına kurulan yerleşimlerin sosyal hayatı su ile iç içedir. Balık ve av hayvanları yemek kültüründe önemli bir yeri sahiptir. Bölge halkının kullandığı önemli bir malzemelerden biri olan hasır da göl kenarında yetişen bitkilerden dokunmaktadır (Üçüncü, 2014).

Bölgede suya kutsallık atfedilen bir inanış bulunmaktadır. M. Ö. İkinci bin yıl uygarlıkları su gibi tabiat unsurlarını kutsal görmüşlerdir. Nitekim yaptıkları Eflatun Pınar Hitit Kutsal Su Havuzu Anıtı bir açık alan kutsal su anıtıdır (Üçüncü, 2014). Göl etrafında kurulan Beyşehir'den İbn Bibi Selçuknâme'sinde övgüler ile bahsetmektedir ve şu ifadeleri kullanır:

“Sultan, soylu atının sırtında Kayseri’den Süleyman gibi mutlu ve neşeli menzilleri aşıp, başkenti (Dârü’l-mülk) geçince Ağırnas’a vardı. Karşısına öyle bir yer çıktı ki, eğer cennetin bekçisi görse, orayı cennetten ayırt edemez, oradaki meyve ağaçlarını alıp aşlamak için cennet bahçesine götürürdü.”

İlave olarak şu şiiri söylemiştir:

“Cennet gibi güzel bir dağ eteği. Yoksa, gök oranın toprağına amber mi saçmış?

Yeri yeşillikten firuze rengini almış. Lâleden üzeri sanki kan lekelerine dönmüş.

Nesrinden yasemenden ve nesterenden meydana gelen güzel bir çemen değil, sanki gökyüzü.

Her köşesinde gülsuyu akıtan bir çeşme. Orada akan sanki su değil parlak bir kristal.

Hava misk kokulu, yer güzellikle dolu. İçinde her cins av hayvanı dolaşmakta.

Süt gibi tatlı sulu, yeşil renkli bir gölü var. Üzeri kadifenin kıvrımları gibi dalgalarla dolu.

Oranın üzerinde 20 ada saydım. Hepsi meyveyle ve ağaçlarla dolu.

Göl tarafından bir çeşme akmaktadır. Ondan içen yaşlılar gençleşmektedir.

Oradan buz gibi soğuk ve şarap gibi lezzetli bir su akmakta. Kaynağı yeni yetme birinin yanağı gibi”

Beyşehir tarihi ve doğal güzellikleri ile filmlere de konu olmuştur. Beyşehir yöresinde doğup büyüyen yapımcı, senarist, ve yönetmen Atalay Taşdiken’in, Mommo: Kız Kardeşim (2009), Meryem (2013), Arama Moturu (2016) adlı filmleri yörenin tarihi ve turistik mekanlarıyla birlikte önemli kültür öğelerini sinema yoluyla küresel boyuta, yani yerelden evrensele taşımıştır. Söz konusu filmler pek çok ödül almış ve dünyanın çeşitli ülkelerinde gösterilmiştir. Alınan ödüller ve yapılan gösterimler, Türkiye’nin ve özelde Beyşehir ve yöresinin tarihi ve turistik

mekanlarıyla birlikte pek çok kültür ögesinin de tanınmalarında önemli katkıları bulunmaktadır (Duranoğlu, 2018).

3.5. BEYŞEHİR'DE BULUNAN ANIT ESERLER

Beyşehir tarih boyunca pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış bir yerleşim bölgesidir. Bu medeniyetlere ait bazı tarihi ve turistik zenginliklere sırasıyla tarihsel süreçlerine göre aşağıda değinilmektedir.

Erbaba Höyük: Erbaba Höyük, Beyşehir Gölü'nün doğu yamacında Neolitik dönemin küçük bir höyüğüdür. M.Ö. 6600-6400 yıllarına tarihlenen küçük ve nispeten basit bir tarım köyüdür. Türkiye'de 1969-1977 yılları arasında J. Bordaz tarafından Beyşehir-Suğla Projesi kapsamında kazılmıştır. Çanak Çömlek Neolitik dönemine ait üç kültür tabakasını içeren dört metrelik tortulardan oluşur. Çamur sıvaya yerleştirilmiş kaba kireç taşı bloklardan oluşan mimari, duvarları ile plan içinde hüreseldir ve ortak avlularla görüldüğü gibi Orta Anadolu Neolitiğinin tipik bir örneğidir (Arbuckle, 2008).

Eflatunpınar Anıtı: M.Ö. 13. yüzyılın son çeyreğine tarihlendirilen Hitit dönemine ait olan anıtın Büyük Kral Tuthaliya IV dönemine ait olduğu düşünülmektedir. İlçesinin yaklaşık 22 km kuzeyinde yer alan anıt, yakınlardaki bir kaynaktan gelen sularla beslenen dikdörtgen şekilli bir gölet olarak oluşmuştur. En belirgin kısmı, göletin kuzey kenarında duran dikdörtgen yüksek kabartma duvarıdır. Büyük taş bloklarla inşa edilmiş anıtın cephesinin, sağında ve solunda, göletin duvarlarına gömülü birkaç tanrıça figürü yer almaktadır. Güney duvarının yanında, büyük ölçüde hasar görmüş bir tanrı ve tanrıça kabartmalarının yer aldığı dikdörtgen bir platform mevcuttur. Havuzun içinde ve çevresinde başka birkaç heykel parçası da bulunmaktadır (Şekil 3.7). Eflatunpınar, İmparatorluk dönemi Hitit sanatında insan formlarının önden resmedildiği birkaç örnekten biridir. Anıt, 1996-2002 yılları arasında kurtarma kazılarına ve yüzey temizliğine, 2011-2012'de çevre düzenleme, restorasyon geçirmiştir (URL-5, 2020). 2014 yılında UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne Hitit Kutsal Su Tapınağı olarak dahil edilmiştir (URL-6, 2020).

Şekil 3.7 Eflatunpınar Anıtı (URL-7)

Fasıllar Anıtı: Hitit İmparatorluğu'nun anıtsal eserleri arasında yer almakta, fakat Hitit çekirdek bölgesinden uzaktaki konumu ve taşınmak istendiği yere ulaştırılmadan “terkedilmiş” şekilde yorumlanan bir anıt olarak tanınmaktadır (Erbil ve Ünlü, 2017). Fasıllar Mahallesi'nde bulunur ve Kurtbeşiği Anıtı olarak da adlandırılır. Beyşehir Gölü'nün güneydoğusunda, yere yatılı olarak bulunmuştur. Kalkerden bir blok üzerine, yüksek kabartma ve heykel gibi yontulmuş ve tamamlanmamıştır. Anıtta, sakalsız genç bir tanrı ve onun altında daha küçük betimlenmiş sakallı bir dağ tanrısı ve bu dağ tanrısının iki yanında yontulmuş iki aslan bulunmaktadır (Şekil 3.8). Bazı araştırmacılar bu anıtın Eflatun Pınar anıtının üzerinde veya biraz gerisinde yer alan bir eser olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bir takım araştırmacılar ise bu iki anıtın birbiri ile ilişki olmayıp şu anda buldukları yerde birbirinden bağımsız yapılmış iki ayrı abide olduğunu ve hatta Fasıllar'ın, Hititlerin güneye (Akdeniz); Eflatunpınar'ın da batıya (Isparta) açılan kapıların merkezinde açık havada kurulmuş kutsal alanlar olduğu fikrini ileri sürmektedir. Anıtın bir kopyası Anadolu Medeniyetleri Müzesi bahçesinde bulunmaktadır (Murat, 2012).

Şekil 3.8 Fasıllar Anıtı (URL-2)

Kubadabad Sarayı: 1176 Miryokefalon Savaşı ile Konya ve çevresinde imar faaliyetleri başlamıştır. Beyşehir ve çevresi doğal güzelliği ile Anadolu Selçuklu için ikinci bir başkent olarak nitelendirilmiş ve en önemli mimari göstergesi Alaeddin Tepesi'ndeki saray dışında, Gölyaka'da yapılan Kubadabad Sarayı olmuştur. Kubadabad Sarayı'nın, planı bilinen ilk Selçuklu sarayıdır (Şekil 3.9). Büyük Saray ve Küçük Saray olarak iki ana bölümden oluşur. Tersane, cami, hamam, av parkı, fırın, mutfak, depo ve asker barınakları bulunan bir külliye'dir. Saray çevresinin köşk ve kasırlarla çevrili olduğu bilinmektedir. İbn-i Bibi, sarayın "iç açıcı havuzlar" ile bezendiğini söyler ve "Her yerinde zülal gibi çay akardı." diyerek betimler (İbn-i Bibi, 2014). Kubadabad Sarayı, güvenli bir liman olarak Anadolu Selçuklu'nun zayıfladığı zamanlara tanıklık etmiştir (Bağcı, 2019).

Şekil 3.9 Kubadabad Sarayı (URL-8)

Eşrefoğlu Camisi: Beyşehir Gölü'nün 1000 m kuzeyinde, İçerişehir Mahallesi'nde yer alan Selçuklu ve Beylikler döneminin nadide eserlerinden birisi olan cami 1296-1299 yılları arasında Eşrefoğlu Beyliği'nin kurucusu Seyfettin Süleyman Bey tarafından yaptırılmıştır. Yapıya ait bir tanesi türbede olmak üzere 4 adet kitabe bulunmaktadır. Yapım yılı, yaptıran kişi ve vakıflar bu kitabeler üzerinde yer alır (Efe, 2013). Anadolu'daki ahşap sütunlu, toprak, düz dam örtülü camilerin muhteşem bir örneği olan cami kuzey-güney doğrultusunda uzanır ve 1480 m² alana oturmaktadır. Dikdörtgen plan üzerine köşe ilave edilerek beş cepheli olan cami benzer camilerden bu özelliği ile ayrılmaktadır. Bu çarpık cephe taçkapı ve minare ile ön cepheyi oluşturur (Şekil 3.10). “Selçuklu eserlerinde görüldüğü üzere ön cephe duvarı kesme taş, diğerler cepheler moloz taşla örülmüştür ve çok iyi bir işçilik sergilemektedir.” (Doğan, 1995).

Şekil 3.10 Eşrefoğlu Cami (URL-9)

Dönemin pek çok yapısında bulunan Selçuklu taç kapı geleneği camide kendine özgü şekilde uygulanmıştır. Daha çok çiçek, yaprak kabartmalı bitkisel süslemelerin yer aldığı portalin mukarnas dolgulu kavsarası yan mihrabiyeleri ve süslemeli bordürlere sahiptir (Şekil 3.11). Taç kapının sol tarafında duvar silme çerçeve içine alınmış ve üzerinde süs amacıyla yapılan mazgal dendan bulunmaktadır. Sağ tarafında mevcut yüksekçe minare, hatalı onarımlardan dolayı özelliklerini yitirmiştir. Taç Kapının sağ ile minare kaidesinin alt hizası arasında yerleştirilmiş sebil içi boş bir antik lahittir (Efe, 2013). İlk Örnekleri beylikler döneminde görülmeye başlayan son cemaat mahali camide taç kapı ile iç geçit kapı arasında bulunmaktadır. Minareye çıkış bu bölümdendir. Son cemaat mahalinin üzeri bayanlar için tahsis edilmiştir. Taç kapıdan sonra son cemaat mahali bitiminde bir iç geçit oluşturan çinili kapı olarak adlandırılan ikinci kapı bulunmaktadır. Mozaik çinilerle kaplı ikinci bir kapıya başka yapıda rastlanmamıştır. Bu özelliğiyle Türk çinicilik sanatının nadide örneğidir (Efe, 2013).

Şekil 3.11 Eşrefoğlu Cami taç kapısı mukarnaslı kavsarası (2014)

Çinili kapıdan harime geçilir. Harimde kırk sekiz adet ahşap direk, konsollar ve konsola oturan kirişler mevcuttur. Direk başlıkları, konsollar ve tavan kirişleri, günümüzde birçoğu dökülmüş olan kalem işleriyle süslüdür. Başlıkları mukarnaslı direklerin mihrap duvarına dik oluşturdukları yedi neften ortada olanı diğerlerinden daha geniş ve daha yüksektir. Merkezindeki dört direğin üzeri benzer ulu camilerde olduğu gibi açıktır. Harimin ortasında kar deposu olarak kullanılan bir boşluk mevcuttur (Türkiye Diyanet Vakfı, 1995). Caminin toprak dam örtüsü 1941’de yapılan onarım sırasında eğimli çatı haline getirilmiştir. Mihrap önü kubbesinin üzeri piramide benzeyen bir külahla örtülüdür (Türkiye Diyanet Vakfı, 1995).

Tuğla konstrüksiyonlu üç sivri kemere oturan mihrap önü kubbesi renkli sırlı tuğlarla ve çinilerle süslenmiştir. Tamamen çinili olan mihrap zengin görünüşe sahiptir. Camideki çiniler genel üslup bakımından Selçuklu çini sanatının sürdürülmesidir. Caminin güneybatı köşesinde, iki ahşap sütun üzerine oturtulmuş on üç basamaklı bir merdivenle çıkılan 2 metre yüksekliğinde hükümdar mahfili bulunur (Şekil 3.12). “Ceviz ağacından dantel gibi işlenmiş şebekelerle çevrilidir. Kubbenin önüne yerleştirilen müezzın mahfili, 1574 yılında bir Osmanlı vezir oğlu tarafından yaptırılmıştır. Kirişleri ve tabanının alt yüzü nakış ve oymalarla bezelidir.” (Efe, 2013).

Şekil 3.12 Eşrefoğlu Cami hünkar mahfili (2014)

Cami içerisinde ahşap, çinicilik, kalem süslemeleri, sırlı tuğla, sultan mahfili, müezzin mahfili, çilehane, iç avlu, itikaf mahalleri, çinili geçiş, dehlizler, alçı, künde-kari tekniği ile yapılmış minber, kargir kubbe gibi birçok özellik göze çarpar. Cami bütün bu özelliklerin bir arada bulunduğu tek eserdir. 2011 yılında UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesine girmiştir (URL-6, 2020).

Süleyman Bey Türbesi: Türbe caminin doğu cephesine bitişik olarak tasarlanmıştır. Tamamı kesme taşla örülmüş kare planlı bir kaideye oturup iki katlı olan türbenin alt katı cenazelik, üst katı ise sekizgen prizma biçimindeki gövdeden oluşmaktadır. Kubbesi konik şekilde taş bir külah ile örtülüdür (Tanman ve Parlak, 2018).

Eşrefoğlu Bedesteni: Bedesten Eşrefoğlu Cami'nin kuzey batısında camiye 35 m mesafededir. Caminin taç kapı portalinde bahsedilen bedestenin yapım tarihi bilinmemektedir. Bezistan olarak adı geçen yapı Osmanlı döneminde bedesten olarak bilinmektedir. Dikdörtgen planlı yapı taş duvar ile örülmüştür ve üzeri 6 küçük kubbe ile örtülmektedir. Çevresinde 31 adet eyvanlı dükkan bulunmaktadır. Bedesten Anadolu'daki en eski bedestenlerdendir. Eşrefoğulları döneminde yapılan bedesten zaman içerisinde yıpranmış Kanuni Sultan Süleyman döneminde yeniden yapılcasına bir onarım görmüştür (Biçer, 2018).

Eşrefoğlu Hamamı: Bedestenin batısında yer almaktadır. Bedestenin Eşrefoğlu Süleyman Bey Kitabesi'ne bakılarak 13. yüzyılın sonlarında yapıldığı anlaşılmaktadır. Kadınlara ve erkeklere mahsus olmak üzere iki kısımdan oluştuğunu belirten Çifte Hamam veya Hamam-ı Kebir olarak da bilinir (Önge, 1968). Uzunca bir süre samanlık ve hayvan barınağı olarak kullanılan yapı Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 2007 yılında restore edilmiştir. 2009 yılında yediden hamam olarak kullanılmaya başlamıştır. Hamam içerisinde soyunmalık, soğukluk, sıcaklık, su deposu, tüteklik ve külhan bölümleri yer alır (Biçer, 2018).

İsmail Ağa Medresesi: Eşrefoğlu Camisi'nin batısında yer alan ve halk arasında Taş Medrese olarak bilinen bu medrese külliye daha sonra dahil edilmiştir. Kesme taştan yapılmış olması sebebiyle Taş Medrese olarak adlandırılmıştır. Anadolu'daki İlhanlı egemenliği sırasında, Halil Ağazade İsmail Ağa, tarafından 1370 yılında yapılmıştır. Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılan restorasyon sonucunda özgünlüğünü büyük ölçüde kaybetmiştir (Muşmal, 2005).

Kale Kapısı: Orjinalinde üç kapısı olan Eşrefoğlu Kalesi'nden günümüzde sadece kuzey kapısı gelebilmiştir. Büyük ölçüde korumuş olan kapı kalenin asıl kapısıdır. Kapı ölçüleri Eşrefoğlu Kalesi'nin büyük bir kale olmadığını ve ikinci derece bir kale olduğunu gösterir (Efe, 2013).

Demir Mescit: Eşrefoğlu kale sınırları içerisinde ve bugünkü İçerişehir Mahallesi'nde yer alan mescit Eşrefoğlu Caminin 150 m batısındadır. Dikdörtgen plan özelliğinde, dış duvarları adi taşlarla örgülüdür. Tek direkli mescitlere örnektir. Mescidin iç duvarlarının eskiden çini ile kaplı olduğunu, kanıt olarak mescide ait çinili bir kitabe parçasının bugün İstanbul Türk ve Sanat Eserleri Müzesi'nde sergilendiği bilinmektedir (Efe, 2013).

Taş Köprü: Konya Ovasını sulamaya yönelik olarak yapılmıştır. Köprü ile ilgili bilinen ilk proje Kanuni zamanında ortaya konmuştur. Dönemin veziri tarafından hazırlanan sulama projelerinde "Beyşehir ve Suğla Göllerini bir kanala birleştirmek Suğla Gölü suyunu muhtelif kanallarla Çumra Ovası'na akıtılarak, Konya Ovası'nın sulanmasını temin etmek." gibi bir plan bulunmaktadır (Yakar,

2011). “Sonraki yıllarda Doğanbey’de nahiye müdürlüğü yapan Kurukafa Mehmet Efendi çaydaki su kaçağını fark eder gölün kuzeyinden yeni bir kanal açmayı planlar. Mehmet Efendi ve köylülerden Hasan Eğin’in yaptığı çalışma, bazı olumsuzluklardan dolayı yarıda kalmıştır. Eski Konya valisi, daha sonra sadrazam olan Avlonyalı Ferit Paşa 1898’de bu meseleyi tekrar gündeme getirir. Anadolu-Bağdat demiryolu inşaat şirketi namına Anadolu Osmanlı Demiryolu Ortaklığında 1907’de ihale edilmiştir.” (Yakar, 2011). Yapımı 1908-1914 yılları arasında tamamlanır. Köprü Osmanlı Devleti’nin kurduğu ilk sulama projesidir ve aynı zamanda baraj görevi de yapar. Uzunluğu 40.70 metre, eni ise 6.35 metre olan köprünün 14 sütun, üzerine oturan 15 gözlü köprü üstü kemeri vardır (Şekil 3.13). Görünüş olarak dikkat çeken yapı aynı zamanda strüktürel anlamda dayanıklıdır. “1997 yılında yeni köprünün açılması üzerine taş köprü taşıt trafiğine kapatılmıştır. Konya Ovası’na ulaşan kanal vasıtasıyla gölden ortalama 500 milyon m³ su alınmaktadır. Bu suyla 70000 hektar arazi sulanmaktadır” (Yakar, 2011).

Şekil 3.13 Taş Köprü (URL-10)

3.5.1. Sivil Mimarlık Örnekleri

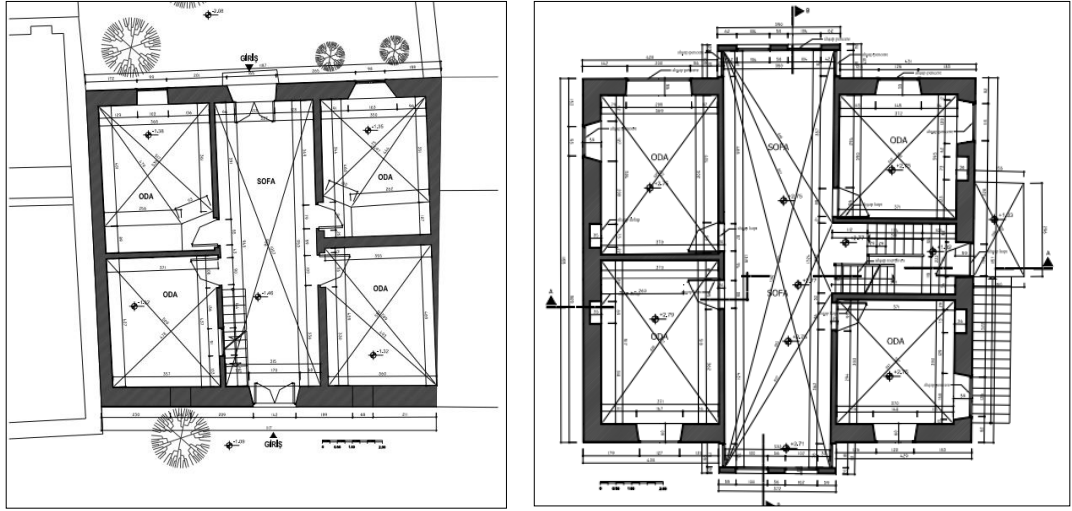
Beyşehir’de sivil mimarlık örnekleri gösterişsiz, sade ve bulunduğu çevreye uyum sağlamaktadır. Doğal malzeme kullanımı çevreye uyumu sağlamaktadır. Beyşehir sivil mimarlık örneklerinde kullanılan malzemeler yakın çevreden ustaların veya konut sahiplerinin kendileri tarafından temin edilmektedir. Malzemenin kolay temin edilmesi ve iklim özelliklerine uygunluğu büyük önem taşımaktadır. Konutlar, bitişik nizamda iki cepheli, üç cephesi açık ya da kendi arsası içinde dört cephede açık iki ya da üç katlı olarak inşa edilmiştir (Şekil 3.14). Bitişik nizam ile yapılan evler, genellikle iki cephelidir. Evin ön cephesi yola, arka cephesi ise bahçeye açılmaktadır. Beyşehir evlerinde ana yaşama birimleri gibi bazı mekanlarda iç unsurlarda ortak özellikler görülmektedir. Aynı zamanda çıkmalar, cephe ve oda süslemeleri de benzerlikler göstermektedir (Biçer, 2008).

Şekil 3.14 Beyşehir’de sivil mimarlık örneği (Biçer, 2008)

Sivil mimari örneğinde konutların yapı malzemesi bölgenin doğal durumu ve bitki örtüsüyle ilişkilidir. Beyşehir evlerinde kullanılan yapı malzemelerinin doğal çevre ve bitki örtüsüyle uyum içerisinde oldukları görülmektedir. Bu malzemeler taş, ahşap, kerpiç ve tuğladır. Beyşehir evlerinde moloz taş malzeme taşıyıcı eleman olarak duvar yapımında kullanılan ana malzeme iken kerpiç hımış veya dolma tekniğiyle iç bölme duvarlarında ve çıkmalarda kullanılmaktadır. Ahşap, yaygın bir yapı malzemesidir. Taşıyıcı dikmeler, hatıllar, iç bölmeler, kapılar, merdivenler, pencereler, dolaplar, tavan ve döşeme örtü elemanlarının büyük bir bölümü ahşap malzemedir. Ara bölmelerde, ocak ve bacalarda ise tuğla kullanımı yaygındır (Biçer, 2008).

Beyşehir ev tipolojisi iki göz bir mabeyn ya da karnıyarık plan şemasındadır (Şekil 3.15). Genellikle birbirine paralel iki oda dizisi arasında uzunlamasına dikdörtgen planlı bir sofa biçimindedir. Plan tipleri, merkezi sofanın konumuna göre şekillenmiştir. Evlerde, merdivenin biçimi ve planı oluşturan mekanların sayısı plan tipolojisinde etkili olmuştur (Biçer, 2008).

Şekil 3.15 Beyşehir’de bulunan ev tipoloji örnekleri (Biçer, 2008)

3.5.2. Kırsal Mimari Örnekleri

Beyşehir, adıyla anılan gölüyle, tarımsal faaliyetlere elverişli arazileriyle, zengin su kaynaklarıyla ve ulaşım yönüyle tarihi dönemler içerisinde sürekli yerleşim alanı olarak kullanılmıştır. Doğanın sağladığı imkanlar ve yerli halkın katkılarıyla oluşan yerleşimler, kırsal mimarlık mirasının önemli örneklerini oluşturmuştur (Çakan, 2019). Beyşehir merkezi kırsal yerleşmeleri ile birlikte kendi içerisinde devamlılığını sürdürebilen büyük bir ilçedir. Nitekim Beyşehir kırsal alanlarda yaşayanlar için şehir olarak ifade edilmektedir. Beyşehir Gölü ve çevresinde kırsal alanlarda bulunan antik döneme ait yerleşmeler ve Osmanlı mimarlık geleneğine ait yapılar bulunmaktadır.

Beyşehir kırsal mimari yerleşme yerinin seçilmesinde ve yerleşimlerin gelişiminde, doğal ve beşeri faktörler birlikte etkili olmaktadır. Doğal faktörler yerleşim alanlarının yer seçiminde ve devamlılığında en önemli etkiyi yapmaktadır. Beşeri faktörler ise yerleşimlerin özellikleri ve gelişimi üzerinde etkilidir. Köylerin bir kısmı göl çevresindeki ovalık üzerinde, bir kısmı akarsu vadileri boyunca, bir kısmı ise yamaçlarda ve su kaynağı bulunan platolar üzerinde kurulmuşlardır. Beyşehir’de doğu ve kuzeydoğu bölümlerinde bulunan yerleşmeye elverişli ovalar üzerinde yerleşim alanları küçük ve birbirine yakındır. Buna karşılık kuzey, batı, güney ve güneybatı bölümleri ise çok dağlık olduğu için buralardaki köylerin sayısı az, alanları büyüktür. Beyşehir ilçesine bağlı 67 köy bulunmaktadır. Köylerin isimlerinin seçiminde, Bayat, Karaali, Doğanbey köylerinde olduğu gibi boy, kişi, ağa, bey isimleri, Akçabelen, Eğikler, Gölyaka’da olduğu gibi yerleşimin topografik durumu ile ilgili isimler etkili olmuştur. Buna karşılık çoğunlukla yerleşmelerin coğrafi özelliklerinin dikkate alındığı bilinmektedir (Sarı, 1992).

Köyler genellikle bir meydan etrafında yoğunlaşan konutlar, konutlardan sonra bahçe ve ekili alanlar, ekili alanları çevreleyen tarım arazileri ile toplu köy tipolojisindedir (Şekil 3.16). Bölgede kırsal bir kültür ve ona bağlı mekanların oluşturduğu yerel bir mimari ortaya çıkmıştır. Kırsal yaşam kültürünü koruyan ve devamlılığını sağlayan köylerde bulunan yapılar, farklı kültürlere ait faaliyetleri yansıtmaktadır. Geçim kaynakları, yapıların üretiminde önemli rol oynamıştır. Bu yerleşimlerde ev, çevresindeki yapılar ile birlikte işlemektedir (Çakan, 2019). Tek ve

iki katlı konutların hakim olduğu yerleşmelerde yapı malzemesi olarak taş, kerpiç ve ahşap ön plana çıkarken, çatılar beşik ve kırma tarzında inşa edilmişlerdir (Şekil 17). Ekonomik faaliyetlerdeki çeşitliğe bağılı olarak konutların fonksiyonel yapılarının farklılıklar gösterdiği ortaya konmuştur (Akbulak, 2007).

Beyşehir’de göç, ekonomi ve kırsal ihtiyaç hiyerarşisindeki değişiklikler gibi nedenlere bağılı olarak çevrenin coğrafi özelliklerini yansıtan konutların sayılarının giderek azaldığı, buna karşı betonarme tarzındaki yapıların yaygınlaştığı görülmektedir.

Şekil 3.16 Beyşehir Fasıllar Köyü (URL-11)

Şekil 3.17 Beyşehir Bayındır Köyü kırsal mimari örnekleri (URL-12)

4. EMEN KÖYÜ

Emen Köyü, İç Anadolu Bölgesi'nde Konya İli, Beyşehir İlçesi'ne bağlı bir yerleşmedir. 2012 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı büyükşehir yasası ile Emen Mahallesi olarak Konya Büyükşehir Belediyesi hizmet alanı içerisine girmiştir. Emen Beyşehir ilçesinin kuzeyinde yer almaktadır (Şekil 4.1). Beyşehir'e 17 km, Konya iline ise 78 km uzaklıktadır.

Şekil 4.1 Emen Köyü'nün konumu (Google Haritalar, 2020)

4.1. TARİHSEL GELİŞİM

Eski bir yerleşim olan Emen köyü yerleşim tarihi hakkında net bir tarih bulunmamaktadır. Bununla birlikte köy içerisinde 1322 tarihli Selçuklu dönemine ait bir cami bulunmaktadır (Şekil 4.2). Ancak bu caminin günümüzde sadece minaresi ayakta kalmıştır. Bu dönemden kaldığı bilinen bir de köprü vardır (Şekil 4.3).

Şekil 4.2 Emen Köyü Cami ve Minaresi (Meşhur, 2014)

Şekil 4.3 Emen Köyü köprüsü (Meşhur, 2014)

Köy halkı ile yapılan röportajlar neticesinde edinilen Mehmet Halbaş'ın ifadelerine göre Mümin, Emin ve Sadık isimli üç zatın bu bölgeye geldikleri Emin'in Emen köyünü, Sadık'ın civarda bulunan Sadıkhacılar köyünü Mümin'in de Müminler olarak bilinen bölgeyi kurduğu rivayet edilir. Bu bölge günümüzde mevcut değildir fakat tarihi kalıntıları bulunmaktadır.

Mehmet Halbaş'dan edinilen bir başka rivayete göre köy Kervanyolu üzerinde bulunan İman köyü olarak bilinmekteydi. Yoldan geçen kervanların bu

köyü emin bir bölge olarak görmeleri sebebi ile başta İmen daha sonra Emen olarak adlandırmışlardır.

Şekil 4.4 Emen ve Sadıkhacı Köyü (Google Haritalar, 2020)

4.2. DEMOGRAFİK YAPI

Emen'e dair elde edilen en eski nüfus verisi 1844 yılına aittir. Devlet Arşivleri Başkanlığı'ndan elde edilen 1844 tarihli nüfus defterlerine göre köyde 63 hanede tahmini 332 kişi bulunmaktadır (Devlet Arşivleri Başkanlığı, 1844; Şahinkaya, 2014). 1970-1997 yılları arasındaki nüfus gelişimi incelendiğinde ise nüfusta belirli bir artma gözlemlenmektedir (Çizelge 4.1). Bu artmada Emen'in 1990 yılından itibaren kentleşme eğilimine girmesi ve 1998 yılında belediye olmasının etkisi büyüktür.

2000 sonrası yapılan sayımlarda ise ciddi oranda azalma görülmektedir. 2007 yılında nüfus 801 kişi iken 2014 de bu sayı 555'e, 2017'de ise 468 e gerilemiştir. Emen'in 2019 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre yapılan nüfus sayımı sonucu 468 olduğu bilinmektedir (TUİK, 2020).

Yıl	1844	1970	1980	1990	1997	2000	2007	2014	2017	2019
Nüfus	332	886	1036	1498	2144	3033	801	555	472	468

Çizelge 4.1 TUIK verilerine göre Emen'in yıllara göre nüfus dağılımı

2000' li yıllara kadar artan nüfus köyün yapılaşma sınırının genişlemesine yol açmıştır. Artan nüfusu, kentleşme eğilimine giren ve 1998 yılında belediye olan köyde kamu binalarının yapılmasını sağlamıştır. 2000'li yıllardan sonra azalan nüfus konutların ve kamu binalarının kullanım dışı kalmasına sebep olmuştur.

4.3.EKONOMİK FAALİYETLER

Emen'in ekonomik yapısı tarıma dayanmaktadır. Yetiştirilen ürünler arasında hububat (arpa, buğday) ve baklagiller (nohut, mercimek) önemli bir yer tutmaktadır. Tarım faaliyetlerinin eskiye nispetle azaltıldığı bazı tarlaların iş gücü olmaması sebebiyle boş kaldığı gözlemlenmiştir. Bunun dışında bazı evlerin bahçesinde sebze meyve üretimi yapılmaktadır. Ancak bu üretim çoğunlukla ihtiyaçlara dönük olmaktadır ve köyün ekonomik faaliyetlerine etkisi azdır. Geçmişte hayvancılık köy için ciddi bir geçim kaynağı iken günümüzde çok az hane tarafından devam ettirilmektedir. Muhtar Emine Çini'nin sahip olduğu besihane dışında birkaç ahır mevcuttur. Az sayıda kümes hayvanı vardır ve küçük baş hayvan bulunmamaktadır.

Yerleşmede 1 adet bakkal, 2 adet kahvehane olmak üzere 3 adet ticari işletme bulunmaktadır. Bu işletmeler mahalle ölçeğinde olup kentin ekonomik faaliyetlerinde önemli bir yer tutmamaktadır. Emen'de yaşayanlar ticari ihtiyaçlarını çoğunlukla meydanda kurulan geçici pazar veya Beyşehir ilçesinden karşılamaktadır.

Emen Köyü'nde geleneksel geçim kaynakları tarım ve hayvancılıktır. Yerleşim dokusu tarım ve hayvancılığın ihtiyaçlarına göre şekillenmiştir. Köy genelini oluşturan iki katlı konutların zemin katları tarım ürünlerini saklamak, hayvanlarını barındırmak amacı ile inşaa edilmiştir. Konutların dışında geleneksel dokuyu oluşturan pek çok ahır, ambar gibi yapılar bulunmaktadır. Tarım ve

havyancılığın azalması bu yapıların kullanım dışı kalmasına, kullanılmayan yapıların yıpranıp yok olmasına sebep olmaktadır.

4.4. SOSYO-KÜLTÜREL YAPI

Emen'de konutlardan hariç iki cami, iki kahvehane, iki okul binası, bir sağlık ocağı, bir bakkal ve bir tane de çok amaçlı salon bulunmaktadır. Ayrıca çocuklar için iki tane oyun alanı mevcuttur. Köyde gündüz erkekler işte veya tarladadırlar. Tarladan ve işten dönenler kahvehanede vakit geçirir. Yaşı büyük erkekler genelde kahvehanede veya evdedirler. Kadınlar günlerini bağ bahçe işleriyle, günlük ev işleriyle ve köye özgü eldiven ve çorap örerek geçirirler (Şekil 4.5). Köyde yaşlı nüfus çoğunluktadır. Genç nüfus yakında bulunan ilçe Beyşehir'e yada büyükşehirlere göç etmektedir. Köy halkı ihtiyaçlarını çoğunlukla Beyşehir'den, meydana haftada birkaç kez kurulan seyyar tezgahdan (Şekil 4.6) ya da köyde bulunan bakkaldan karşılarlar. Beyşehire ulaşım çoğunlukla şahsi araçlar ile sağlansada toplu taşıma mevcuttur. Araç sabah 8.30'da ilçeye gider, öğlen 14.00'de ilçeden gelir. Salı günleri Beyşehir'de kurulan pazardan dolayı üç veya dört sefer düzenlenmektedir.

Şekil 4.5 Kadınların ördüğü eldiven ve çorap örneği (2020)

Şekil 4.6 Köyde kurulan seyyar tezgah (2020)

Köyde iki eğitim binası mevcuttur. Yakın tarihe kadar faaliyette olan binalar öğrenci yetersizliği nedeniyle kapatılmıştır. Mevcut öğrenciler gelen servisle Beyşehir'deki okullara gitmektedir. Mevcutta bulunan sağlık ocağı aktif olarak kullanılmaktadır. Köy halkı daha az ciddi olan hastalıklarında sağlık ocağını, ciddi hastalıklarında Beyşehir'de bulunan hastaneyi tercih etmektedir. Belediye tarafından yapılan çok amaçlı bina düğün salonu olarak kullanılmaktadır. Tarihi caminin önünde devamlı akar durumda olan bir çeşme mevcuttur. Çeşme suyu doğal kaynak suyudur ve Kavaklıbağ bölgesinden gelmektedir.

Kırsal yaşam kültürü yerleşim alanını oluşturan en önemli öğelerden bir tanesidir. Yöre halkının günlük yaşam pratikleri ve ihtiyaçları çeşitli yapıların, meydanların ve yolların oluşumunu sağlamıştır. Zamanla değişen kırsal yaşam pratikleri mevcut yapıların işlevsiz hale gelmesini, yollarda ve meydanlarda insanların özellikle kadın ve gençlerin azalmasına sebep olmakta buna karşı küçük bir pazar alanı, park alanları gibi yeni mekanların oluşumunu sağlamaktadır.

4.5. ULAŞIM

Konya merkeze uzaklığı 78 km olan köye araç ile yaklaşık bir saatte, köyden 17 km uzaklıkta olan Beyşehir merkeze ise yaklaşık 20 dk'da ulaşılmaktadır. Ulaşım Beyşehir-Konya karayolu ile sağlanır. Konya'dan köye ulaşırken bu karayolun 74. km'sinde Sarıköy'den batıya 4 km.lik asfalt yola sapılır (Şekil 4.7). Bu yol Yazı Deresi'nin üzerinde Selçuklu dönemine ait olduğu düşünülen köprüden

geçmektedir.Köprüden sonra devam eden asfalt yol köyün hemen girişinde taş kaplama olarak devam etmektedir. Tarlalara giden birkaç ara yol dışında köyün tüm yolları taş ile kaplanmıştır.

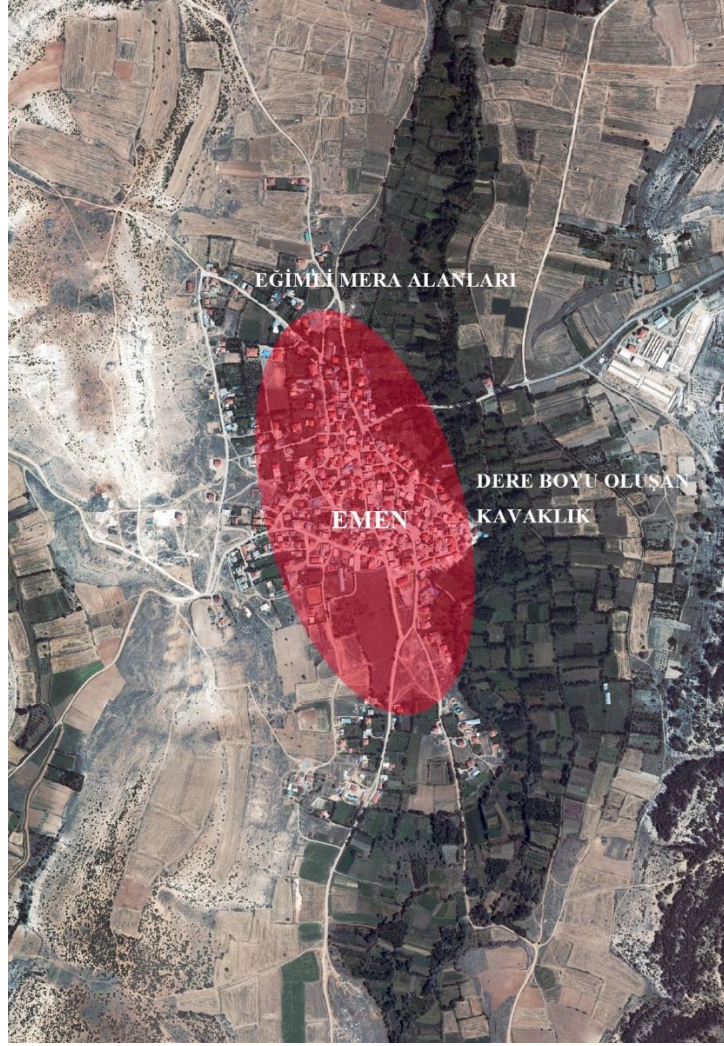

Şekil 4.7 Emen'e ulaşımda kullanılan asfalt yol (2020)

4.6. COĞRAFİ ÖZELLİKLER

Beyşehir'in kuzeydoğusunda bulunan Emen yerleşmesi denizden yaklaşık 1200m yükseklikte kurulmuştur. Köyün kuzeydoğusu yerleşmeye çok müsait olmayan eğimli mera arazileri ile kaplı olduğundan halk özellikle güney kesimde yerleşme eğilimi göstermiştir. Yerleşme genelinde %0-10 arası değişen eğimli, görece olarak düz alanlar bulunmaktadır.

Yerleşmenin bitki örtüsü dokusunu yoğun olarak; kuzeydoğu ve batı kesimindeki eğimli alanlarda bulunan mera arazileri ile mera arazileri dışında köyün bütününe yayılan tarım alanları oluşturmaktadır. Ayrıca yerleşme içinde bahçe tarımına yönelik meyve-sebze bahçeleri ve devamlı akış gösteren Yazı Deresi boyunca kavaklık bulunmaktadır. Yerleşmenin güneyinde ise küçük bir alana yayılan ormanlık bölge bulunmaktadır. Köyün yerleşim sınırlarını doğuda Yazı Deresi, güneyde ormanlık bölge ve köye ait tarım alanları, batıda ve kuzeyde eğimli mera arazileri belirlemektedir (Şekil 4.8).

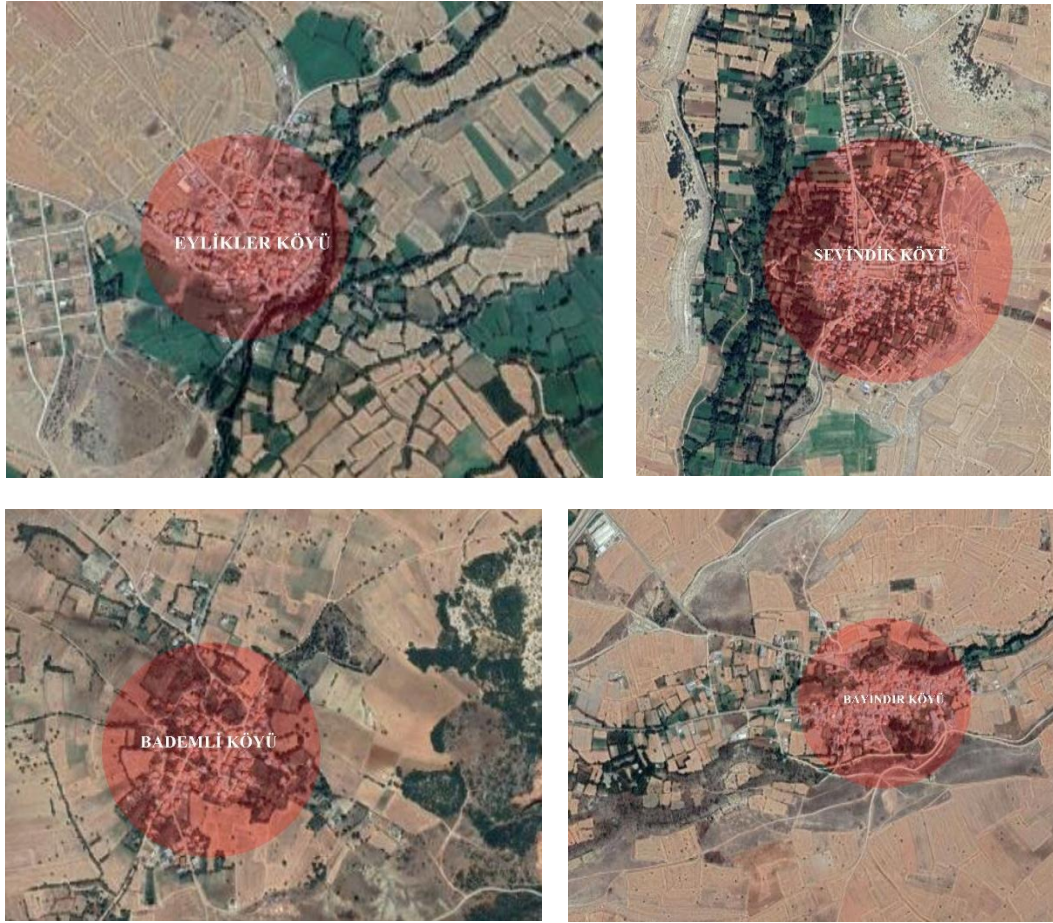
Şekil 4.8 Emen Köyü hava fotoğrafı (Meşhur, 2014)

Bölgede karasal iklim egemendir. Genellikle kışlar soğuk ve sert, yazlar kurak ve sıcak geçmektedir. Konya düzlüklerini baştan başa etkisi altına alan kuzey rüzgarları kışların kuru ve soğuk geçmesine neden olmaktadır. Karasal iklim köyde daha çok içe dönük yapılar oluşmasına ve yerleşim alanının toplu köy tipolojisi olarak şekillenmesine neden olmuştur. Ayrıca kuzey yönünden esen hakim rüzgar köyün kuzey güney aksı üzerinde yerleşmesini sağlamıştır.

Köyde doğal afetler yönünden (fay, heyelan, kaya düşmesi, su baskını, çığ vb. aktif ve potansiyel alanlar yoktur. Emen, Türkiye Deprem Bölgeleri haritasında 3. derece deprem kuşağında bulunmaktadır.

4.7. KÖY YERLEŞME BİÇİMİ VE KIRSAL PEYZAJI

Dünyada yaygın olarak varlığı kabul edilen toplu, dağınık, hat ve daire olmak üzere dört tip köy yerleşme tipi mevcuttur. Beyşehir İlçesi'ne bağlı köylerin çoğu (Şekil 4.9) evlerinin kümелendiği çekirdek kısım, köye yakın olan bahçeler ve uzak tarlalar yerleşimiyle dünyada ve Türkiye'de yaygın görünen toplu köy tipindedirler (Özensel, 2018). Emen Köyü'nde bu grup içerisinde yer almaktadır.

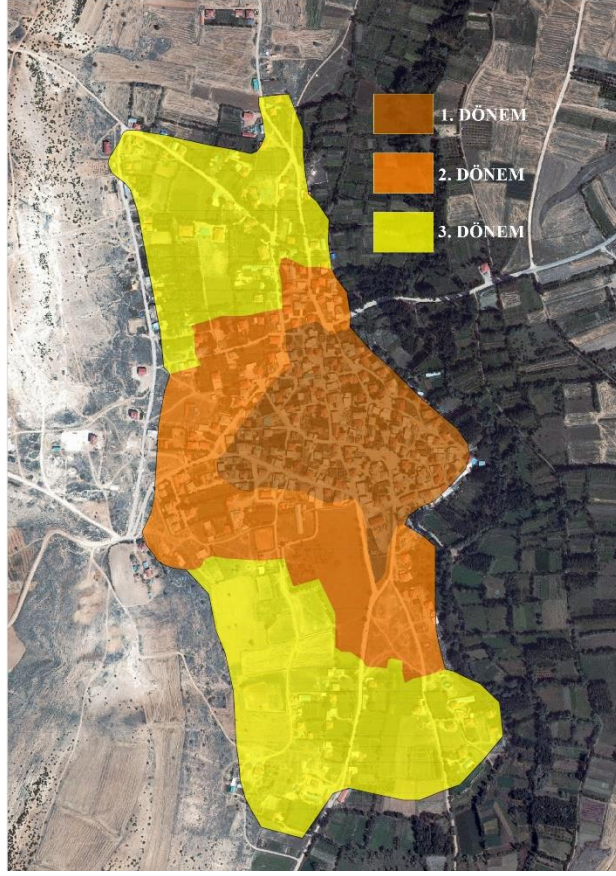
Şekil 4.9 Beyşehir İlçesi'ne bağlı toplu yerleşme tipine örnek köyler (2020)

Köy topoğrafyanın vermiş olduğu etki ile fiziki çevre ile uyumludur. Batıda eğimli araziler, doğuda Yazı Deresi ve çevresindeki verimli araziler ile çevrili kuzey-güney aksı üzerinde yerleşmiştir. Yer yer eğimli arazi var olsada geneli düz alanlar üzerine kurulmuştur. Eğimli bölgelerden köye bakışta büyük çoğunluğu taş yapılar oluşturmaktadır. Köyde kullanılan taşlar, çatı tipolojileri, yerleşim dokusu coğrafya ile uyum içerisinde (Şekil 4.10).

Şekil 4.10 Emen Köyü panoramik silüet görüntüsü (Meşhur, 2014)

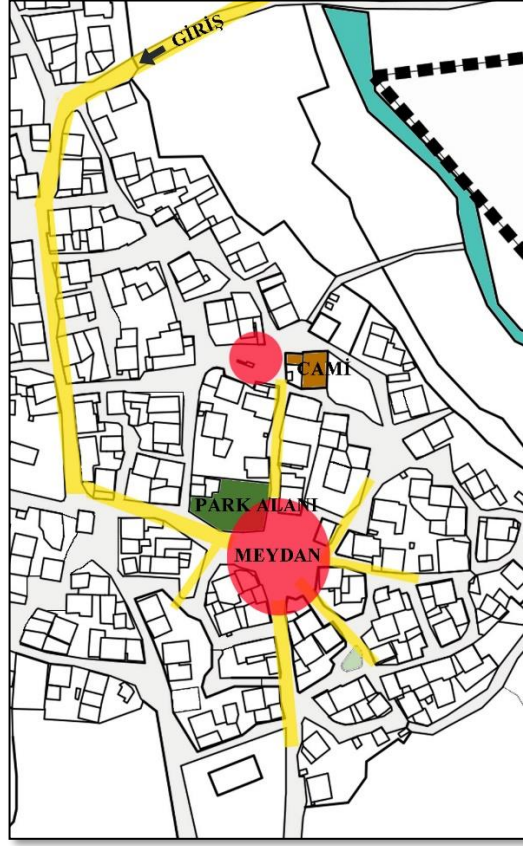
Köy dönemlerine göre üç kademe şeklinde gelişmiştir (Şekil 4.11). Merkezi oluşturan birinci bölge köyün en eski konutlarını içinde barındıran bölümdür. Aşağı mahalle olarak isimlendirilen bu bölgede kahvehaneler, bakkal, meydan ve tarihi cami bulunmaktadır. Burada bulunan yapılar düz arazi üzerine, birbirlerine daha yakın olarak konumlanmışlardır. İkinci bölüm merkezin dışında batı aksına doğru gelişim göstermektedir. Yukarı mahalle olarak isimlendirilen bu bölgede yakın tarihte yaptırılan köyün ikinci camisi, sağlık ocağı, çocuk oyun alanları bulunmaktadır. Bu bölgede bulunan yapılar yer yer eğimli arazi üzerindedirler ve daha geçiş bahçeli, nispeten birbirlerine uzak olarak konumlanmışlardır. Üçüncü bölüm kuzey-güney aksında gelişim göstermekte ve oluşumu yakın tarihe dayanmaktadır. Dokuya uyumsuz yapı oluşumu bu bölümde daha çok görülmektedir. Köye ait tarlalar bu bölümle başlamaktadır.

Şekil 4.11 Emen Köyü yapı oluşumu dönemselsel analizi (2020)

4.8. MİMARİ YAPI ÖZELLİKLERİ

Emen yerleşmesine doğudan giriş yapılır ve bu ana yol devamında meydana çıkılır. Bu meydan etrafında kahvehaneler ve park bulunmaktadır. Meydan bir çember merkezi konumundadır (Şekil 4.12). Evlerin bulunduğu yollar bu çemberin merkezinden daha çok batı doğrultusunda uzanmaktadır. Meydandan ikinci küçük meydanı oluşturan tarihi cami önüne geçilir (Şekil 4.13).

Şekil 4.12 Emen Köyü meydanı ve yollar (2020)

Şekil 4.13 Emen Köyü meydanı ve kahvehane (2019)

Köyü oluşturan evler genelde iki katlıdır ve yığma taş sistemi ile yapılmıştır. Girişleri sokaktan yada bahçeden yapılmaktadır. Kırsal yaşamın sunmuş olduğu özelliklerle köyde evler tek bir yapıdan oluşmazlar. Ambarlar, ahırlar ve tandırlar evlerin yanlarında bulunur (Şekil 4.14). Geçmişte evlerin üst katlarına ulaşım zemin kattan bir merdiven ile sağlanırken günümüzde bu girişler yapı dışına muhdes merdivenlere dönüşmüştür. Bu nedenle konutlara girişte özel bir yönelme söz konusu değildir. Evlerin büyük çoğunluğu zemin katları ambar, samanlık, ahır ve depo olarak kullanılırken yaşam alanları üst kattadır. Toprak dam olarak var olan üst örtüler zamanla değiştirilmiş beşik veya kırma çatılı kiremit ile kaplanmışlardır.

Evlerde yöresel malzeme kullanılmaktadır. Köy civarındaki tarlalardan getirilen taşlar ile inşa edilmekte, iç duvarlar yine köyün yakınında bulunan dağlardan alınan beyaz toprak ile sıvanmaktadır. Buldukları bölgenin imkanları ile üretilen evler üretim sürecinde hane halkının da sürece katıldığı bir süreci takip eder. Bu üretim sadece yapım aşamasında değil aynı zamanda senelik bakım aşamasında da devam eden bir süreçtir.

Şekil 4.14 Geleneksel ev tipolojisine uygun konut ve ambar yapısı (2019)

5. EMEN KÖYÜ YERLEŞİM DOKUSU ANALİZLERİ

Alanı daha iyi anlamak adına ayrıntılı bir şekilde mevcut durum tespiti yapılmıştır. Mevcut halihazır haritanın üzerine doğal ve sonradan oluşturulmuş sınırlar, kendiliğinden oluşan sokaklar, eklenerek güncellenmiştir ve yeni haritadan altlık oluşturulmuştur. Tespit ve belgelendirme çalışmaları yerinde gözlemlenerek eklenmiştir.

Alandaki dokuyu daha doğru değerlendirmek adına yerleşimde 21 adet kültür varlığı tespit edilerek envanter numaraları verilmiştir. Değerlendirmeye alınan yapılar; mevcut geleneksel konut yapıları ve köy odalarıdır.

5.1. ÇALIŞMA ALANI SINIRI

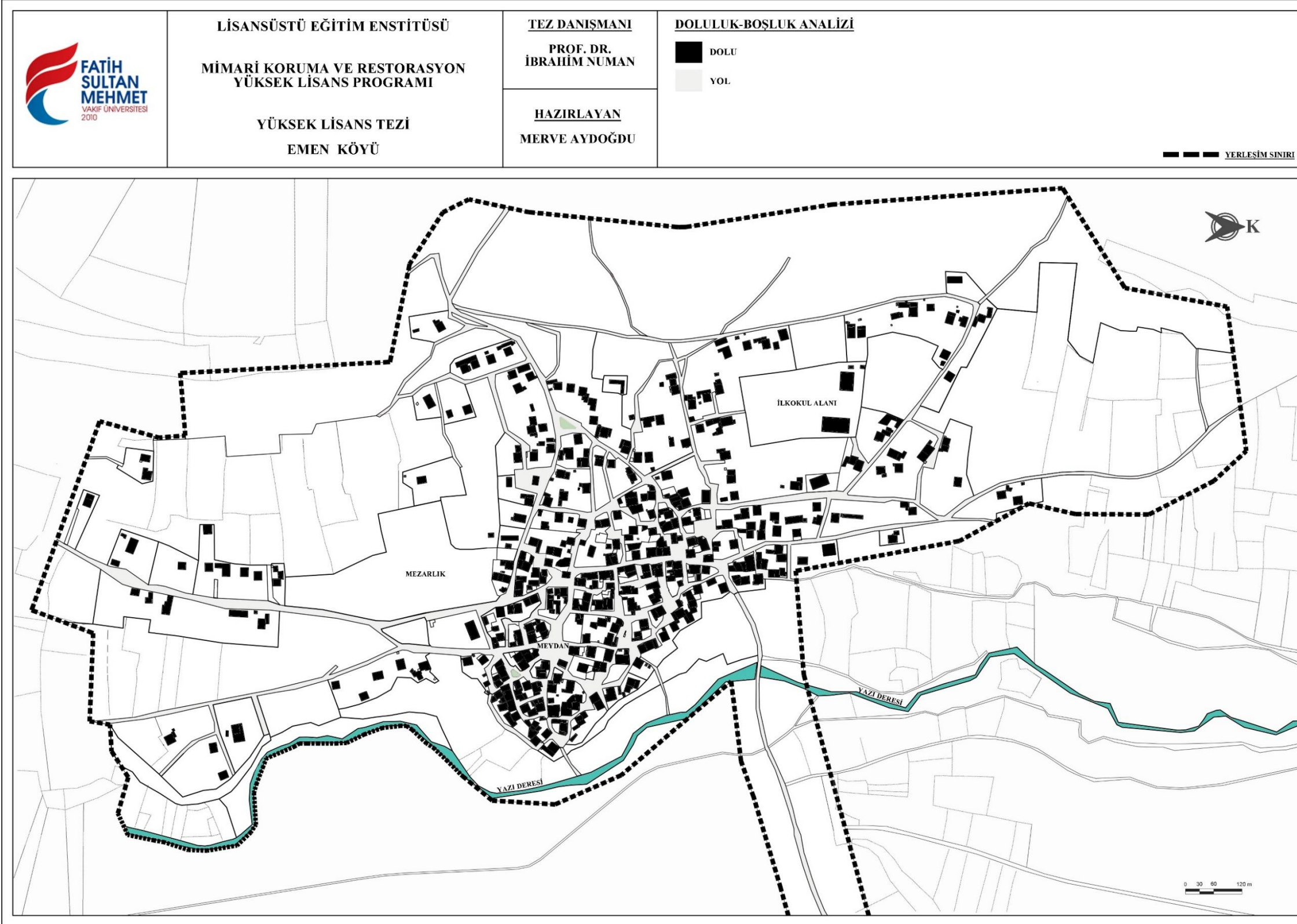
Emen köyü, üç kademeli olarak gelişme göstermiştir. Çalışma alanı sınırları bu üç kademeyi kapsamaktadır. Kuzeyde, güneyde ve batıda alanı yerleşim sınırı belirlerken doğuda Yazı Deresi belirler.

5.2. TEMEL ÇEVRESEL ANALİZLER

5.2.1. Doluluk- Boşluk Analizi

Çalışma sınırı içerisindeki yapı ve boş alanların oranlarını incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılı alanlar bir renkte, yollar ve dere farklı renklerde belirtilmiştir. Diğer alanlar boyanmadan bırakılmıştır.

Analiz incelendiğinde köyün, 1. dönem yerleşim sınırı olarak görünen meydan etrafındaki bölümünün yapı yoğunluğunun fazla olduğu, 2. ve 3. dönem yerleşme sınırını gösteren bölümde yapı yoğunluğunun nispeten azaldığı ve bahçe alanlarının arttığı görülmektedir. Geleneksel üretim faaliyeti tarım olan çalışma alanı toplu köy tipolojisine sahiptir. Bu durum meydanlar etrafında doluluğun ve bu alanı çevreleyen tarım arazilerinin oluşturduğu boşlukluluğu göstermektedir. Ayrıca çalışma alanının kuzeyinde bulunan eğimli mera arazileri bölümünde boşlukluluk, güney yönünde ise yapı yoğunluğu fazladır (Şekil 5.1).

Şekil 5.1 Doluluk-boşluk analizi paftası (2020)

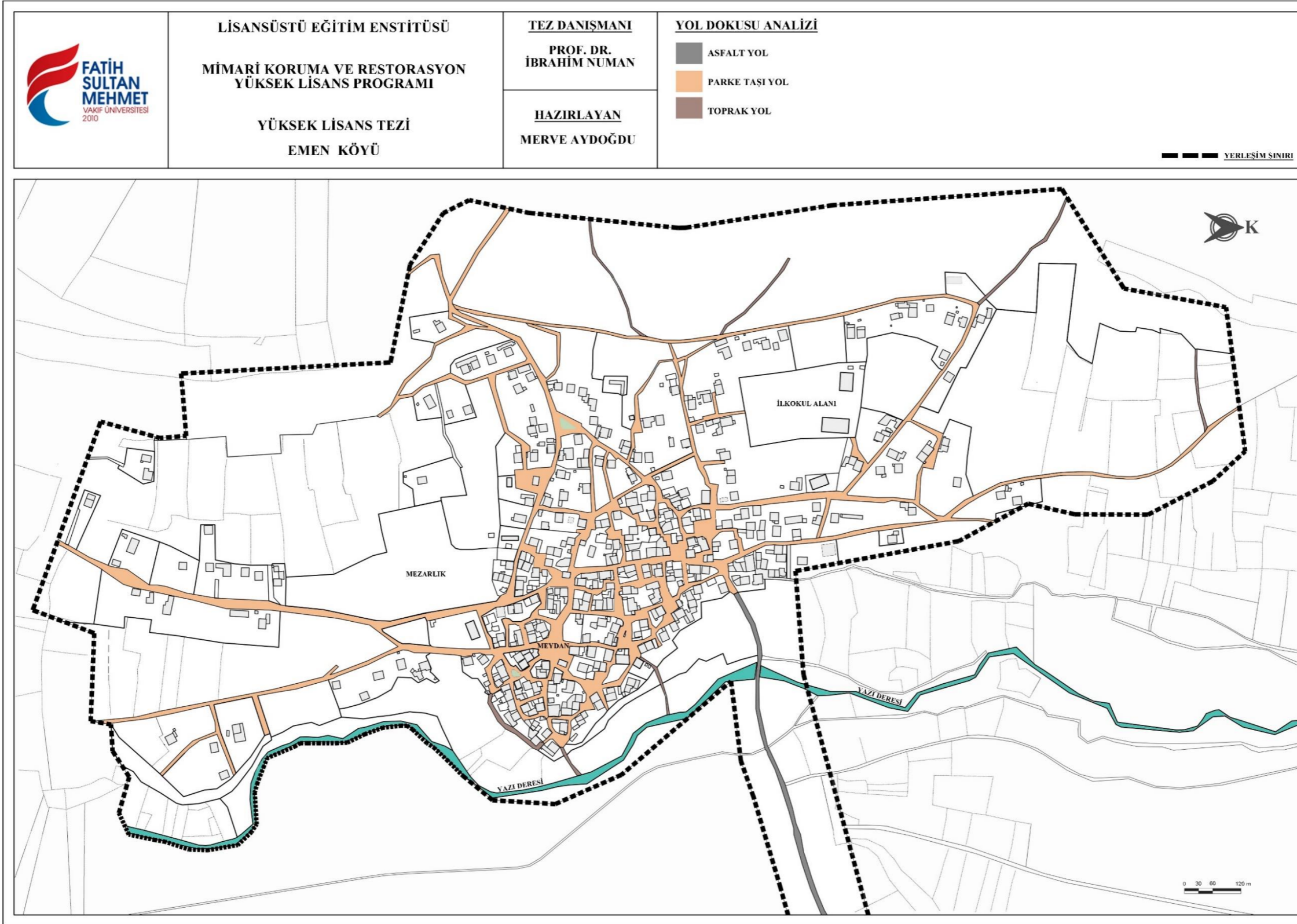
5.2.2. Yol Dokusu Analizi

Emen'e Konya-Beyşehir otoyolu üzerinden sapılarak 4 km asfalt yol ile ulaşılmaktadır. Bu asfalt yol köyün girişinde bitmekte beton taş kaplama ile devam etmektedir. Köy içerisindeki yolların büyük kısmı beton taş kaplamadır. Köyün dışında tarlalara giden toprak yollar mevcuttur.

Köyün yol dokusu incelendiğinde geçmişten günümüze yol genişliğinin ciddi bir değişim geçirmediği gözlemlenmiştir. Mevcut yol dokusu meydana özellikle batı aksına doğru ışınal olarak gelişen ana sokaklar ve bu sokaklara çıkan ara sokaklardan oluşmaktadır. Yol dokusunu yapıların bulunduğu parsel sınırları belirlemektedir (Şekil 5.2). 2014 tarihli fotoğraflardan yapılan gözlemler neticesinde köy içerisindeki yolların toprak kaplı olduğu bilinmektedir. Günümüzde bu yollar beton taş kaplamadan oluşmaktadır. Mevcut yolların genişliği köy içerisinde kullanılan çeşitli araçlar için uygundur. Bu durum Emek Köyü için kırsal yerleşmelerin sorunları arasında yer alan yol genişliği sağlamak amacıyla yapıların yok olması sorununu önlemektedir (Şekil 5.3).

Şekil 5.2 Emek Köyü mevcut yol dokusu (2019)

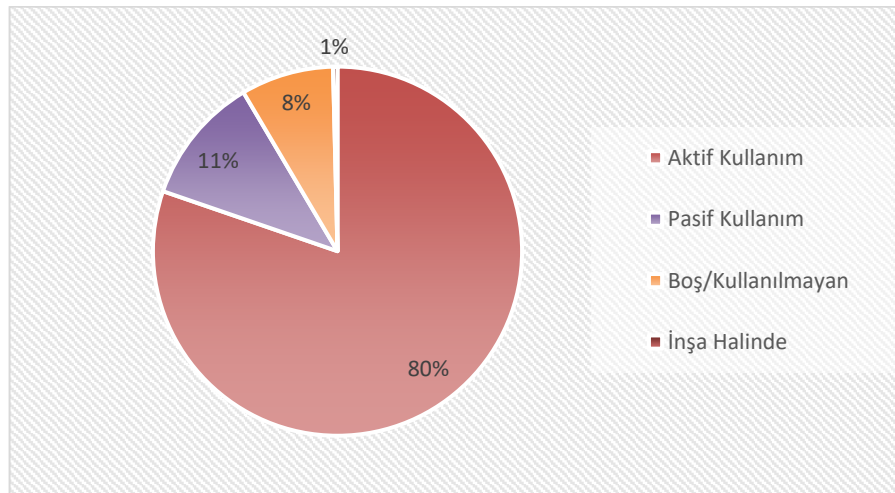
Şekil 5.3 Yol dokusu analizi paftası (2020)

5.2.3. Kullanım Durumu Analizi

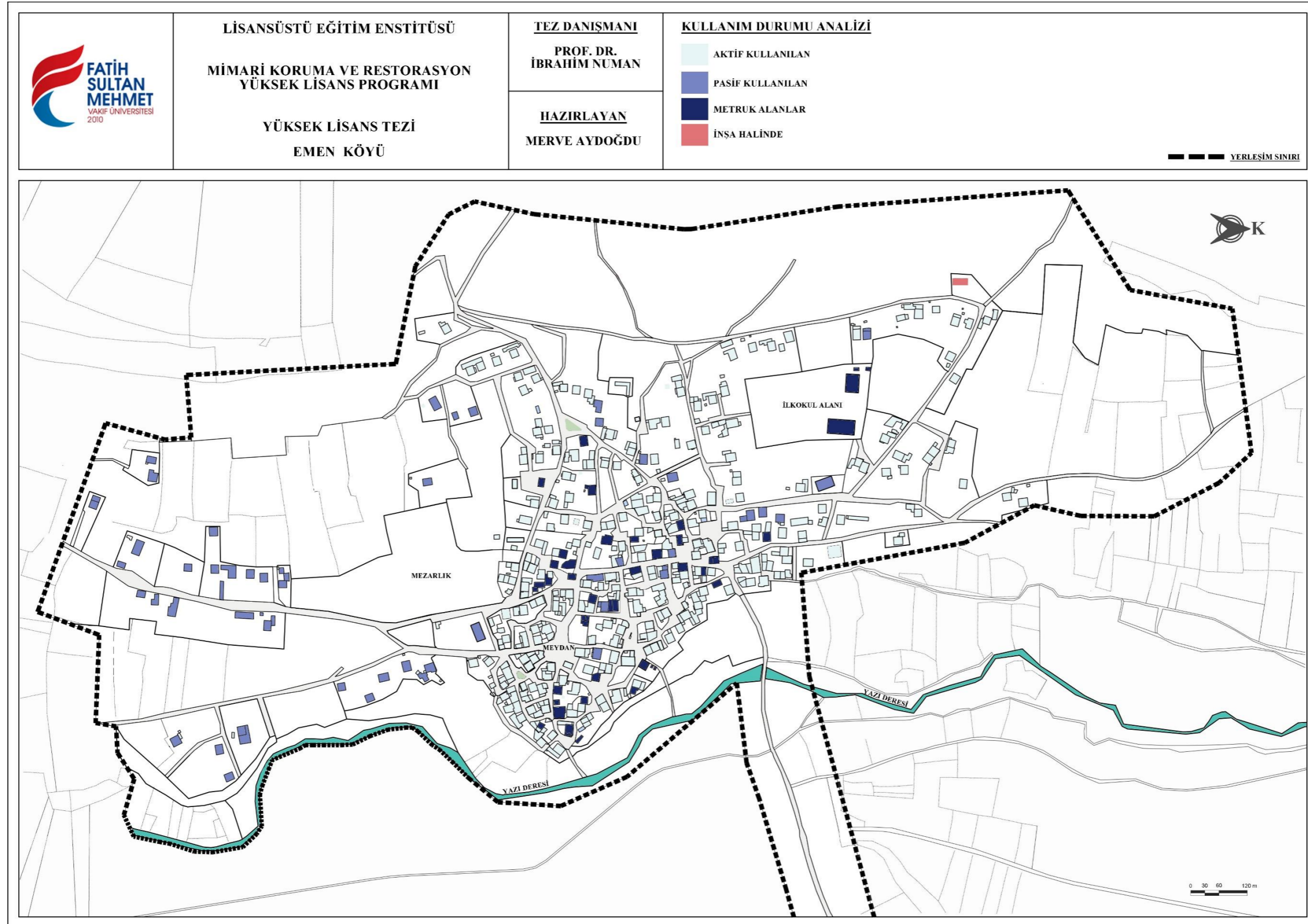
Emen köyünde geleneksel ve yeni yapının kullanım durumları incelenmiştir. Çalışma alanındaki yapıların bir kısmı harabe durumunda olmaları, bir kısmı mülkiyet sorunları ve ilçe veya büyükşehirlere göç etmeleri sebebi ile kullanılmamaktadır. Bu yapılar harita üzerinde metruk alanlar olarak gösterilmiştir ve yapı topluluğunun %8 oranını oluşturmaktadır. Yapılan görüşmeler neticesinde bazı köy sakinlerinin il ve ilçe merkezinde de konutları bulunmakta, köydeki sahip oldukları yapıları ikinci konut olarak kullanmaktadır. Mevcut yapıların %11 'i ikinci konut olarak kullanılmaktadır. Bu yapılar harita üzerinde pasif kullanılan olarak belirtilmiştir. Harita üzerine aktif kullanılan olarak gösterilen yapılar yapı topluluğunun %80'ini oluşturmaktadır (Şekil 5.5). Köyde inşa halinde bulunan bir yapı vardır (Şekil 5.4) ve harita üzerinde belirtilmiştir (Şekil 5.6).

Şekil 5.4 Köyde inşaat halinde bulunan tek yapı (2020)

Şekil 5.5 Kullanım durumu analizi grafiği (2020)

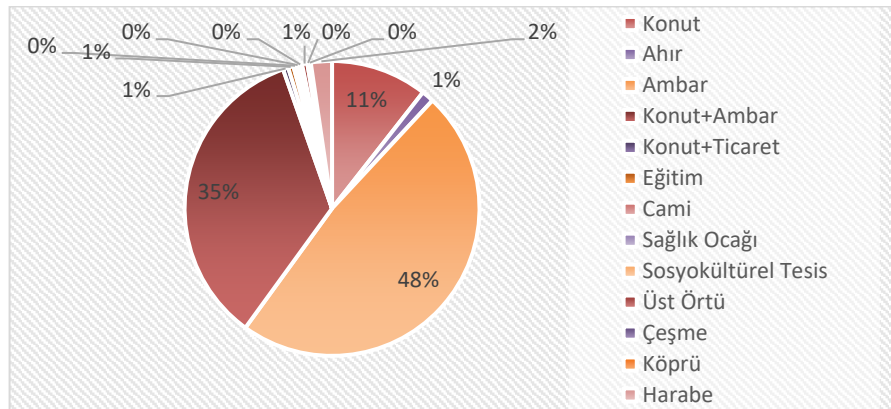

Şekil 5.6 Kullanım durumu analizi paftası (2020)

5.2.4. İşlev Analizi

Emen’de bulunan toplam 515 geleneksel yapı, konutlara ait birimler ve yeni yapının işlevleri 13 kalem olarak incelenmiştir. Yapıların çoğunluğunun konutlara ait birimler içerisinde yer alan ambarlar oluşturmaktadır ve %48’lik orana sahiptir. İki katlı konutların çoğu zemin katı ambar olarak kullanılmaktadır. Bundan dolayı konut+ambar olarak ayrılan bölüm %35’lik oran ile ikinci sırada yer almaktadır. Üçüncü sırada %11’lik oran ile konut yer alır (Şekil 5.7). Az sayıda bulunan zemin katı ticari yapı olarak kullanılan konutlar konut+ticaret olarak gösterilmektedir. Köyde iki cami, üç eğitim binası, bir sağlık ocağı, bir sosyokültürel tesis, bir köprü ve bir adet çeşme yapısı bulunmaktadır. Ayrıca harita üzerinde görülen sadece üst örtü durumunda olan kısımlarda ayrı bir kalem altında gösterilmektedir. Sayısı gittikçe azalan ahır ve harabe durumda bulunan yapılarda haritada belirtilmemektedir.

Çalışma alanı içerisinde meydanlar etrafında konut+ambar yapıları yoğundur. Meydandan kuzey bölüme doğru gelişen yerleşme alanında sadece konut yapılarının yoğunlaştığı ambar ahır gibi mekanların parsel içerisinde ek yapı olarak inşa edildiği görülmektedir (Şekil 5.13).

Şekil 5.7 İşlev analizi grafiği (2020)

Şekil 5.8 Emen köyünde bulunan eğitim yapıları (2020)

Şekil 5.9 Emen köyünde bulunan camiler (2020)

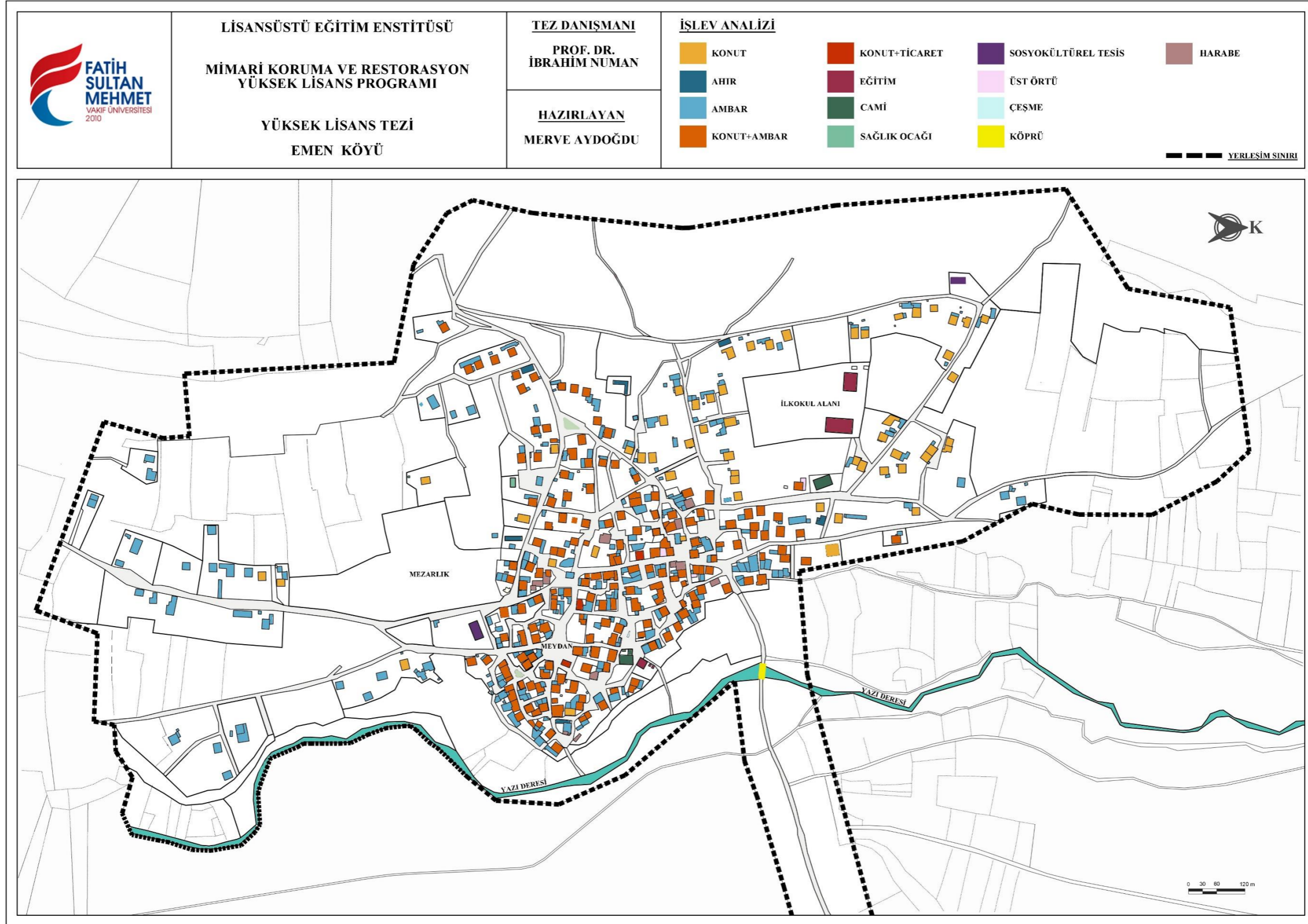
Şekil 5.10 Emen köyünde bulunan sağlık ocağı ve sosyokültürel tesis (2020)

Şekil 5.11 Emen köyünde bulunan konut+ticaret örnekleri (2020)

Şekil 5.12 Emen köyünde bulunan köprü ve çeşme (2019)

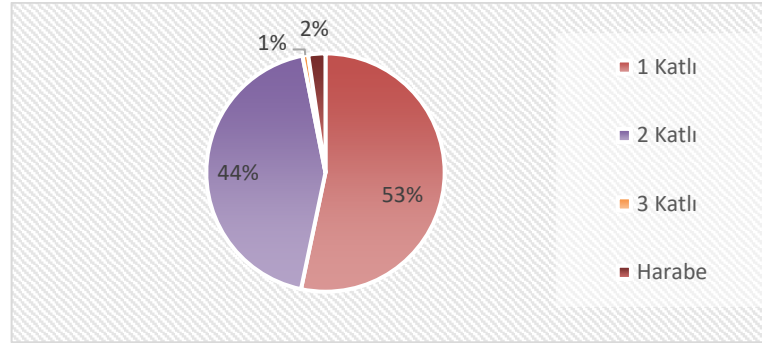

Şekil 5.13 İşlev analizi paftası (2020)

5.2.5. Kat Sayısı Analizi

Emen’de yapıların kat sayıları bir, iki ve üç kat olarak değişmektedir. Geleneksel konutlar bir veya iki katlıdır. Ambar, ahır gibi konut alt birimlerini oluşturan yapılar tek katlıdır. Bunun yanında konut yapısı olarak da tek katlı yapılar mevcuttur. Geçmişte başlıca geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olan köyde konutların ekserisi zemin kattalarında ambar, ahır, samanlık gibi bölümler ve üst katları yaşam alanı olmak üzere iki katlıdır. Son yıllarda yapılan yapılar geleneksel dokudan farklı olarak üç katlıdır (Şekil 5.16).

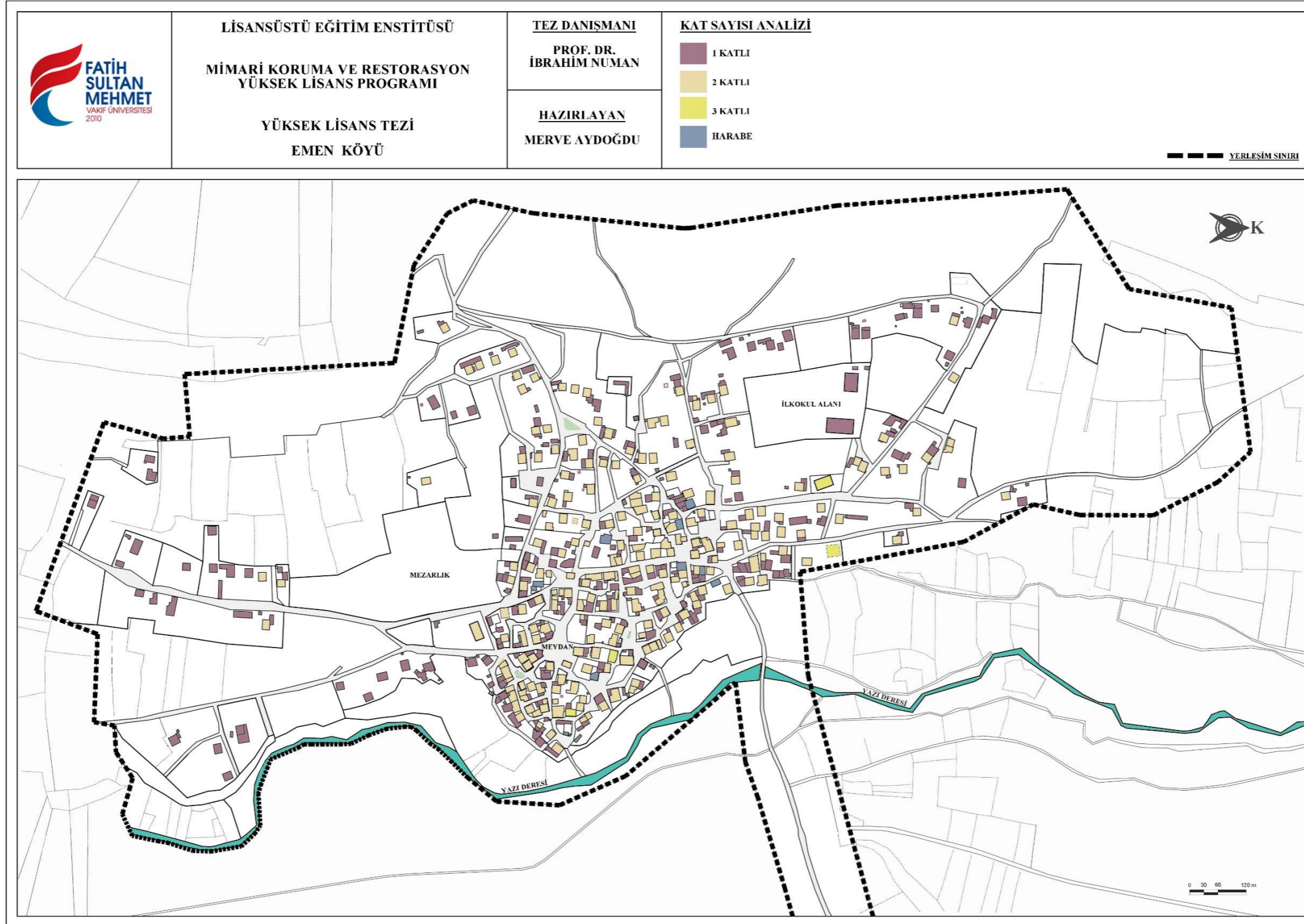
Çalışma alanındaki 515 yapı kat sayısı olarak incelendiğinde %53’lük oranlarla en fazla bir katlı yapı bulunmaktadır. %44’lük oranla iki katlı, üç katlı yapılar ise %2’lik orana sahiptir. Harabe durumda olan yapılar harita üzerinde ayrıca belirtilmiştir (Şekil 5.14).

Şekil 5.14 Kat sayısı analizi grafiği (2020)

Şekil 5.15 Emen sokak dokusunda farklı kat adetleri (2019)

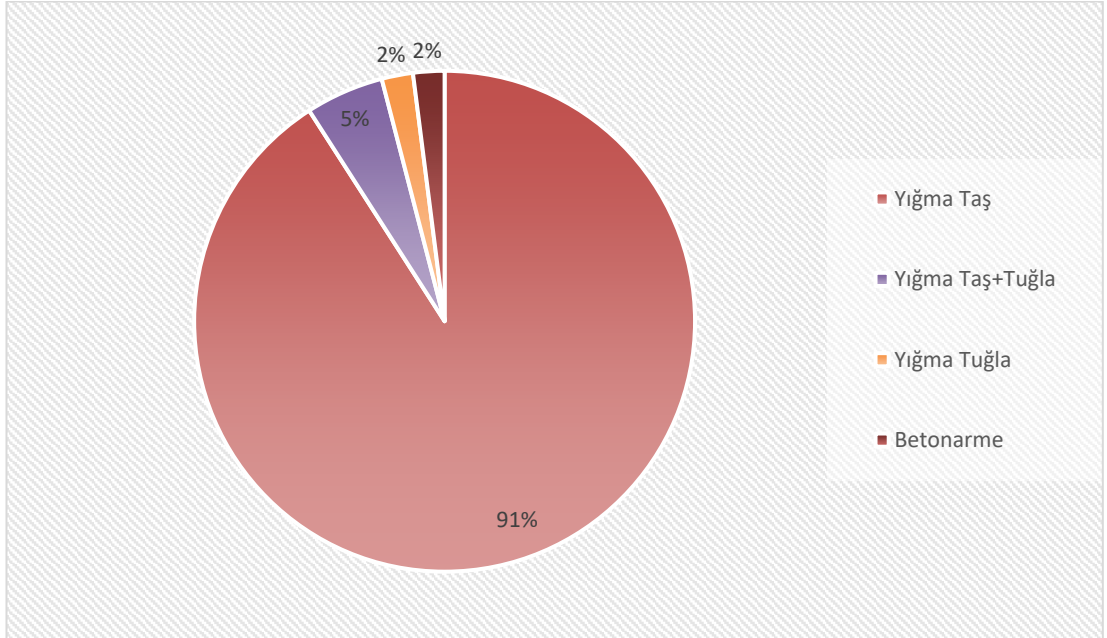

Şekil 5.16 Kat sayısı analizi paftası (2020)

5.2.6. Yapım Sistemi ve Malzeme Analizi

Emen köyü yapım sistemi ve malzeme analizi yığma taş, yığma tuğla, yığma taş+tuğla, yığma taş+biriket ve betonarme olarak analiz edilmiştir. Köy dokusunun büyük bir çoğunluğunda yığma sistem kullanılmıştır (Şekil 5.18). Yığma sistemler kendi aralarında malzeme farkı olarak ayrılmaktadır. Yığma sistemlerde kullanılan taş malzeme köyün çevresindeki tarlalardan elde edilmektedir. Bazı yapılarda zemin katta taş duvar örgüsü gözlemlenirken üst katlar tuğla duvar örgü sistemi ile devam etmektedir (Şekil 5.19). Bu yapılar ayrı bir kalemde yığma taş+tuğla olarak belirtilmiştir. Geçmişte inşa edilen konutlar yığma taş sistem ile yapılmakta iken son yıllarda inşa edilen yapılarda betonarme sistem kullanıldığı gözlemlenmiştir (Şekil 5.20).

Çalışma alanı yapım sistemi ve malzeme olarak incelendiğinde en çok %91 oranla yığma taş sistem kullanılmaktadır. İkinci olarak %5'lik oranla yığma taş+tuğla sistem gelmektedir. Yığma tuğla oranı %2, betonarme %2 olarak analiz edilmiştir (Şekil 5.17).

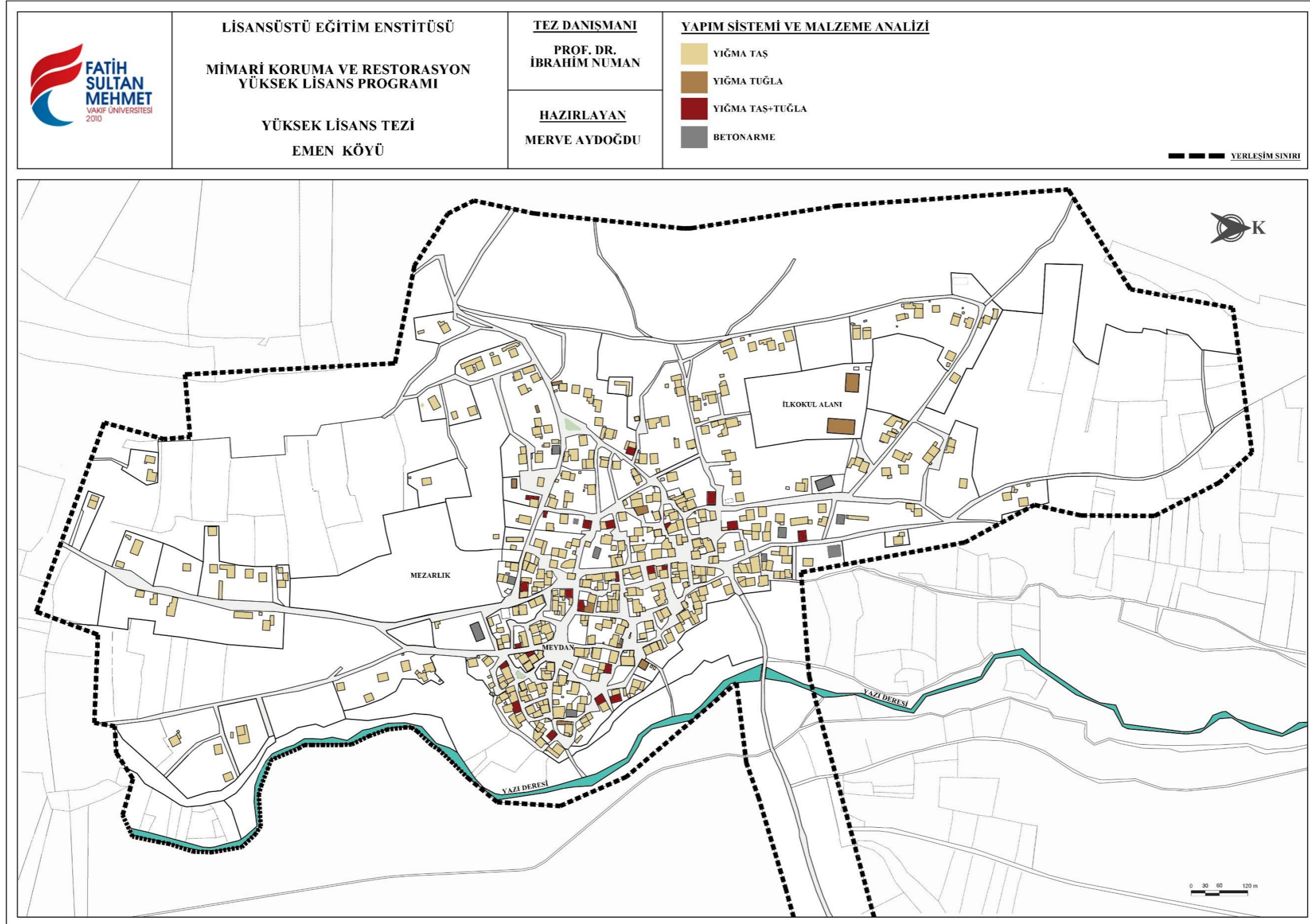
Şekil 5.17 Yapım sistemi ve malzeme analizi grafiği (2020)

Şekil 5.18 Yığma taş ve yığma tuğla yapı örnekleri (2019)

Şekil 5.19 Yığma taş+tuğla sistem örneği (2019)

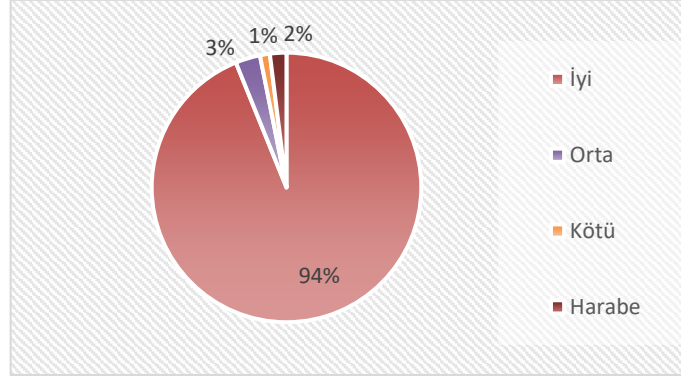

Şekil 5.20 Yapım sistemi ve malzeme analizi paftası (2020)

5.2.7. Sağlamlık Durumu Analizi

Emen köyünde bulunan yapıların kütle ve cephe bağlamında incelenerek sağlamlık durumu iyi, orta, kötü, harabe olarak analiz edilmiştir. Taşıyıcı sistemi ve cephe elemanları sağlam durumda olanlar iyi olarak ifade edilmiştir. Taşıyıcı sistem olarak sağlam fakat, cephe elemanları ya da yapının bir bölümü zarar görmüş yapılar için orta, taşıyıcı sistemi zarar görmüş ciddi onarım gerektiren yapılar kötü olarak belirtilmiştir. Yıkılmış, üst örtüsü olmayan, kalıntı durumunda olan yapılar harabe olarak ifade edilmiştir (Şekil 5.23).

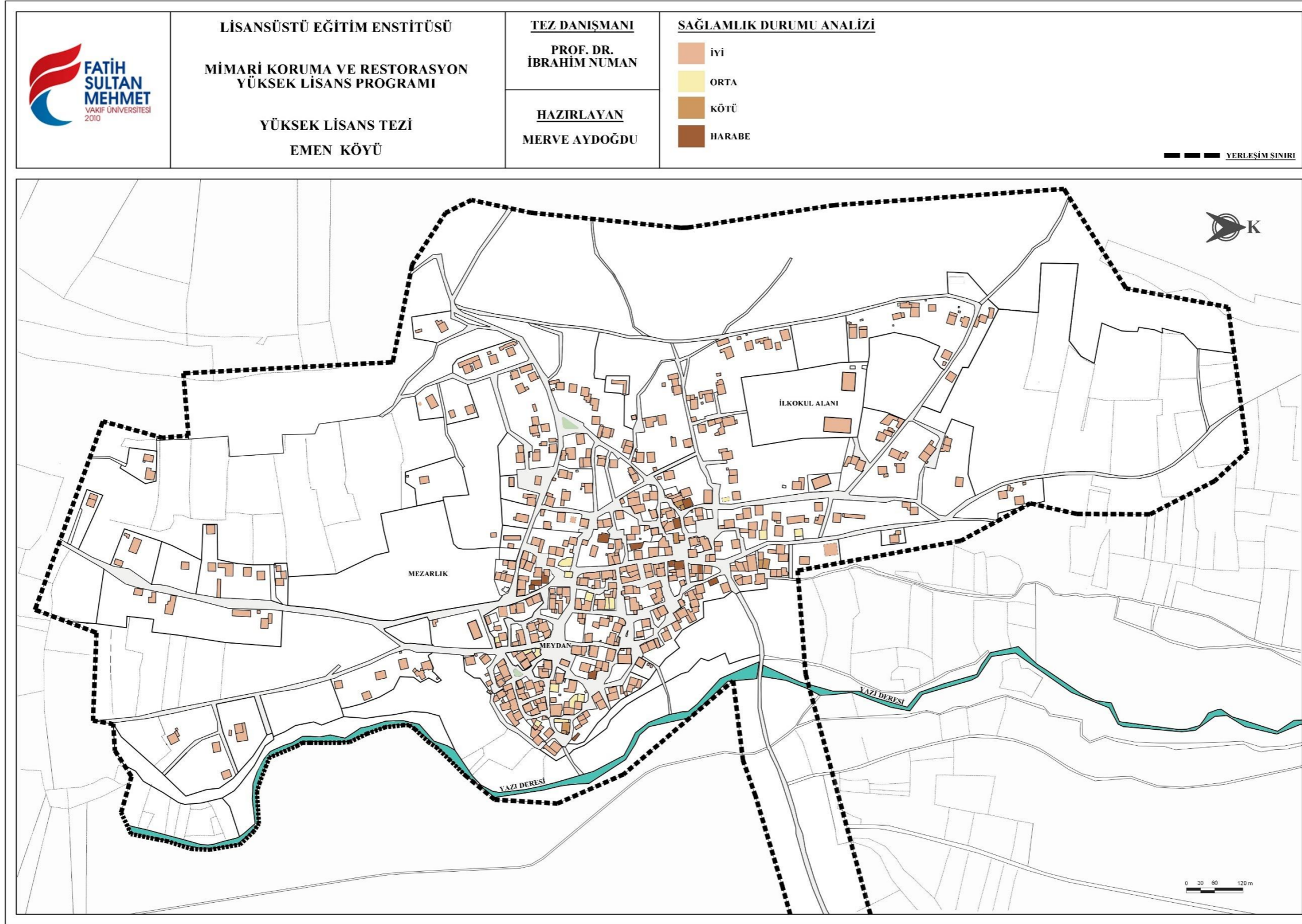
Çalışma alanı sağlamlık durumu incelendiğinde yapıların büyük çoğunluğu %94 oranda iyi durumdadır. Orta durumda %3, kötü durumda %1, harabe durumda %2 oranında yapı vardır. Harabe durumda olan yapılar köyün eski yapıları arasında yer almaktadır (Şekil 5.21).

Şekil 5.21 Sağlamlık durumu analizi grafiği (2020)

Şekil 5.22 Emen köyünde harabe durumda bir yapı örneği (2019)

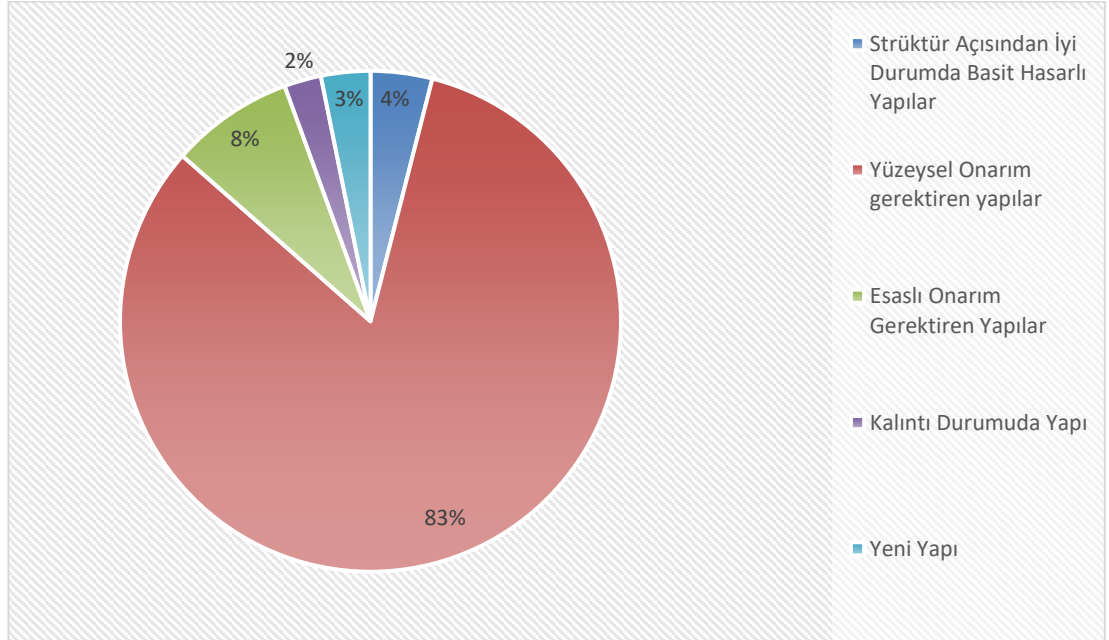

Şekil 5.23 Sağlık durumu analizi paftası (2020)

5.2.8. Yapısal Durum Analizi

Emen köyü yapısal durum analizinde yapılara müdahale seviyeleri analiz edilmektedir. İhtiyaç duyulan onarım seviyesine göre strüktür açısından iyi durumda basit hasarlı yapılar, yüzeysel onarım gerektiren yapılar (Şekil 5.25), esaslı onarım gerektiren yapılar (Şekil 5.26), kalıntı durumda yapı ve yeni yapı olarak sınıflandırılmıştır. Cephe elemanları onarımı, yüzeysel onarım gerektiren yapılardır. Yapım sistemi ve cephe elemanları onarımı, Esaslı onarım gerektiren yapılardır. Varlığı sonlanmak üzere olanlar kalıntı durumda yapılardır. Ayrıca analizde yeni yapı olarak ayrı bir kalem de belirtilmiştir (Şekil 5.27).

Çalışma alanı yapısal durum analizi çoğunluğu %83 oranı ile yüzeysel onarım gerektiren yapılar oluşturmaktadır. %4 strüktür açısından iyi durumda basit hasarlı yapılar, %8 esaslı onarım gerektiren yapılar ve %2 kalıntı durumunda ve %3 oranında yeni yapı oluşturmaktadır (Şekil 5.24).

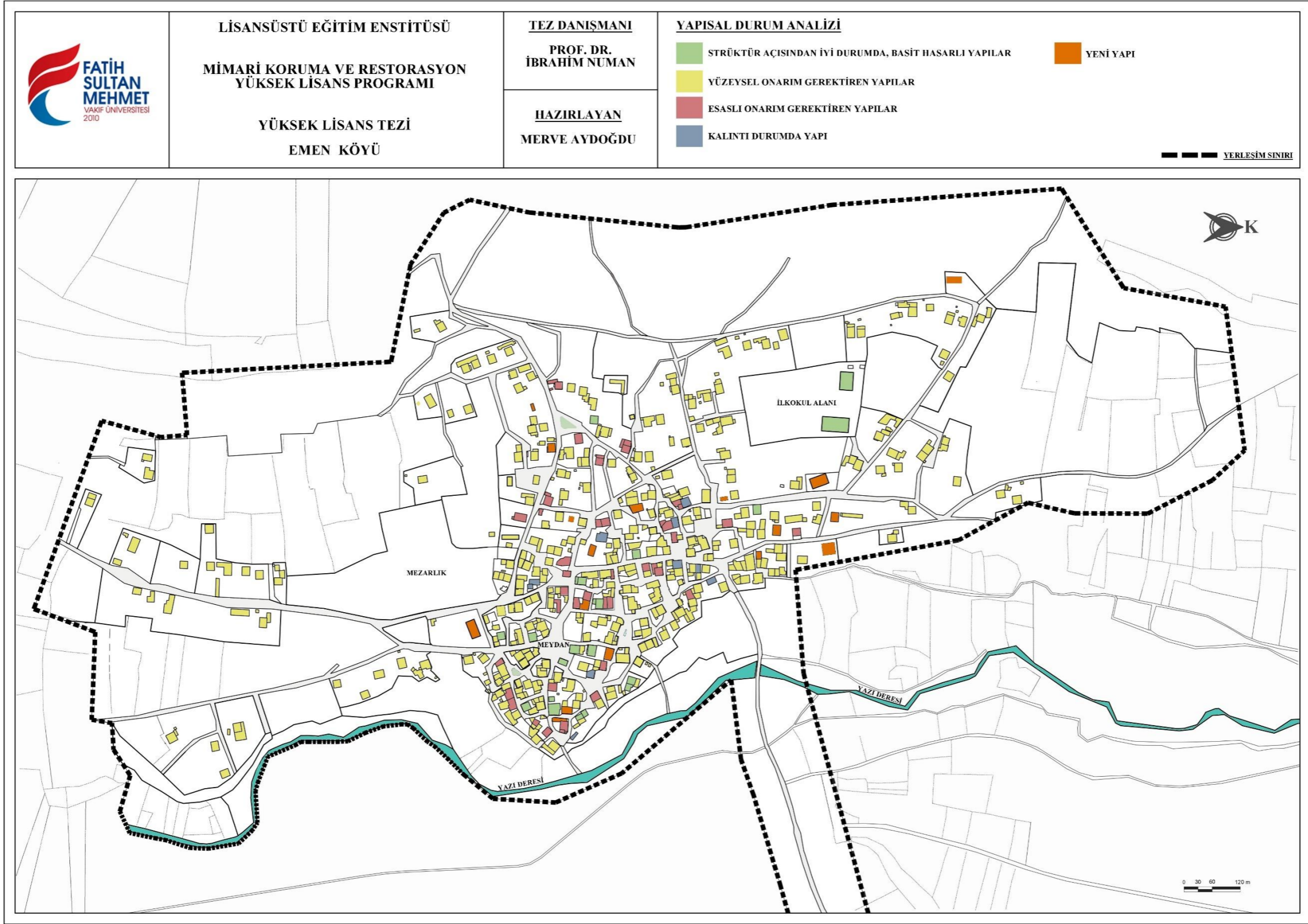
Şekil 5.24 Yapısal durum analizi grafiği (2020)

Şekil 5.25 Yüzeysel onarım gerektiren yapılar örneği (2019)

Şekil 5.26 Esaslı onarım gerektiren yapı örneği (2019)

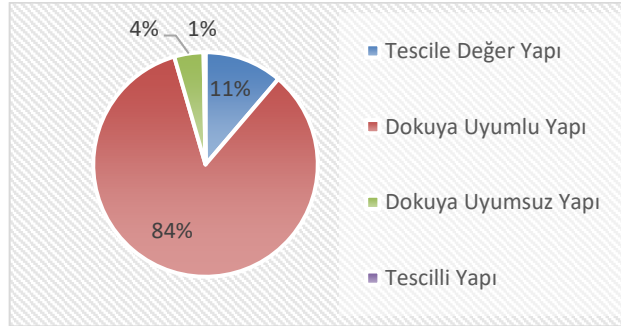

Şekil 5.27 Yapısal durum analizi paftası (2020)

5.2.9. Tescil Durumu Analizi

Emen köyünde yapıların tescil durumu analizi tescile değer yapı, dokuya uyumlu yapı, dokuya uyumsuz yapı ve tescilli yapı olmak üzere sınıflandırılmıştır. Köyde kurul tarafından tescillenen bir adet tescilli yapı bulunmaktadır. Yapılan gözlemler ve analizler sonucunda, yapım sistemi, cephe düzeni ve elemanları, malzemesi, tarihi değerliliği, süslemeleri özgün ve iyi durumda olan yapılar kültürel varlık olarak taşıdığı değer dolayısıyla tescile değer yapılar (Şekil 5.29), mevcut dokuya uyumlu fakat tescil için yeterli nitelikte olmayan yapılar dokuya uyumlu yapılar, mevcut dokuya uyumsuz ve niteliksiz yapılar ise dokuya uyumsuz yapılar olarak belirtilmiştir (Şekil 5.30).

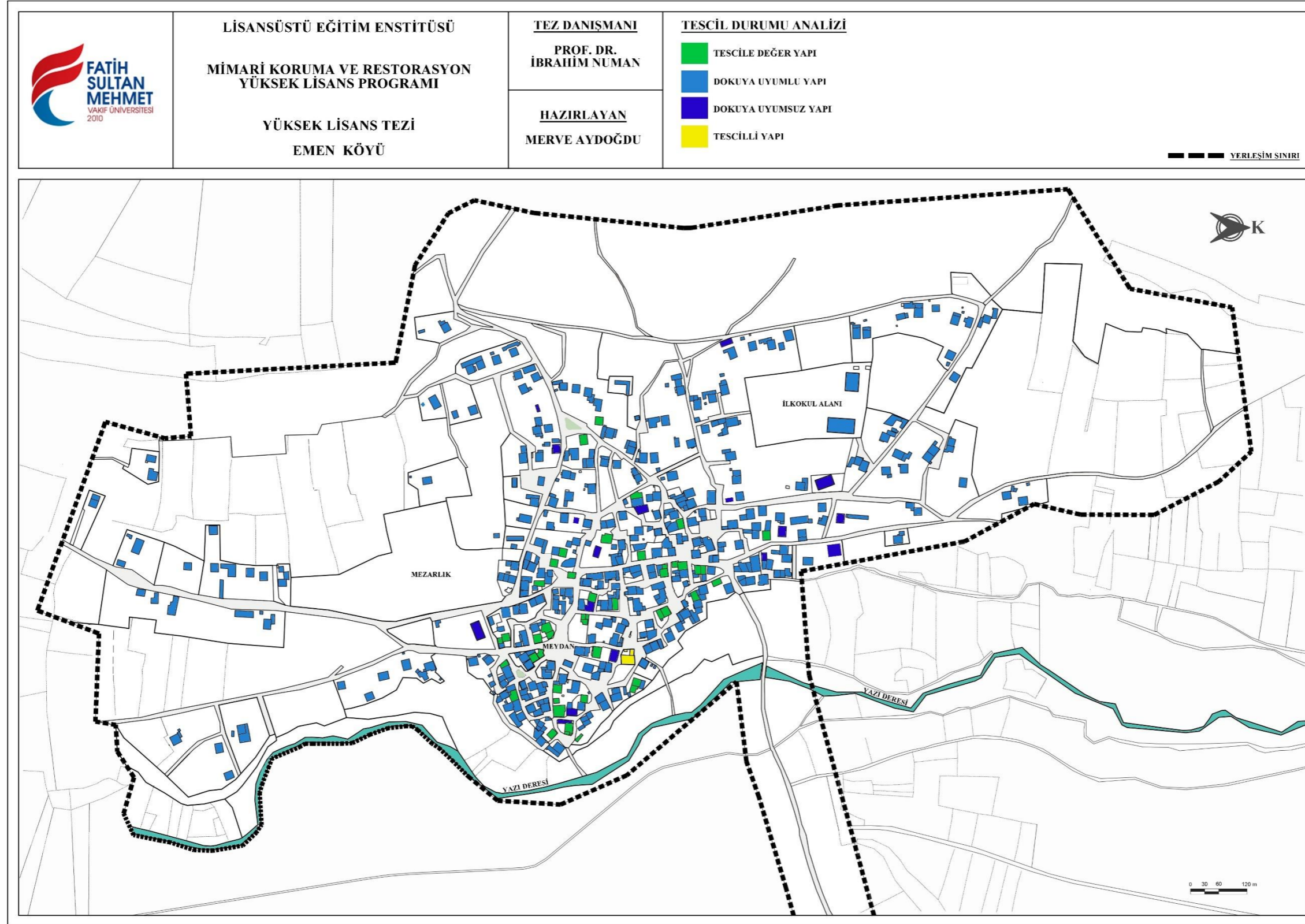
Çalışma alanında yapılan tescil durumu analizine göre %84'lük oran ile çoğunlukta dokuya uyumlu yapı mevcuttur. Tescile değer 37 adet , dokuya uyumsuz 15 adet yapı bulunmaktadır (Şekil 5.28).

Şekil 5.28 Tescil durumu analizi grafiği (2020)

Şekil 5.29 Tescile değer yapı örneği (2019)

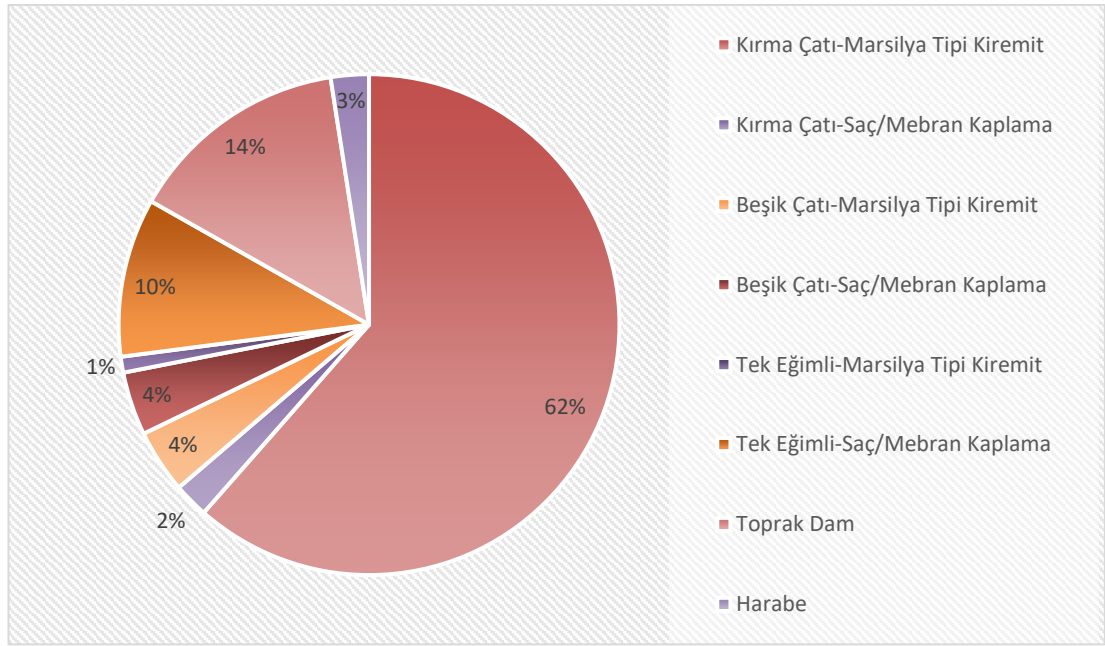

Şekil 5.30 Tescil Durumu analizi paftası (2020)

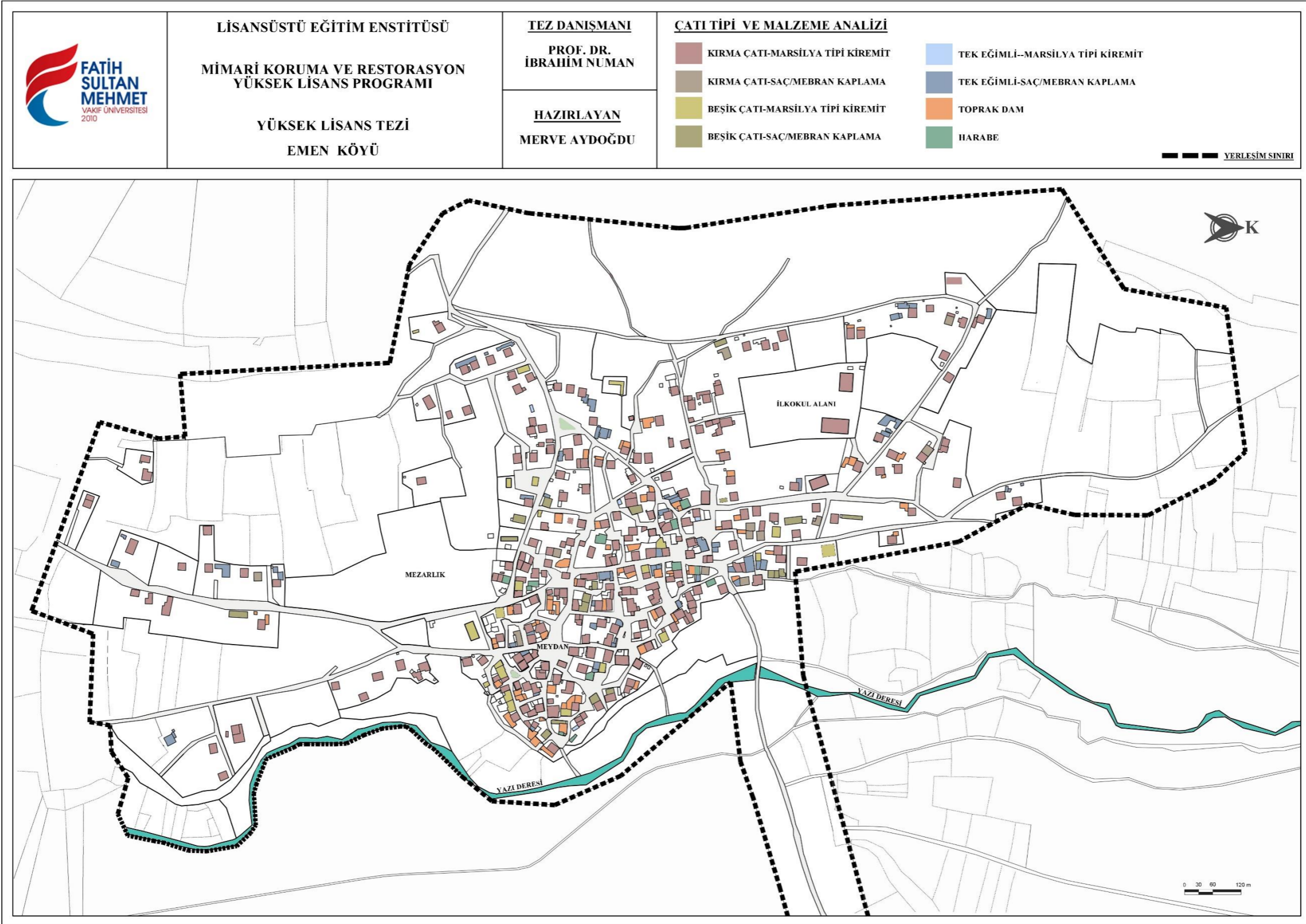
5.2.10. Çatı Tipi ve Malzeme Analizi

Emen köyünde yapıların çatı tipleri kırma çatı, beşik çatı, tek eğimli ve toprak dam olarak belirlenmiştir. Kırma, beşik ve tek eğimli çatılar kendi aralarında malzemelerine göre marsilya tipi kiremit ve saç/mebran kaplama olarak ayrılmaktadır. Üst örtüsü olmayan yapılar harabe olarak ayrı bir kalemde incelenmiştir (Şekil 5.32).

Çalışma alanında çoğunluğu %62 oranında marsilya tipi kiremit kaplama kırma çatı oluşturmaktadır (Şekil 5.31). Eski tarihli yapılarda esas üst örtünün toprak dam olduğu fakat zamanla kırma çatı olarak değiştirildiği gözlemlenmiştir (Şekil 5.33).

Şekil 5.31 Çatı tipi ve malzeme analizi grafiği (2020)

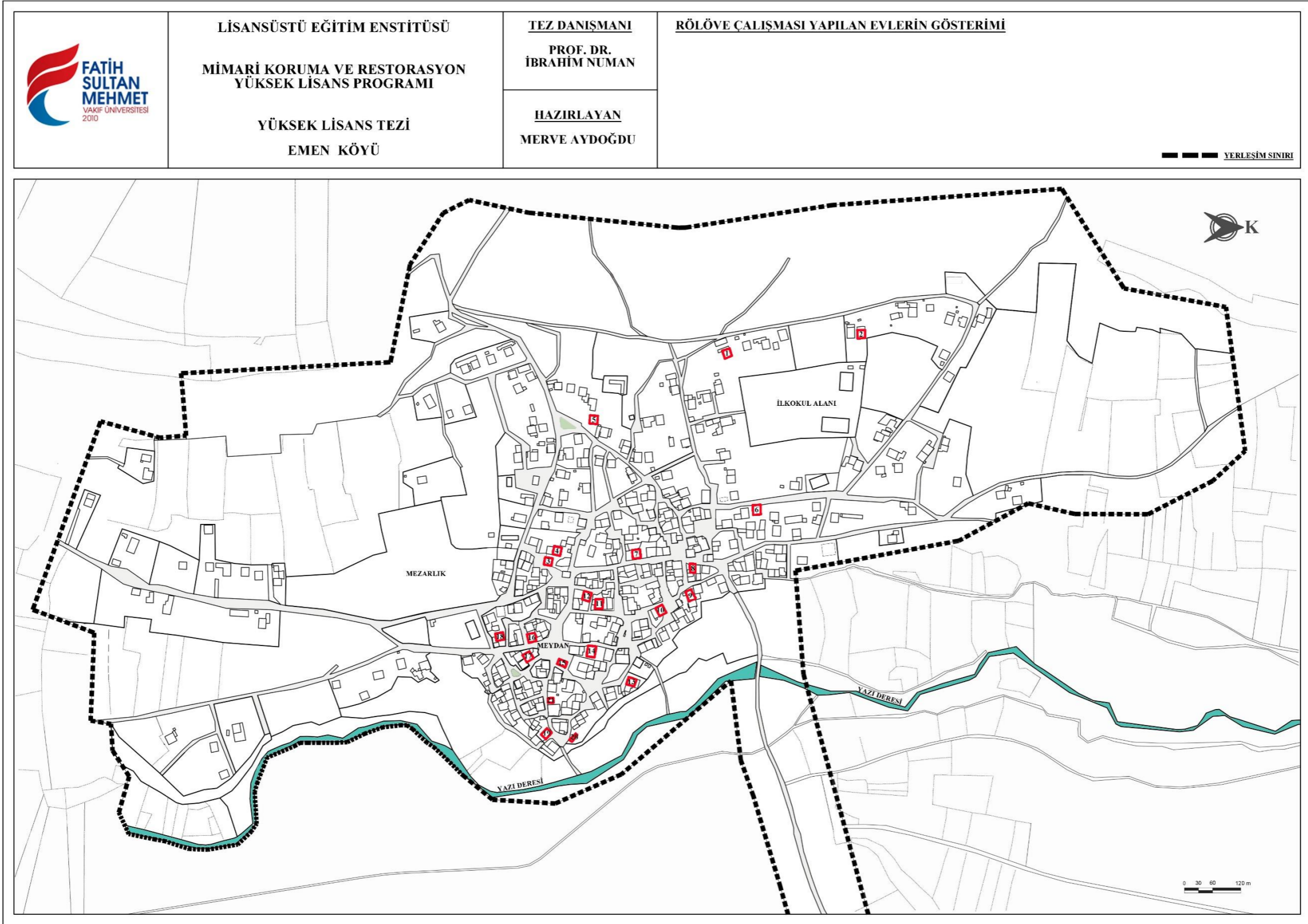
Şekil 5.32 Çatı tipi ve malzeme analizi paftası (2020)

Şekil 5.33 Üst örtüsü toprak dam iken kırma çatı olarak değiştirilen çatı örneği (2019)

5.2.11. Envanter Listesi

Çalışma alanında yapılan analiz ve yerinde tespit çalışmaları neticesinde bütün yapıların günümüzdeki durumları tespit edilmiştir. Ayrıca konutların sistemlerini anlayabilme ve irdelenmesi adına envanter çalışması yapılmıştır. Bu çalışma kapsamında 19 konut yapısı ve 2 köy odası incelenmiştir. 1, 2, 3 numaralı yapılar tek katlı konutlardır. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 numaralı yapılar iki katlı konutlardır. 20 ve 21 numaralı yapılar köy odasıdır (Şekil 5.34).

Şekil 5.34 Rölöve çalışması yapılan evlerin gösterimi (2020)

5.3.YERLEŞİM DOKUSUNU OLUŞTURAN ÖGELER

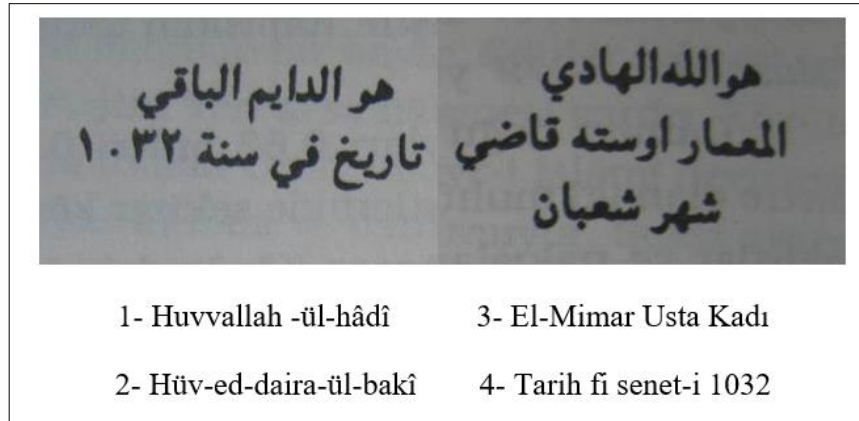
5.3.1. Dini Yapılar

Emen Merkez Cami

Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetinde bulunan cami 16.02.2018 tarihinde tescil edilmiştir. Köyün merkezindeki cami, minaresi üzerinde bulunan kitabeye göre H.1032 (M.1622) yılında inşa edilmiştir (Şekil 35). Kitabede üzerinde “Allah doğru yol göstericidir, daimdir, bakîdir, Mimarı usta Kadıdır. Tarih 1032 yılı Şaban ayıdır.” yazmaktadır (Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2018).

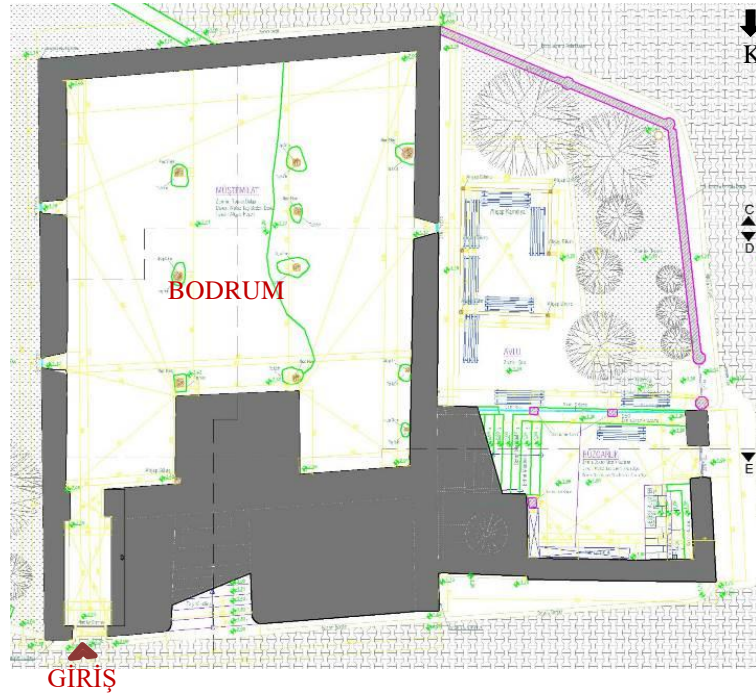

Şekil 5.35 Emen Merkez Cami kitabesi (2019)

Şekil 5.36 Kitabe üzerine dört satırlık sülüs hatla yazılmış ibare (Konyalı, 1991)

Cami beden duvarları moloz taş örgülü, üzeri sıvalı ve boyalıdır. Bodrum kat, harim katı ve mahfil katından oluşmaktadır. Bodrum kata giriş kuzey cephesinde tek kanatlı bir kapı ile sağlanmaktadır. Kapıdan uzun bir kolidor ile ulaşılan dikdörtgen planlı bodrum kat, üç sahanlı plan şemasına sahiptir. Bu katta doğu duvarında iki, batı duvarında bir, toplamda üç mazgal pencere bulunmaktadır (Şekil 5.37). Zemini toprak kaplamadır (Şekil 3.38). Toprak üzerinde harim kısmını taşıyan ahşap direkler mevcuttur (Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2018).

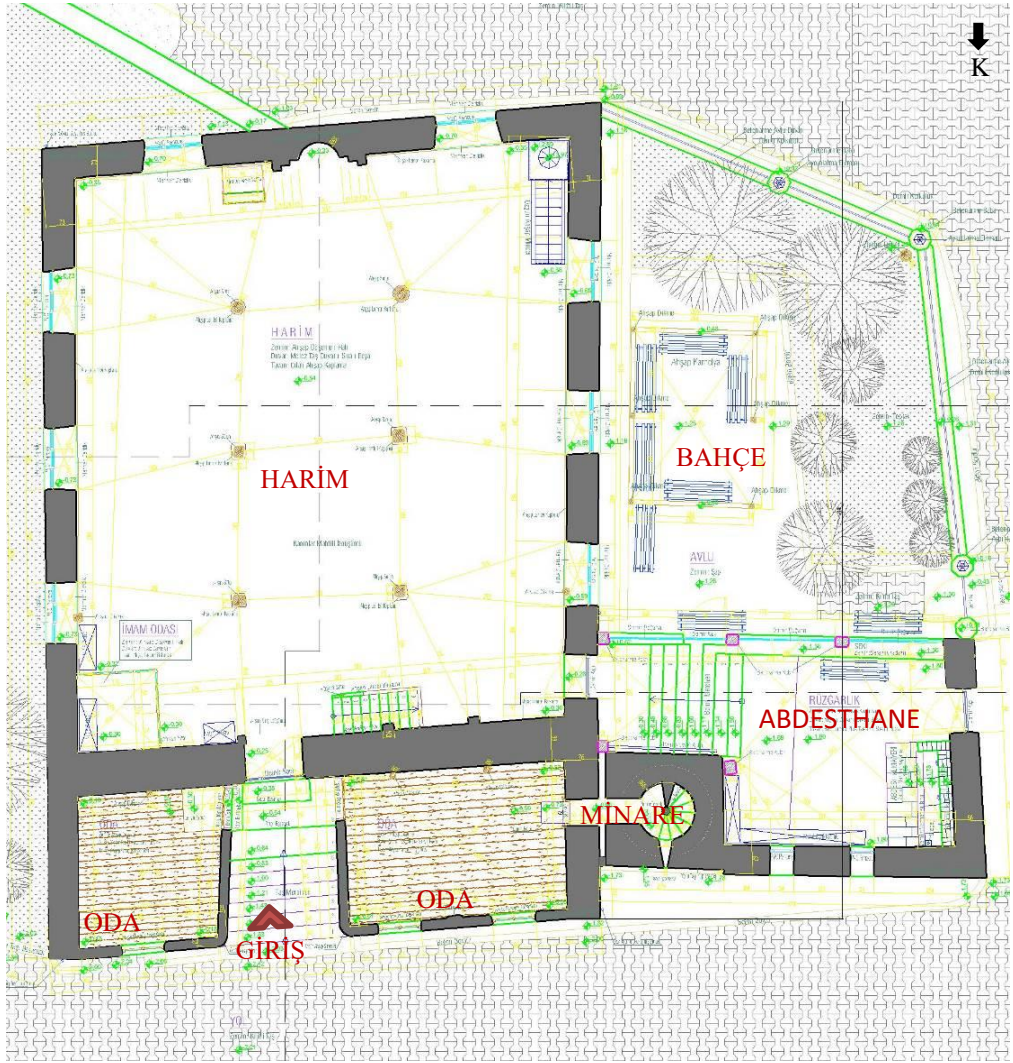

Şekil 5.37 Emen Merkez Camii bodrum kat planı (Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, 2018)

Şekil 5.38 Emen Merkez Camii bodrum katı (Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, 2018)

Harim katı, harim bölümü, abdesthane, minare ve kuzey girişinin sağında ve solunda iki adet odadan oluşmaktadır (Şekil 3.39). Kuzey cephesinden giriş sağlanılan bu katın, giriş cephesi sol odaya tek kanatlı kapı ile girilir. Bu odada bir adet pencere boşluğu mevcuttur. Zemini ahşap kaplama, tavanı ahşap kirişlemedir. Girişin doğusunda bulunan odaya tek kanatlı kapı ile ulaşılır. Bu odada iki pencere boşluğu ve minareye geçişi sağlayan bir kapı bulunmaktadır (Şekil 3.40).

Şekil 5.39 Emen Merkez Cami harim kat planı (Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, 2018)

Şekil 5.40 Girişin batı ve doğusunda bulunan oda görünümleri (Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, 2018)

Çift şerefeli minare caminin kuzeybatı köşesinde. Kesme taşdan yapılmıştır. Kare planlı kaide bölümünde bir adet mazgal pencere mevcuttur. Yapının kitabesi kaide üzerinde bulunmaktadır. Silindirik gövde kısmına geçişi köşeleri yukarıya doğru pahlanarak sekizgene dönüştürülmüş papuç bölümü sağlamaktadır. Bu bölüme iki adet mazgal formu aydınlık penceresi açılmıştır ve üzerinde devşirme taş mevcuttur. Silindirik formdaki gövde ortasında bir adet mazgal formu aydınlatma penceresi mevcuttur. Kademeli olarak şerefeye geçilmektedir. Şerefe korkuluğu yüzeyindeki taş üzerine çeşitli motifler işlenmiş, birbirine geçme olarak yan yana dizilen büyük kesme taşlardan oluşmaktadır (Şekil 5.42). Köylüler tarafından 1949 yılında yenilenen ikinci şerefe betonarmeden yapılmıştır. Üzeri sıva ve boyalıdır (Konyalı, 1991). Petek bölümü kesme taştan yapılmış, külahın üzeri saçla kaplanmıştır.

Şekil 5.41 Minare giriş kapısı (Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, 2018)

Şekil 5.42 Minare görünümü (2019)

Harime iki farklı giriş mevcuttur. Güney cephesinde abdesthane ve bahçe ile geçişi sağlayan tek kanatlı bir kapı ile giriş sağlanmaktadır (Şekil 5.43). Abdesthaneye ve bahçeye yoldan tek kanatlı kapılar ile de giriş sağlanmaktadır.

Şekil 5.43 Harim giriş kapısından abdesthaneye ve bahçeye bakış (2020)

Kuzey cephesinde, esas giriş merdiven ile yüksetilerek çift kanatlı kapı ile sağlanmaktadır. Girişin solunda camekan ile çevrili imam odası mevcuttur. Sağ kısmında kadınlar mahfiline geçişi sağlayan merdivenler bulunmaktadır. Kadınlar mahfili, harimin kuzey bölümünde doğu-batı doğrultusunda uzanır. Ahşaptan yapılan mahfili, doğu-batı duvarlarındaki kirişler ve dört ahşap dikme taşımaktadır. Mahfilin orta bölümü içeri çekilmiştir ve parmaklıklı korkuluk ile çevrilidir (Şekil 5.44).

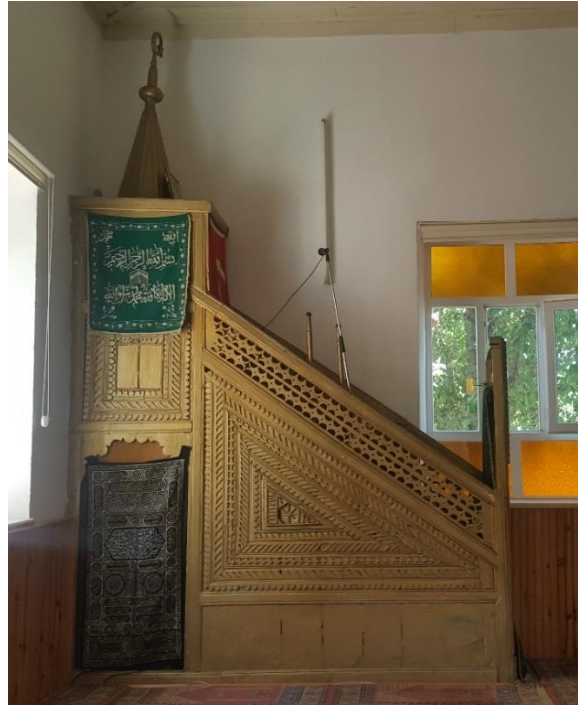
Şekil 5.44 Kadınlar mahfili (Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, 2018)

Harim bölümü silindirik ve çokgen direkler ile üç sahına ayrılmaktadır. Bu bölümde doğuda ve batıda üç, güney cephesinde iki pencere olmak üzere toplamda

on adet muhdes pencere bulunmaktadır. Girişin tam karşısında güney cephesinde mihrap mevcuttur (Şekil 5.46). Yarım daire formunda bulunan mihrap nişi duvardan dikdörtgen formlu süslemesiz seramik kaplı bordürlerle kademeli olarak daralır. Minberin hemen yanında vaaz kürsüsü bulunmaktadır. Harim bölümünün batı ve güney duvarlarına bitişik ahşap minber mevcuttur. Ajur tekniği ile tezyin edilmiş olan minber üzeri boyalıdır (Şekil 5.45).

Şekil 5.45 Kadınlar mahfilinden harimin görünümü (2020)

Şekil 5.46 Harim bölümü, mihrap ve minber görünümü (2020)

Yeşil boyalı caminin dış cephe düzeni oldukça sadedir. Sonradan eklenen bölümler bu sadeliği bozmaktadır. Kuzey cephesinde bodruma ve harime giriş kapısı, doğu batı odalarının ve kadınlar mahfilinin pencereleri mevcuttur. Doğu ve batı cephesinde üç adet, güney cephesinde iki adet muhdes pencere bulunmaktadır. Sonradan eklenen abdesthanenin doğu cephesinde giriş kapısı kuzey cephesinde iki adet havalandırma penceresi bulunmaktadır.

Caminin süsleme özellikleri genellikle harim bölümündedir. Kalem işi motifler ile süslenmiş sütun başlıkları, mukarnaslı ahşap sütun başlıkları ve minber süsleme bakımından önemlidir (Şekil 5.47). Ayrıca minarenin birinci şerefesinin korkuluk taşlarında farklı bitkisel, geometrik ve yazılı süslemelere bezenmiştir (Şekil 5.48). Gövdedeki renkli taşların inceli-kalın ve sırayla örülmesiyle de süslenmektedir (Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, 2018).

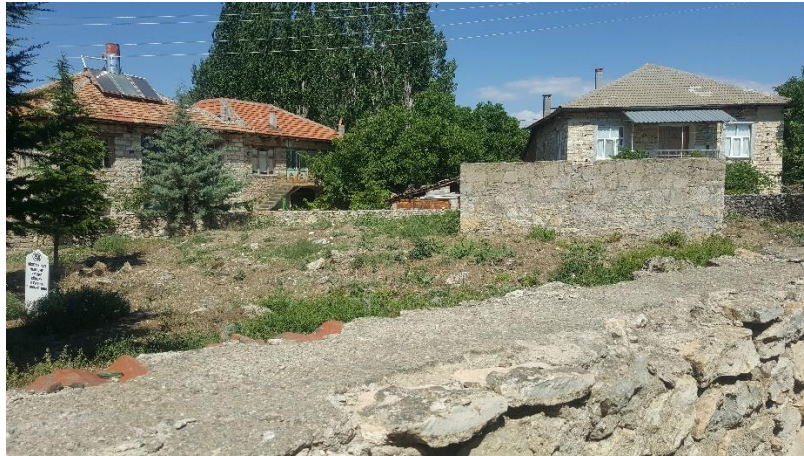
Şekil 5.47 Motifli ve mukarnaslı sütun başlıkları (2020)

Şekil 5.48 Şerefe korkulukları ve minare gövdesi (2020)

Mezarlık

Köyde Emen Merkez Cami bahçesinde ve köyün güneyinde büyük bir alanda olmak üzere iki mezarlık bulunmaktadır. Cami bahçesinde bulunan mezarlıkta sözlü kaynaklar, Şık Muhiddin Türbesi'nin burada var olduğu belirtmektedir. Yerinde yapılan analizlerde böyle bir yapı olgusuna rastlanmamıştır (Şekil 49).

Şekil 5.49 Emen Merkez Cami bahçesindeki mezarlık (2020)

Şekil 5.50 Emen köyü güneyinde bulunan mezarlık (2020)

5.3.2. Köprü

Köprü, Emen köyünü Beyşehir-Konya yoluna bağlayan yolda köyün doğusundan akan Yazı Deresi'nin üzerinde bulunmaktadır (Şekil 5.51). Kitabesi bulunmayan köprü Konya-Beyşehir tarihi kervan yolu üzerine yakın olması, malzeme ve teknik özellikleri ve Emen Merkez Cami'siden dolayı yapım tarihi 14. yüzyıl olduğu varsayılmaktadır. Köprü uzunluğu 22,65 m genişliği 4,65 metredir. Üç gözü olan köprü sivri kemerler ile geçilmektedir. Köprü'nün kemerlerinde düzgün kesme taş, çoğunluğunda ise molaz ve devşirme taşlar kullanılmıştır. Üzeri asfalt ile kaplanmıştır. Taş olduğu varsayılan korkulukları günümüzde metal korkuluklar ile değiştirilmiştir. Üzerinde süsleme bulunmamaktadır (Duran, 2016).

Şekil 5.51 Emen köyü Yazı Deresi üzerinde bulunan köprü (2020)

5.3.3. Çeşme

Köyde iki adet çeşme mevcuttur (Şekil 5.52). Köyün kuzeyinde yer alan çeşme yakın döneme aittir. Kaynak suyu akmaktadır. Betondan yaptırılmıştır. Emen Merkez Cami meydanında bulunan çeşme taş duvar örgüsündedir. Üzerine beton sundurma eklenmiştir. Çeşme suyu doğal kaynak suyudur ve Kavaklıbağ bölgesinden gelmektedir.

Şekil 5.52 Emen köyü çeşmeleri (2020)

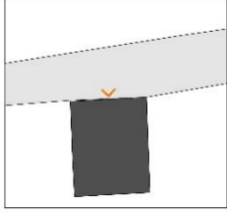
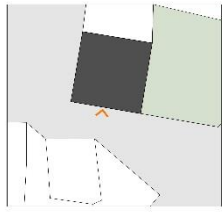
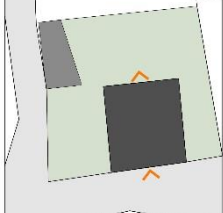
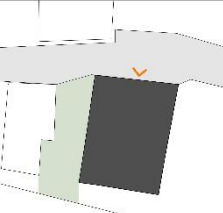
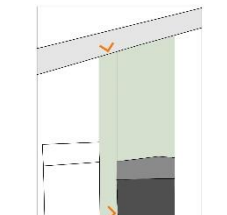
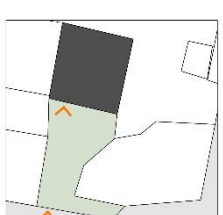
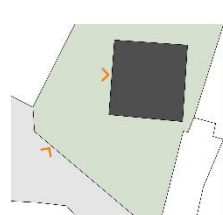
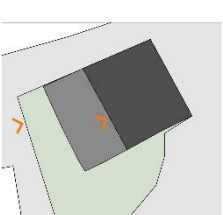
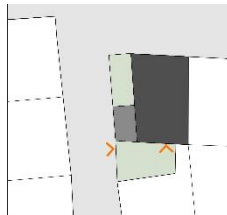
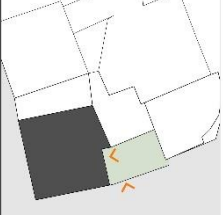
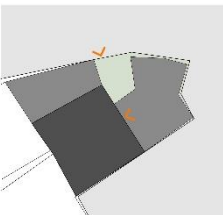
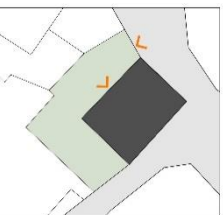
5.4. GELENEKSEL KONUT MİMARİSİ

Yerel doku, bulunduğu coğrafyadan beslenen ve coğrafyanın imkanlarını yansıtan bir olgudur. Emen köyü yerel dokusu malzeme kullanımı, geleneklere göre yaşantı ve bu yaşantının doğurduğu evler, ahırlar, samanlıklar, ambarlar, bahçeler ve sokaklardan oluşmaktadır. Bu dokuyu yansıtan öğeler kırsal mimari miras olarak günümüze kadar ulaşmıştır fakat değişen yaşam koşulları ve göç bu dokunun kaybolma riskini ortaya koymaktadır. Mimari mirasın korunması ve sürdürülebilmesi adına Emen’de mevcut doku ve evlerin yapısı bazı başlıklar altında ele alınmıştır (Çakan, 2019).

5.4.1. Genel Yerleşim Özellikleri

Emen köyü genel yerleşimi topografya, iklim ve yaşam koşullarının etkisiyle oluşan konut, konut birimleri, bahçeler ve sokaklardan oluşmaktadır. Organik bir görünüm oluşturan konutlar, sokaktan konuta ve sokaktan bahçeye bahçeden konuta giriş olarak ikiye ayrılmaktadır (Şekil 5.53). Sokaktan konuta giriş sağlanan yapıların konut birimleri zemin kat içerisinde çözümlenmiştir. Sokaktan bahçeye bahçeden konuta girişli yapılar genellikle ambar, ahır, samanlık, depo gibi konut birimleri ile birlikte inşa edilmişlerdir.

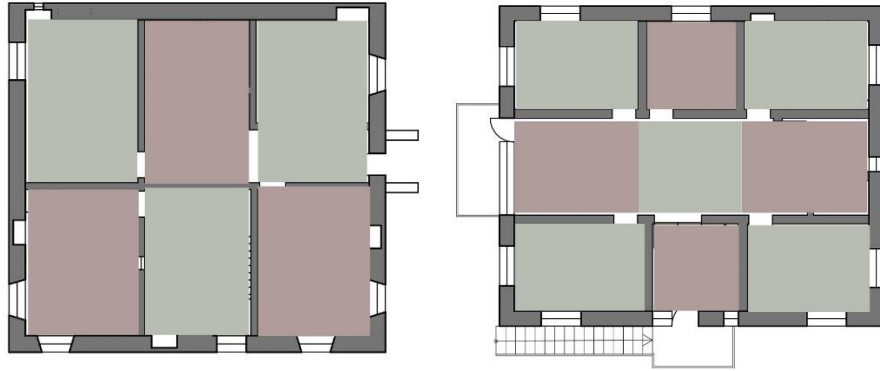
Köyün merkezinde bitişik nizamda küçük parsellere ayrılmış konut tipolojisi yaygındır. Parselin tamamını yapı kütleleri olarak kaplayan yapı örnekleri mevcuttur. Dar parselli alanlarda bir yada iki cephesi sağır, sokaktan girişli konutlar bulunmaktadır. Sokaktan konuta girişi bulunan yapıların bir kısmında yapıdan geçiş sağlanan arka yada yan bahçe görülmektedir. Merkezden uzaklaştıkça parseller büyümektedir. Zamanında tarım arazisi olarak kullanılan alanlara konut yapılması bu durumu ortaya çıkarmıştır. Bu bölgede bulunan konutların çoğunluğu sokaktan bahçeye bahçeden konuta giriş mevcuttur. Yapının bahçesi çoğunlukla yan tarafındadır. Bununla birlikte önü bahçe olan parsel sınırına dayanan konutlar da mevcuttur.

SOKAKTAN KONUTA ERİŞİM			
			
Envanter No: 6	Envanter No: 3	Envanter No: 7	Envanter No: 14
Tüm Parsel Yapı Kütleleri	Yan Bahçe Mevcut	Yan Bahçe Mevcut	Arka Bahçe Mevcut
SOKAKTAN BAHÇEYE BAHÇEDEN KONUTA ERİŞİM			
			
Envanter No:2	Envanter No: 4	Envanter No: 5	Envanter No:10
Ön Bahçeden Erişim	Ön Bahçeden Erişim	Ön Bahçeden Erişim	Ön Bahçeden Erişim
			
Envanter No: 8	Envanter No: 16	Envanter No: 17	Envanter No: 19
Yan Bahçeden Erişim	Yan Bahçeden Erişim	Yan Bahçeden Erişim	Yan Bahçeden Erişim

Şekil 5.53 Çalışma alanı yapı-parsel ilişkisi (2020)

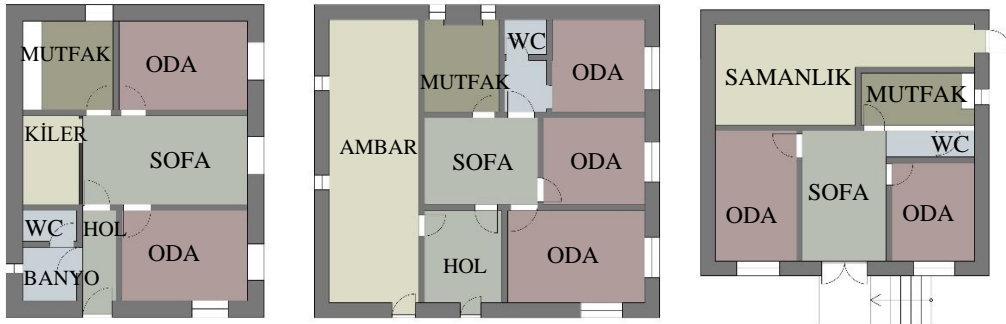
5.4.2. Plan Özellikleri

Emen’de geleneksel konutlar bir veya iki katlıdır. Bununla birlikte genel dokuyu iki katlı konutlar oluşturmaktadır. Konut plan tipolojisinin oluşmasında doğal malzeme, geleneksel yaşam koşulları ve iklim etkili olmuştur. Tek bir yapı olarak inşa edilen konutlar ve köyün genelinde bulunan konut artı konut birimleri olarak ifade edilen ambar, ahır, depo, samanlık yapıları bu başlık altında incelenecektir. Köyde konutlar 6 veya 9 odalı olarak inşa edilmiştir. Yöre halkının söylemlerinde yapı inşa süreciyle ilgili özellikle 6 odalı, 9 odalı kavramlarının kullanılması plan özellikleri incelemesinin bu ayırım üzerinden yapılmasını sağlamıştır (Şekil 5.54).

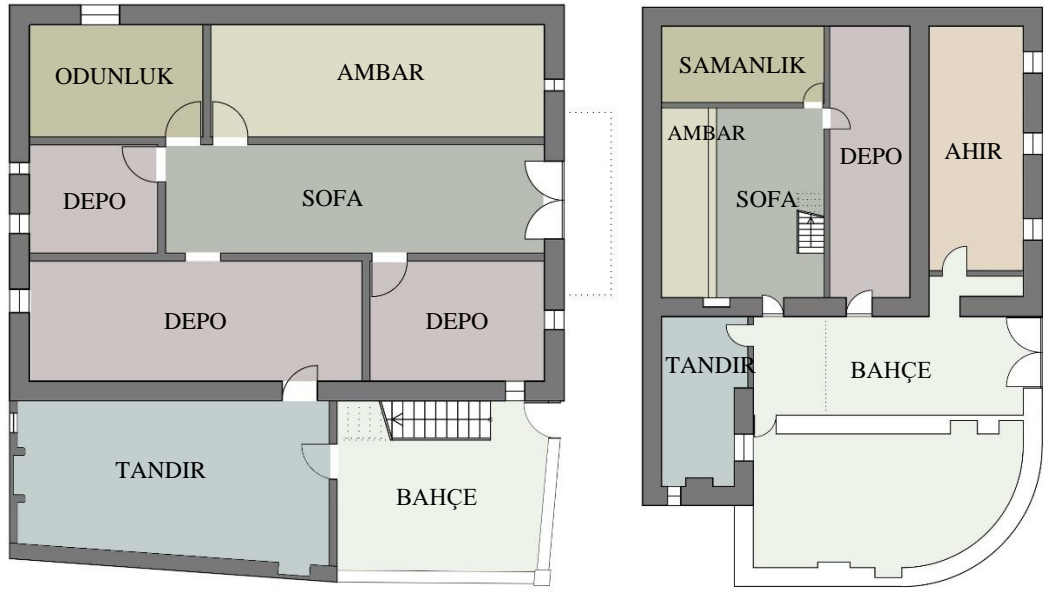
Şekil 5.54 12 envanter numaralı 6 odalık ve 6 envanter numaralı 9 odalık konut örnekleri (2020)

Tek katlı evlerde giriş sofaya ya da sofa ile bağlantılı hole açılmaktadır. Odalar, mutfak, ıslak hacimler ve ambara sofadan geçiş yapılır. Kırsal yaşantının etkisi olarak tandır, ambar, ahır gibi bölümler bu evlerde sofa ile ilişkilendirilmiş veya tek katlı ek bir yapı olarak inşa edilmiştir (Şekil 5.55).

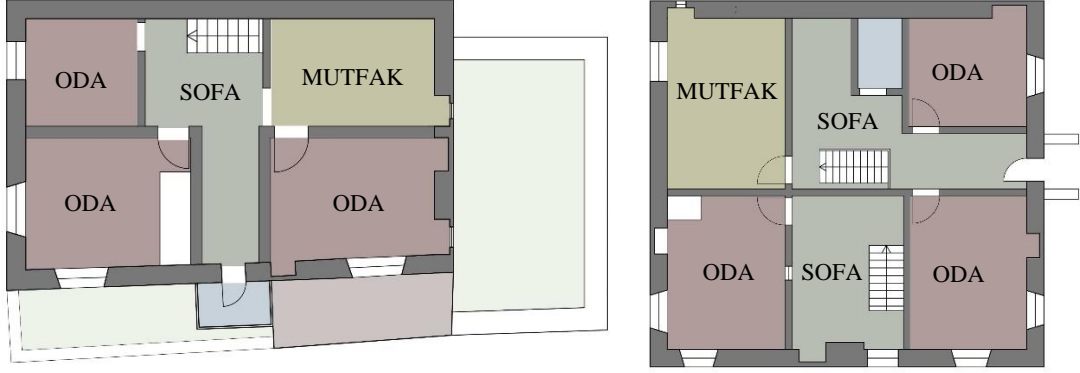
Şekil 5.55 1, 2, 3 envanter numaralı tek katlı konut örnekleri (2020)

Köyün genelinde bulunan iki katlı evlerde, zemin kata giriş sokaktan ya da bulunuyorsa bahçeden sağlanmaktadır. Genellikle sofaya geçilir. Ahır, samanlık, odunluk, ambar, tandır ve depo gibi bölümler sofaya açılmaktadır. Geçmiş tarihte hayvancılık ile geçim sağlayan evlerde ahır samanlık, tarım ile geçimini sağlayan evlerde ambarlar kullanılmaktadır. Günümüzde köyde hayvancılık yok denecek kadar azalmış, var olan ahırlar ise yapı parselinde ek bir yapı olarak inşa edilmiştir. İşlevini yitiren ahır ve samanlıklar günümüzde depo olarak kullanılmaktadır. Ambarlar halen kullanılmaktadır. Bu bölümde düşük yükseklikli bölücü duvarlar ile oluşturulmuş tenekeler ve bu tenekelere tarladan getirilen ürünlerin boşaltılması için kullanılan pencere bulunmaktadır. Zemin katta bazı yapılarda ocak bulunduran tandır bölümü mevcuttur (Şekil 5.56).

Şekil 5.56 11 ve 17 envanter numaralı konutların zemin kat planları. Ek bir yapı olarak inşa edilmiş tandır ve ahır örnekleri (2020)

Zemin kattan birinci kat sofaya geçiş tek kollu ahşap merdivenler ile sağlanmaktadır (Şekil 5.57). Birinci kat sofaya odalar, mutfak ve ıslak hacimler açılmaktadır. Yakın tarihte üst kat sofanın kullanım alanını arttırmak ve var olan ısının korunması sebepleri ile bu geçişi kapatan evler bulunmaktadır (Şekil 5.58).

Şekil 5.57 8 ve 12 envanter numaralı konutların birinci kat planları. Tek kollu merdiven ile sofaya geçiş örnekleri (2020)

Şekil 5.58 10 ve 13 numaralı konutlar. Sofaya geçişi kapatılan merdivenler (2020)

Asıl yaşama alanı olarak kullanılan birinci kata geçiş günümüzde büyük çoğunlukla yapı dışından muhdes betonarme merdivenler ile sağlanmaktadır (Şekil 5.59). Bu merdivenlerden dam veya giriş dış sofasına ulaşılır. Sonradan açılmış metal giriş kapıları ile sofaya açılan hole girilmektedir. Geniş sofa oturma odası olarak kullanılmaktadır. Yatak odaları, mutfak ve ıslak hacimler sofaya açılmaktadır. Odalarda hamamlık, dolap ve nişler, mutfak bölümünde ocak ve yanında niş bulunmaktadır. Geçmişte bahçe ya da zemin katta bulunan ıslak hacimler birinci kata eklenmiştir. Yapıların ilk inşa durumları incelendiğinde sofaya açılan balkon bulunulur fakat günümüzde balkon olarak kullanılan az örnek mevcuttur.

Şekil 5.59 5 ve 19 envanter numaralı konutların birinci kat planları. Islak hacimleri birinci kata eklenen konut örnekleri (2020)

Çalışma alanındaki konut tipolojileri yöre halkı tarafından strüktürel anlamda ifade edilen 6 ve 9 odalı kavramları üzerinden değerlendirilmiştir. Sedat Hakkı Eldem'in sofasız, dış sofalı ve iç sofalı plan tipolojileri üzerinden incelendiğinde; konutların tümünün iç sofalı, köy odalarının ve 15 envanter numaralı konut+ticaret yapısının sofasız plan tipolojisine sahip olduğu görülmektedir (Eldem, 1954). Rölöve çalışması yapılan tüm konutların plan tipolojileri EK-2 'de gösterilmiştir.

5.4.2.1. Plan Elemanları

Konutları oluşturan plan elemanları zemin kattan başlayarak ahır,ambar, odunluk, depo, tandır bölümlerini birinci kat ile devam ederek sofa, oda, mutfak, lavabo-hela-banyo, balkon bölümlerini ele almaktadır.

Ahır

Konutlarda hayvanların bulunduğu bölümlere ahır adı verilmektedir. Köyde genç nüfusun azalması, konutların senenin belirli dönemlerinde kullanılması ve değişen geleneksel yaşantı küçük baş hayvanların tükenmesine büyük baş hayvanlarında çok az sayıda var olmasına neden olmuştur. Daha öncede bahsedildiği gibi eskilerde ahırlar zemin katta bir bölümken, günümüzde az miktarda kalan ahır bölümü konutların dışına ek yapı olarak inşa edilmektedir (Şekil 5.60).

Şekil 5.60 17 numaralı konut. Yapıya ek inşa edilen ahır örneği (2020)

Ambar

Köyün temel geçim kaynağı tarımdır. Tarım ürünlerinin muhafaza edildiği bölüm ambar olarak isimlendirilir. Ambarlar, zemin katta ve yapı dışında ek yapı olarak bulunmaktadır. Hububat ve bakliyat bölücü duvarlar ile ayrılmış özel bölmelerde saklanmaktadır. Bu bölmeler farklı türdeki tahılların aynı mekanda saklanmasına olanak vermektedir. Tahılların bu mekana erişimini kolaylıkla sağlamak amacıyla mekanlarda pencere boşlukları mevcuttur fakat ürünlerin nemlenmemesi ve uzun süre muhafaza edilebilmesi için bu pencere boşlukları küçük tutulmuştur (Şekil 5.61).

Şekil 5.61 14 numaralı konut. Konut içerisinde ambar. (2020)

Şekil 5.62 11 numaralı konut. Tahıl dolu ambar. (2020)

Odunluk-Depo

Zemin katın diğerk bölümleri ve geçmişte ahır, samanlık olarak kullanılan bölümler günümüzde odunluk veya depo olarak kullanılmaktadır (Şekil 5.63). Köyde ısınma soba ile sağlanır. Isınma gibi kırsal yaşamın getirmiş olduğu koşullar odunluk ve depo bölümlerinin tüm yapılarda mutlak suretle mevcut olmasını sağlamıştır (Şekil 5.64). Bu bölümlerin havalandırmaları için pencere boşlukları bulunur. Günümüzde ısınma probleminden dolayı pencere boşlukları kapatılmış ya da dolgu yapılarak boyutu küçültülmüştür.

Şekil 5.63 17 numaralı konut. Günümüzde depo olarak kullanılan eski ahır. (2020)

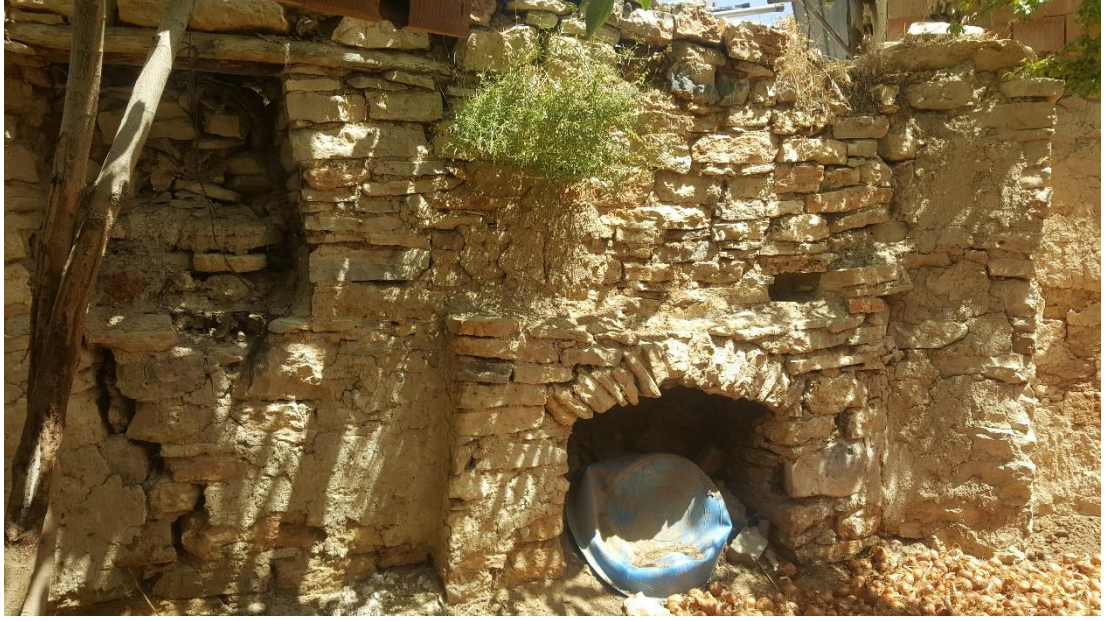
Şekil 5.64 10 numaralı konut. Konut içi odunluk. (2020)

Tandır

Köyde bazı konutlarda çeşitli yiyeceklerin pişirilip hazırlandığı, zemin katta bir oda şeklinde veya yapıya ek olarak inşa edilmiş bölümdür. Bu bölümde yapının bir duvarında ocak ve nişler bulunur. Köy halkı evin bu bölümünü tandır olarak isimlendirmektedir (Şekil 5.65). Ocak ve nişlerin bahçe içerisinde bulunan örnekleri mevcuttur (Şekil 5.66).

Şekil 5.65 10 ve 16 numaralı konut. Konut içi tandır örneği. (2020)

Şekil 5.66 17 numaralı konut bahçesi. Bahçede bulunan ocak örneği. (2020)

Sofa

Konutun diğer bölümler arası iletişimi sağlayan ortak alanı sofa olarak isimlendirilmektedir. Emen köyünde sofa kapalı, orta sofa plan tipolojisindedir. Odalar, ıslak hacimler, mutfak ve balkon sofaya açılmaktadır. Merdiven boşluğu bulunması ve ortak kullanım alanı olması sebebi ile sofa evin en geniş kısmını oluşturmaktadır (Şekil 5.67). Yola bakan cepheden pencere boşluğu ile aydınlatılmaktadır. Bazı konutlarda bu cepheden balkona geçilmektedir. Taban kaplamaları ahşaptır. Tavan kaplamaları ahşap kirişleme veya ahşap kaplamadır. Bir kısım konutta ana oturma mekanı olan sofanın yol cephesinde seki/sedir olarak isimlendirilen oturma bölümleri bulunur. Bazı konutlarda ise sofanın bir bölümü camekan ile ayrılarak kiler olarak kullanılmaktadır (Şekil 5.68).

Şekil 5.67 17 numaralı konut. Merdiven ile ulaşılan sofa örneği. (2020)

Şekil 5.68 11 numaralı konut. Sofadan camekan ile ayrılan kiler bölümü. (2020)

Şekil 5.69 4 numaralı konut. Sofa görünümü. (2020)

Şekil 5.70 12 numaralı konut. Sofa örneği. (2020)

Oda

Evde sofa çevresinde düzenlenen, oturma, yatma gibi belirli eylemleri karşılayan bölümlere verilen isimdir. Köyde ev tipolojilerine göre sofa etrafında iki, üç veya dört tane oda bulunmaktadır. Bu odalar kare veya dikdörtgen planlıdır. Ahşap bir kapı ile geçilen odalarda çeşitli pencere boşlukları mevcuttur (Şekil 5.71). Geleneksel mazgal ahşap pencerelerin bazıları, günümüzde muhdes dikdörtgen çerçeveli pencere olarak değiştirilmişlerdir. Odalarda çeşitli görevler için inşa edilen hamamlık, dolap, niş, gibi donatı elemanı bulunmaktadır.

Şekil 5.71 12 numaralı konut. Oda içerisinde mazgal pencere örneği. (2020)

Odaların iç duvarlarına bitişik, dolap görümlü içerisinde yıkanma ihtiyacının karşılandığı donatı elemanlarına hamamlık denir. Günümüzde sofanın arka cephesi yada sofa etrafında bir bölüm, ıslak hacimler için kullanılmaktadır. Bu sebeple köyde hamamlık örneği bulunmamaktadır.

Şekil 5.72 12 numaralı konut. Oda içerisinde hamamlık örneği. (2020)

Odalarda eşyaların, yorganların, yatakların muhafaza edilmeleri için dolaplar ve nişler bulunmaktadır. Köyde bulunan özgün dolap ve nişler halen kullanılmaktadır (Şekil 5.73).

Şekil 5.73 7, 16 numaralı konut ve 21 numaralı köy evi. Oda içerisinde dolap ve dış örnekleri. (2020)

Mutfak

Köyde sofa etrafında konumlanan bir diğer bölüm mutfaktır. Bir kısım konutta bu bölümde ocak ve yanlarında nişler bulunmaktadır. Yemek pişirme amacıyla inşa edilen ocaklar günümüzde kullanılmamaktadır Yaşam konuların ve ihtiyaçların değişmesi ile birlikte mutfağa tezgah, evye ve dolaplar eklenmiştir (Şekil 5.74).

Şekil 5.74 2 numaralı konut. Mutfak içerisinde ocak örneği. (M. AY. Arşivi, 2020)

Lavabo-Hela-Banyo

Geçmişte bahçede veya zemin katlarda bulunan lavabo-wc ve hamamlık olarak kullanılan banyo, günümüzde sofanın yola bakmayan kısmında veya sofa etrafında, ıslak hacim bölümü olarak düzenlenmiştir. Bir kısım konutta sofa etrafında bir holden cepheye çıkma yaparak yığma tuğla ile inşa edilmiştir. Islak hacim bölümünde hol, holden hela ve banyoya açılan iki kapı, holün bitiminde lavabo, hela ve banyoda havalandırma için küçük pencere boşlukları bulunmaktadır (Şekil 5.75). Köyde yalnız bir konutta, cepheye çıkma oluşturan hela ahşap karkas sistem ile inşa edilmiş, helanın gideri hela çukuruna bağlanmıştır (Şekil 5.76).

Şekil 5.75 11 numaralı konut. Islak hacim holü, banyo ve hela. (2020)

Şekil 5.76 8 numaralı konut. Ahşap karkas sistem hela. (2020)

Balkon

Sofadan yola bakan cepheye çıkma oluşturan üzeri kapalı veya açık bölüm balkon olarak isimlendirilmektedir (Şekil 5.77). Günümüzde yapı dışından st kata ulaŐmak için eklenen merdivenin ulaŐtıđı giriş dış sofası da balkon olarak kullanılmaktadır (Şekil 5.78).

Şekil 5.77 11 numaralı konut. Balkon rneği (2020)

Şekil 5.78 5 numaralı konut. Giriş dış sofa rneği. (2020)

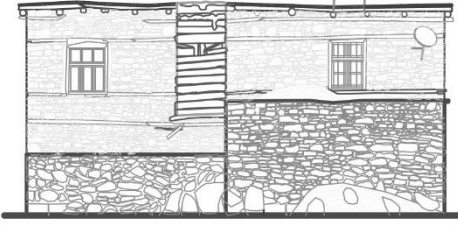

5.4.3. Cephe Özellikleri

Emen Köyü'nde planlar cephelerin oluşumunu belirlemektedir. Yaşama alanlarında bulunan pencere boşlukları cephede simetriyi sağlamaktadır. Bazı yapılarda cepheyi hareketlendiren en önemli eleman balkonlardır. Geleneksel konut cepheleri birbirine benzemektedir. Konutların cephe karakterlerini, sokak sınırını belirleyen, yola yönelen ön cepheleri oluşturmaktadır (Şekil 5.79). Konutun arka ve yan cepheleri genellikle, ıslak hacimlerin bulunması, ısınma, gibi sebeplerden daha sade ve az açıklık bulunduran cepheleridir.

Şekil 5.79 5 numaralı konut. Yola yönelen ön cephe örneği. (2020)

Konutların zemin kat cepheleri oldukça sade ve az açıklıklıdır. Yola bakan ön cephenin ortasında çift kanatlı giriş kapısı bulunur. Bir takım konutlarda zemin katta çift kanatlı kapının yanlarında simetrik olarak büyük pencere boşlukları bulunmaktadır. Birinci katta sofa ve odaların pencere boşlukları ön cephe düzenini oluşturmaktadır (Çizelge 5.1).

	CEPHE	FOTOĞRAF
ENVANTER NO:8		
ENVANTER NO:7		
ENVANTER NO:6		

Çizelge 5.1 Çalışma alanında bulunan konutların cephe örnekleri (2020)

Konutların çoğunda birinci kata giriş yan cepheden muhdes merdiven ve merdiven ile ulaşılan giriş dış sofasından sağlanmaktadır. Yakın tarihte açılan muhdes giriş kapısı, merdivenler ve dış sofa cephe düzenini bozmaktadır. Geleneksel konutlarda özgün ahşap pencere oranları aynıdır fakat bazı konutlarda pencerelerin pvc pencere olarak değiştirilmesi cephe düzenini bozmaktadır (Şekil 5.80).

Şekil 5.80 16 numaralı konut. Pencereleği değişen konut (2020)

Köyde bazı konutlarda birinci kat hizasında balkon cephede çıkma yapmaktadır. Balkona açılan duvarda çift kanatlı kapı ve pencere bulunmaktadır (Şekil 5.81). Köyde yalnızca iki evde kat çıkması görülmüştür. Çıkmalarda cepheye hareket kazandırmıştır (Şekil 5.82).

Şekil 5.81 5 numaralı konut. Ön cephede balkon örneği (2020)

Şekil 5.82 Çıkma örneği (2020)

Bitişik nizam yapılarda sokak sınırını oluşturan giriş, ön cepheleri ve arka cepheleri mevcuttur. Zemin katında giriş kapısı ve küçük boyutta pencere boşlukları, birinci katlarda sofayı ve odaları aydınlatan pencereleri mevcuttur (Şekil 5.83).

Şekil 5.83 Bitişik nizam konut giriş cephesi örneği (2020)

Köydeki geleneksel dokuyu taş duvarlar oluşturmaktadır. Konutlarda cephe karakterini oluşturan en önemli olgu taş duvar örgüdür. Yapım tarihi daha eski olan konutlarda ahşap hatıllı taş örgü sistemi, yapımı yakın olan yapılarda ise taş duvar örgüsü görülmektedir (Şekil 5.84).

Şekil 5.84 8 numaralı konut. Ahşap hatıllı taş duvar örgü örneği (2020)

Konutların cephelerinde, çatıya geçişi sağlayan geniş saçaklar ve çıkmalar cephedeki hareketliliğini, pencere ve kapılar doluluk-boşluk oranını sağlamaktadır (Şekil 5.85).

Şekil 5.85 4 numaralı konut. Giriş cephesi çıkma örneği (2020)

Çalışma alanında bulunan eski tarihli yapıların cephe düzeni daha az açıklıklıdır. Bu yapıların özgün pencere ve kapı ölçüleri yakın tarihli konutların kapı pencerelerine ve zaman içerisinde değişen kapı pencerelere oranla küçük oldukları gözlemlenmiştir.

5.4.4. Yapım Sistemi ve Malzeme Özellikleri

Köyde geleneksel dokuyu oluşturan yığma taş sistemdir. MTA Genel Müdürlüğünün jeolojik harita çalışmalarına göre köyün yakınlarında kireçtaşı bulunmaktadır. Konutlarda ulaşım, kolay malzeme temini, ekonomik olması gibi sebeplerden dolayı bu taş kullanılmaktadır. Köy sağlam zemin özelliğine sahiptir. Konut yaptırmak isteyen birey yakında bulunan tarlasından temin ettiği taş malzeme ile kendisine kolaylıkla konut yapabilmektedir. Sahip olduğu parselde göre 6 odalık veya 9 odalık plan tipolojisi belirlenir. Yığma taş örgü olarak dış duvarlar oluşturulur. 50-60-70 cm dış duvarlar aynı zamanda taşıyıcı duvarlardır. Bazı konutlarda dış duvarlarda ahşap hatıllı taş örgü sistemi bulunmaktadır. Pencere ve kapı boşlukları ahşap hatıllar ile geçilmektedir (Şekil 5.86). Konut içerisindeki bölücü duvarlar kerpiç malzemedir (Şekil 5.87). İç duvarlar köyün yakınlarında bulunan dağdan getirilen beyaz toprak ile sıvanır (Şekil 5.88). Senede iki defa konut sahipleri tarafından yapılan sıva yapının bakımı için önemli yere sahiptir.

Şekil 5.86 Yığma taş duvar örneği (2019)

Şekil 5.87 4 numaralı konut. Kerpiç iç duvar örneği (2020)

Şekil 5.88 4 numaralı konut. Sıvalı iç duvar örneği (2020)

Köyde yalnızca bir yapının küçük bir bölümünde ahşap karkas sistem, bir yapının çıkma bölümünde ahşap hatıllı kerpiç yığma tekniği görülmektedir. Köyün doku karakterini oluşturmadıklarından yapım sistemi ve malzeme paftasında özel bir yer verilmemiştir.

Yığma taş sistemi konutların dışında ambar, ahır, tandır gibi konut birimlerinde de kullanılmaktadır (Şekil 5.89).

Şekil 5.89 4 numaralı konut tandır. Yığma taş duvar tandır örneği (2020)

Konutlarda üst örtü olarak, kırma, beşik çatı ve toprak dam kullanılmaktadır (Şekil 5.93). Geleneksel dokuyu marsilya tipi kiremit kaplı kırma çatı oluşturur (Şekil 5.90). Bununla birlikte marsilya tipi kiremit kaplı beşik çatı örnekleri de mevcuttur (Şekil 5.91). Geleneksel konutlarda üst örtünün toprak dam olduğu görülmektedir (Şekil 5.92). Zamanla iklim şartları kullanım kolaylıkları gibi sebeplerden üst örtüler kırma çatı ile değiştirilmiştir.

Şekil 5.90 Kırma çatı örnekleri (2019)

Şekil 5.91 Beşik çatı örnekleri (2019)

Şekil 5.92 Toprak dam örnekleri (2020)

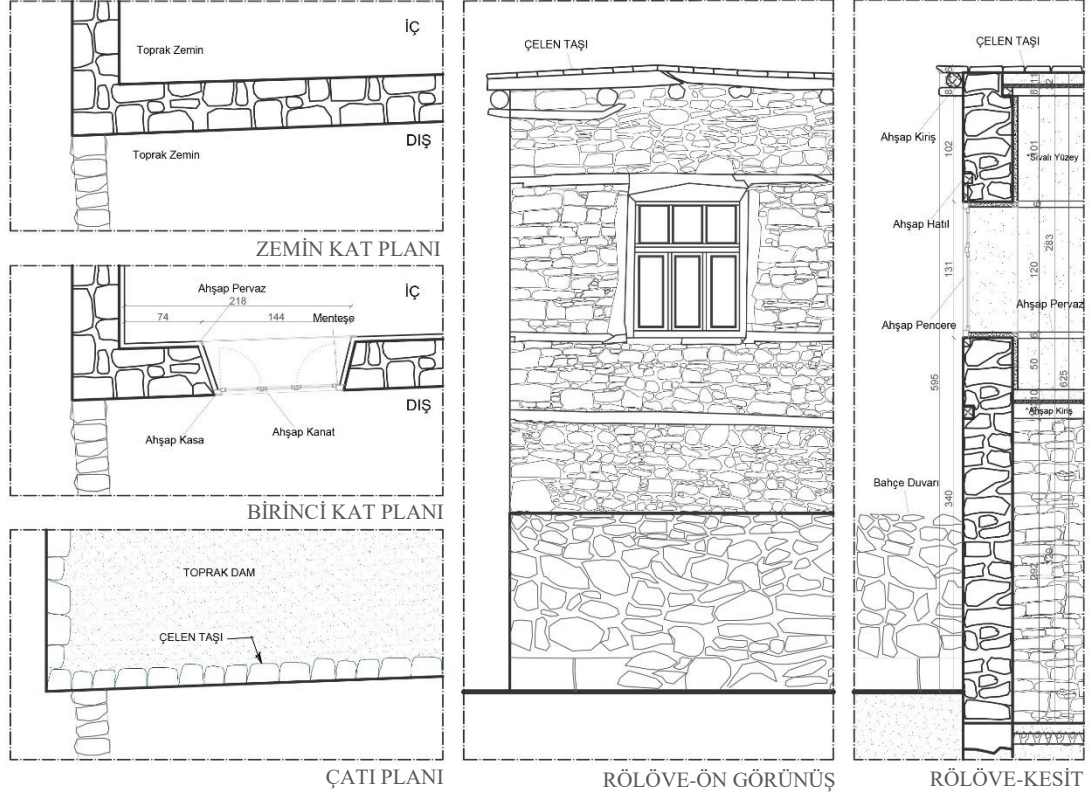
Şekil 5.93 Toprak dam, beşik ve kırma çatı örneği (2020)

Geleneksel taş malzeme dokusu dışında günümüzde yığma tuğla ve düşük maliyetli olduğu düşünülen betonarme yapım sistemi de kullanılmaktadır (Şekil 5.94). Konut sahipleri ile yapılan görüşmelerde taş yapının sağlamış olduğu faydalar, deprem karşısında güvenli yapı olarak görülmesi yanında bakımının zor olması, eski görünmesi, usta bulunmaması sebepleri ile betonarme sistemle yapı inşa edildiği belirtilmektedir.

Şekil 5.94 Yığma tuğla duvar örneği (2020)

Çalışma alanında kullanılan yapım sistemi genel prensibi bir iskelet sistemine sahip olmayan yığma taş örgü sistemidir. Yapıyı oluşturan birimlerin yüklerini zemine aktararak yük iletimini sağlayan sistemlerdir. Bu sistemde dış duvarlar taşıyıcı özellik gösterirler. Yapıların taşıyıcı elemanlarını, döşemeler, bunların mesnetlendiği hatıllar, duvarlar ve duvar temelleri oluşturmaktadır. Köyde bulunan konutlar yığma taş örgü ya da ahşap hatıllı yığma taş örgü sisteme sahiptir. Taş örgülü yapıların taşıyıcı duvarları yalnızca doğal taş ve harç kullanılması ile oluşturulur. Ahşap hatıllı taş örgü sistemi bulunan konutlar moloz yada kesme taş arasına harç ile elde edilen duvarlarında açılan kapı pencere boşlukları ahşap hatıllar ile geçilen yapılardır (Çizelge 5.2).

Çizelge 5.2 8 envanter numaralı konut sistem kesiti (2020)

5.4.5. Kapılar

Emen'de geleneksel konutların giriş kapıları çift kanatlı ahşap kapılardır (Şekil 5.95). Köy genelinde kapılarda sadelik ön plandadır. Gösterişli kapı bulunmamaktadır. Giriş kapılarının çift kanatlı geçiş olmasının sebebi zemin katta bulunan ahır depo gibi bölümlere hayvan veya çeşitli araç gerecin geçebileceği ölçüde olmasıdır. Bazı kapılar mavi, yeşil renge boyanmışlardır (Çizelge 5.3).

7 ENVANTER NUMARALI EV İÇ KAPI DETAYI	<p style="text-align: center;">ÇİZİM</p>	<p style="text-align: center;">FOTOĞRAF</p>
12 ENVANTER NUMARALI EV ÇİFT KANATLI KAPI DETAYI	<p style="text-align: center;">ÇİZİM</p>	<p style="text-align: center;">FOTOĞRAF</p>

Çizelge 5.3 Örnek kapı detayları (2020)

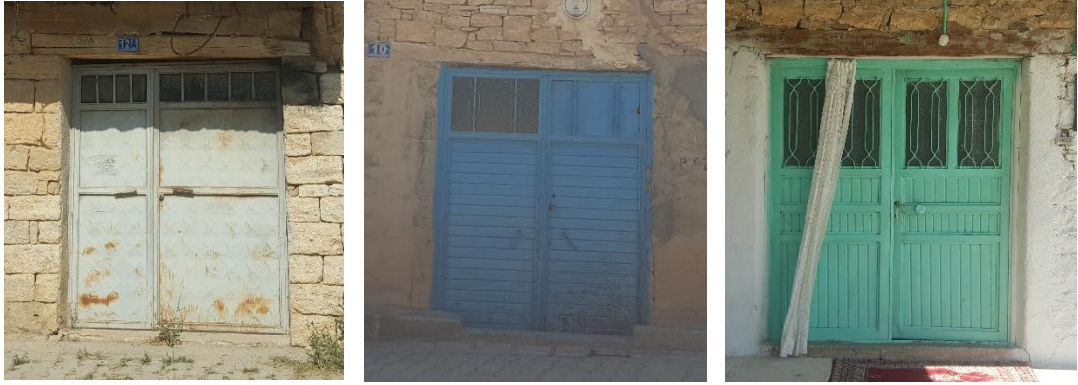

Şekil 5.95 3 ve 13 numaralı konutlar. Ahşap çift kanatlı dış kapı örnekleri (2020)

Konutların içerisinde bölümler arası geçişi sağlayan kapılar tek kanatlı ahşap kapılardır. İç kapılarda da sadelik ön plandadır ve boyalı olanları mevcuttur (Şekil 5.96). Konutlarda bulunan balkon kapıları tek veya çift kanatlı ahşap kapılardır. Genellikle tek kanatlı olan balkon kapıları yanında pencere bulunmaktadır. Günümüzde özgün ahşap kapılar az sayıdadır ve bir çoğu demir kapı ile değiştirilmiştir (Şekil 5.97).

Şekil 5.96 2, 7, 17 numaralı konutlar. İç kapı örnekleri (2020)

Şekil 5.97 6, 7, 11 numaralı konutlar. Demir kapı örnekleri (2020)

5.4.6. Pencereleler

Köyde geleneksel konutların pencere ölçüleri birbirine benzer ve ahşap kanatlı pencerelerdir (Şekil 5.98). Pencereleler sadedir. Zemin katlarda bulunan pencere boşlukları genellikle havalandırma amacı ile küçük tutulmuştur. Büyük ölçüde olanlar da günümüzde doldurularak küçük boyutlara getirilmiştir (Şekil 5.99). Üst katta tüm yaşama alanlarında doğal ışık ve hava kaynağı olarak pencere boşluğu bulunmaktadır (Çizelge 5.4).

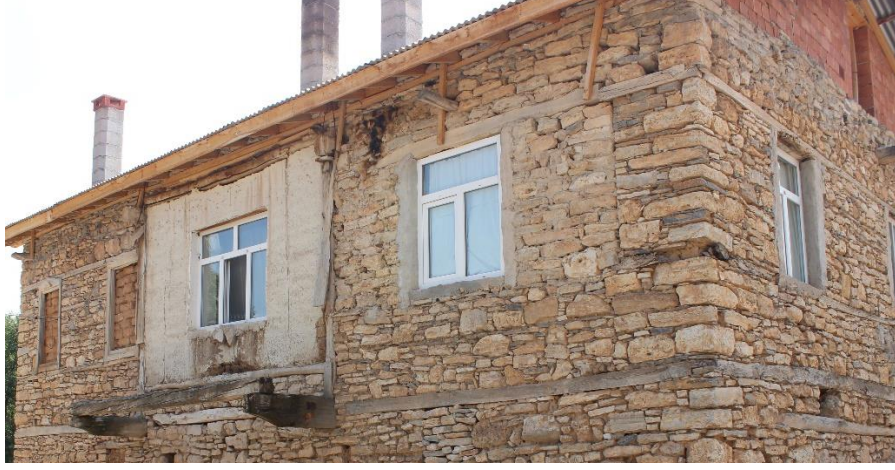

Şekil 5.98 8, 12, 13 numaralı konutlar. Ahşap pencere örnekleri (2020)

Şekil 5.99 16 numaralı konut. Zemin kat doldurulmuş pencere örneği (2020)

Günümüzde ahşap pencereler pvc pencereler ile değiştirilmektedir. Geleneksel konutlarda mazgal pencere mevcutken değişikliğe uğrayan pencereler dikdörtgen çerçeveli olarak düzenlenmiştir (Şekil 5.100).

Şekil 5.100 19 numaralı konut. Pvc pencere örneği (2020)

5.4.7. Süsleme Elemanları

Emen Köyü'nde konutlar oldukça sade biçimde inşa edilmişlerdir. Cephelere hareket katan sadece balkonlar ve saçaklardır. Bazı yapılarda kesme taş duvar örgüsü ile cephede süsleme özelliği aranmıştır. Bazı konutlarda ise ahşap kapılar süsleme elemanı olarak kullanılmıştır. Köyde bir konutta devşirme taş kullanıldığı gözlemlenmiştir. Fakat nereden temin edildiği bilinmemektedir (Şekil 5.101).

Şekil 5.101 Devşirme taş örneği (2020)

5.5. DEĞERLENDİRME

Emen Köyü kırsal mimari ve kültürel peyzaj dokusu korunmuş yerleşim alanlarından. Geleneksel dokuyu oluşturan mimari elemanların zamanla yok olması, niteliksiz yeni bina yapılması, mevcut yapılara gerekli bakımın yapılmaması kırsal dokuyu bozmaktadır. Buna rağmen yapılan sağlamlık durumu analizinde konutlar strüktürel açıdan iyi durumdadır. Geleneksel mimari dokusu tarihi yapı varlığı açısından değerlidir.

Emen Köyü'nde geleneksel dokuyu oluşturan konutlar genellikle iki katlı olarak inşaa edilmiştir. Birinci dönem yerleşim alanı olarak ifade edilen meydan ve çevresinde girişin sokaktan yapıldığı konut tipolojisi hakimdir. İki katlı olarak inşaa edilen konutların zemin katlarında kırsal yaşam gerekleri sonucu ortaya çıkan ahır, ambar, tandır ve depo mekanları, birinci katlarında ise yaşama mekanları mevcuttur. İkinci ve üçüncü dönem yerleşim alanını oluşturan konut sistemide aynı düzendedir. Fakat bu alanda büyük parseller içerisinde konut altı birimleri ek bir yapı olarak inşaa edilmiştir.

Köyde dokuyu oluşturan yığma doğal taş sistem ile inşaa edilen tüm bu konut ve konut altı birimleridir. Konutların plan düzeni 6 ya da 9 odalı konut tipolojisi ve iç sofalı olarak kurgulanmıştır. Cephe düzenini özgün ahşap pencere ve kapıların oluşturduğu boşluklar belirlemektedir. Geçmişte çatı sistemi düz dam olduğu görülmektedir. Fakat günümüzde marsilya kiremiti ile kaplı kırma çatı düzeni genel konut tipolojisini oluşturmaktadır.

Köyde kırsal yaşam kısmen devam etmektedir. Köyün geçim kaynağı halen tarımdır. Yaz aylarında kış için hazırlık yapılır. Akraba ve komşu ilişkileri devam etmektedir. Bulunla birlikte geçmişte ana geçim kaynağı olan hayvancılık neredeyse yok olma durumundadır. Yazlık olarak kullanılan konut sayısı ve kente göç etme sayısı giderek artmaktadır. Değişen geçim kaynağı ve göç köyde konut, ahır, samanlık, ambar gibi bir takım yapının kullanılmaması durumunu ortaya çıkarmaktadır. İşlevi olmayan bir yapının korunma durumu neredeyse imkansızdır. Aktif olarak kullanılan yapılarda ise gerekli imkanların sağlanması geleneksel mimari elemanların muhdes olanlar ile değiştirilmesi sorununu oluşturmuştur.

Geleneksel dokuyu oluşturan yapılar ile birlikte fiziki dokunun ve kırsal dokunun sürdürülebilirliği için tüm bunlar dikkate alındığında köyün bütünleşik bir koruma anlayışı ile değerlendirilmesi gerekmektedir. Kırsal yaşam için sorun teşkil eden nedenler iyi saptanmalı ve olumsuzluk oluşturan sorunlar için çözümler üretilmelidir.

6. EMEN KÖYÜ'NDE KORUMA SORUNLARI VE ÖNERİLER

6.1. EMEN KÖYÜ KIRSAL KORUMA AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Emen Köyü'nün geleceğine yönelik geliştirilecek koruma ve iyileştirme çalışmalarının başarılı olabilmesi öncelikle köyü etkileyen fiziksel ve sosyal etkenlerin dikkate alınması ile mümkün olacaktır. Yerleşimin tarihsel dokusuna ilişkin yapılan analizler sonrasında, yerleşimin dışarıya göç vermesinin etkisi ile nüfusunu kaybetmesine ve nüfus kaybının beraberinde getirdiği sorunların köyün geleneksel yapısına etkileri birer birer incelenmiştir.

Kırsal yaşam kültürünün devamlılığı, bireylerin evlerini bırakmamaları, toprağa bağlı bir geçim kaynağı olan tarımın canlılığına ile doğrudan bağlantılıdır. Nitekim kişinin bulunduğu yerde kalmasını ve bulunduğu yeri sevmesini sağlamak ekonomik ve sosyal refah seviyesinin iyi bir düzeyde olması ile mümkün olacaktır. Bundan dolayı yapılacak çalışmalarda tarımsal üretimin hükümet tarafından desteklenmesi ve çiftçinin memnuniyetinin sağlanması gerekmektedir.

6.1.1. Ekonomik ve Toplumsal Sorunlar

Emen Köyü'nde, Anadolu'nun birçok köyünde olduğu gibi tarım ve hayvancılığın azalması, makinalaşmanın çoğalması, köyde iş imkanı kalmamasının yanında sosyal olanakların da çevre ilçe ve illerde yoğunlaşması sebebiyle genç nüfus bu bölgelere göç etmektedir. Bundan dolayı gençler kırsal yerleşimlerden uzaklaşmakta, zamanla köylerde sadece yaşlı nüfus yaşamakta ve bu sebeple nüfusta sürekliliğin sağlanamamasına neden olmaktadır. Mevcut insan potansiyelini kaybeden köyler bakımsızlaşmakta, bozulma ve kayıplara neden olmaktadır. Köylerde yaşamaya devam eden nüfus ise ekonomik zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Globalleşme ile artan ithalat ve ihracat sonucunda, tarım ürünleri ve hayvansal ürünler gibi birçok alanda ithal ürünler yerli ürünlerin yerine geçmiş, yerli üreticinin geliri oldukça azalmıştır. Geçim olarak zorlanan konut sahipleri, geleneksel konutlarının düzenli bakım ve onarım maliyetlerini karşılayamamaktadır.

Yaşam kültürü, aile yapısı, komşuluk ve akrabalık ilişkileri, mahremiyet, gibi etkenler konutların oluşumunu, kat sayısını, mekan kurgusunu etkilemektedir. Köyde aynı hanede yaşayan kişi sayısının azalması kalabalık aileler için inşa edilmiş evlerde uyum sorunlarına yol açmaktadır. Evlerinin bakımı için zorlanan aileler, daha küçük evlere geçmekte ya da mevcut konutlarını fiziksel olarak bölerek kullanılmakta, bu da yapıya ciddi müdahaleler getirmekle birlikte bütüncül korumanın zorlaşmasına sebep olmaktadır. Ayrıca uzun süre önce terk edilmiş yapıların zamanla mirasçılarının sayıca artması, karar alma ve uygulama süreçlerini gittikçe zora sokmaktadır. Buna ek olarak değişen yaşam kültürü sebebi ile yakın tarihe kadar aktif kullanılan köy odaları da işlevlerini yitirmiş, kullanılmamaktadırlar. Mevcut insan potansiyelini kaybeden tüm bu yapılar yıkılmaya terk edilmiş durumdadır.

Emen köyünde özellikle büyük evlerde kullanılmamaya bağlı zaman içinde meydana gelen bozulmaların onarımı ya da kapsamlı bakımı zor ve masraflı hale gelmiştir. Kullanıcısını tamamen kaybetmiş konutlar ise yıkılma tehlikesi altındadır veya çoktan yıkılmıştır. Bu durum köyün geleneksel dokusunun bozulması tehlikesini ortaya çıkarmaktadır. Maddi olarak imkanı bulunan konut sahipleri ise, mevcut konutlarını dönemsel olarak kullanmakta yılın büyük bir kısmını ilçede sahip oldukları diğer evlerinde geçirmektedir.

Kültürel peyzajın korunmasındaki toplumsal boyut olarak Türkiye için önemli sorunlardan birisi de, “Artık geleneksel kırsal mimari çevrenin modern insanın yaşam biçimine pek uymadığı ve daha önemlisi toplum psikoloji bağlamında (henüz) kabul edilebilir bir karşılığının olmadığıdır.” (Eres, 2016). Ekonominin gelişmesi ile modern olana ulaşmanın kolaylaşması köylerde de sahip olunan mimari birikim bırakılarak “asri” yaşamın emaresi sayılan briket/betonarme malzemenin yapılan onarımlarda yada bizzat konutların inşaasında görülmeye başlanmasını sağlamıştır (Eres, 2016). Nitekim kırsal yerleşimlerde modern yapıların geleneksel olandan estetik olarak daha güzel olduğu düşünülmektedir. Oysa ki kullanıcıların kültür mirası olarak geleneksel yerleşimlerin, dokusuna zarar vermeden koruyabilmek için gerekli farkındalık ve isteğe sahip olmaları gerekmektedir (Ahunbay, 1996).

Günümüzde geleneksel yapıların inşa tekniklerine sahip ustaların sayılarının azalması ve malzemelerin kolay bulunamayışı da kırsal mimari korumayı olumsuz etkileyen faktörlerdendir. Emen’de geleneksel konutların tekniklerini bilen usta bulunmamakta, konutların onarımları çoğunlukla çağdaş malzeme ve teknikleri ile yapılmaktadır.

Tez çalışması kapsamında Emen halkıyla yapılan sözlü görüşmelerde, tarımın hala devam ettiği köyde hayvancılık yok denilecek kadar azalmış, köy halkının büyük bir kısmının emekli olduğu ya da tarlalarını terk ederek farklı gelir kaynaklarına yönelmeleri sonucunda il ve ilçede işçi olarak çalıştığı öğrenilmiştir. Köyde ulaşım, su ve elektrik gibi yaşamsal altyapı hizmetleri bulunmaktadır fakat Muhtar Emine Çinici’den edinilen bilgilere göre altyapı olarak yetersiz olan alanlar mevcuttur. Köyde sosyal ve kamusal hizmet kurumları olarak bulunan sağlık ocağı ve sosyokültürel tesis faaliyette iken iki tane ilkokul ve yakın tarihte yapılan cami yapısı kullanılmamaktadır.

6.1.2. Mimari Çevreye İlişkin Sorunlar

6.1.2.1. Doku Ölçeğinde Sorunlar

Emen ilçe merkezine yakın köylerden biri olmasına rağmen, yetersiz iş imkanları, eğitim olanaksızlığı ve geleneksel geçim kaynaklarının cazibesini yitirmesi, yöre halkının ilçe ve il merkezlerine göç etmesine neden olmuştur. Kullanıcısını yitiren yapıların periyodik bakımları yapılamamakta ve konutlar doğal etmenlere maruz kalarak hızla yıpranmakta ve nihayetinde yıkılmaktadır. Kullanılmamaya bağlı yıkımlar da mevcut dokuyu bozmaktadır (Şekil 6.1).

Şekil 6.1 Emen Köyü harabe durumda bulunan konut (2019)

Köyde zaman içerisinde betonarme yapıların artması ve taş yapıların çimento içerikli harçlar ile sıvanması da mevcut köy dokusuna zarar vermektedir. Ayrıca konutlara geleneksel malzemenin ve yapım sisteminin dışına çıkılarak kullanılan delikli tuğla ve betonarme eklemeler ile yapılan niteliksiz onarımlarda yerleşmenin sıvasız, yığma taş dokusunu zedelemektedir. Buna karşılık yapılan müdahalelerin çoğunluğu ekleme şeklinde olması sebebiyle, alandaki yapıların büyük kısmının özgün malzeme ve yapım sistemi özelliklerini korumaktadır (Şekil 6.2).

Şekil 6.2 Emen Köyü tuğla ile yapılan niteliksiz onarım örneği (2020)

Sanayileşmenin ve makineleşmenin gelişmesi insanların yaşam kültürlerini büyük ölçüde değiştirmiş, bu değişim ile hayatımıza bazı ihtiyaçlar eklenmiştir. Bu ihtiyaçların sonucu olarak her sokakta bulunan elektrik direkleri kabloları, evlerin çatısında cephesinde bulunan çanak antenler doğal dokunun değişmesine neden olmuştur (Şekil 6.3).

Şekil 6.3 Emen Köyü dokusunu bozan ekler (2020)

Köyde yol dokusu iyi denebilecek şekilde korunmaktadır. Mevcut yolların değişen ulaşım araçlarına uygun olması bu anlamda avantaj oluşturmuştur. 2014 yılında yapılan çekimlerde köy girişine kadar asfalt yol, köy içerisindeki diğer yolların toprak yol olduğu görülmektedir. 2020 yılında yapılan alan çalışmalarında ise köy girişine kadar asfalt olarak var olan yol dokusu köy içerisinde bütün sokaklarda taş kaplama olarak devam etmekte ve iyi durumda oldukları görülmüştür (Şekil 6.4).

Şekil 6.4 15 Envanter numaralı konut çevresi yol dokusu (Meşhur, 2014, 2020)

Tarım faaliyetlerinin önemini kaybetmesi yapı yerleşim ölçütlerini değiştirmiştir. Toplu köy tipolojisinde olan köyde bir merkez etrafında varolan yerleşim alanı birden çok ailenin aynı konutu paylaşma geleneğinin gün geçtikçe azalmasına ve ikinci konut isteğine bağlı olarak değişmekte ve tarım alanlarına da konut yapılmaktadır. 2020 yılında ilçe belediyesinden elde edilen imar planı haritasında da tarım alanlarının arsa olarak kullanılmasının önü açıldığı görülmektedir. Bu durum, yerleşim dokusunun değişmesine ve verimli tarım arazilerinin kaybedilmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda köyün sit alanı ilan edilmemiş olması ve koruma imar planının olmayışı, yeni yapıların kontrolsüz çoğalmasının önünü açmaktadır. Yeni yapılacak yapılar hakkında hiçbir standart belirlenmemiş oluşu da alanın geleneksel dokusunu bozma tehdidi oluşturmaktadır.

6.1.2.2.Yapı Ölçeğinde Sorunlar

Geleneksel Yapılarda İşlev değişimleri ve Yeni Ekler

Geleneksel konutlar önceki kuşakların kendi dönemi şartlarında ve gelişmişliğinde ürettiği, büyük bir mimari birikime sahip ve oldukça kullanışlı olsalar da yaşam kültüründeki değişiklikler konutlarda yeni mekanların ihtiyacını doğurmuş, bazı mekanlara olan gereksinimin de bitmesine neden olmuştur. Köyde hayvancılık faaliyetlerinin yok olmasıyla ahırlar ve samanlıklar, yaşam kültürünün değişmesi ile köy odaları kullanılmamaktadır. Bununla birlikte değişen yaşam şartlarına bağlı olarak kullanıcılar konutlarında daha iyi şartlara sahip olmak isteyerek, sofalar (birinci kata geçişi sağlayan merdiven boşulu kapatılarak) salona, odalar ise mutfak ve banyo-wc gibi yeni mekanlara dönüşmektedir. Ayrıca kapatılan konut içi özgün

ahşap merdivenler yerine yapı dışında betonarme merdivenler eklenmektedir. Konutlara ihtiyaca bağlı olarak mekan eklemek veya değiştirmek, geleneksel yapı kültürünün bir parçası olsa da gerekli teknik bilgiler ve özgün malzeme olmadan yapılan yanlış müdahaleler yapıya zarar vermektedir.

Emen'de yedinci kuşak torunun kullandığı 19 envanter numaralı konutta, varolan çıkmalık bölüm malzeme, teknik ve pencere boyutları ile yapıyla uyumsuz olarak kapatılmıştır (EK-1, Envanter No: 19). Yine benzer şekilde 6 ve 13 envanter numaralı konutlara betonarme olarak eklenmiş merdivenler yapıların özgün görüntüsünü bozmaktadır (EK-1, Envanter No:6, Envanter No:9). 5 ve 9 envanter numaralı konutlarda ise mevcut odalar niteliksiz malzemeler ile banyo olarak değiştirilmiştir (EK-1, Envanter No:5, Envanter No:9). Örneklerde yeni mekan, plan gelişimi yönünden konutla uyum olmasına rağmen kullanılan malzeme gerek yapıya gerekse dokuya uymamaktadır.

Yapıların Kullanım Dışı Kalması

İnsan faktörü olan yaşam kültüründeki değişiklikler ve yeni istekler sebebiyle yaşanan göçler bazı yapıların terk edilmesine, bazı yapıların kullanılmamasına sebep olmuştur. Yerleşim bölgesinde mekan kurgusu ve cephe özellikleri ile geleneksel doku için önemli olan yapılar terk edilerek kendi haline bırakılmıştır. Ayrıca köyde göçe bağlı olarak azalan genç nüfus sebebi ile iki tane ilkokul ve yakın tarihte yapılan cami yapıları kullanılmamaktadır.

Çalışma alanında yaşanan kullanıcı kaybı sebebiyle, bakımsızlaşan ve doğal etkenlere maruz bırakılan yapılar en büyük sorunu oluşturmaktadır. Taş malzemedен oluşan yapılar kış ve baharlarda yağış ve rüzgara maruz kalmalarak ve bitkisel oluşum nedeniyle derzlerde boşalma, çökme yaşamaktadır. Çatı örtüsünü zaman içerisinde kayben yapının yıkım süreci de hızlanmaktadır. Köyde harabe durumunda olan 12 yapı bulunmaktadır. Bu yapılar için acil işlevlendirme ve restorasyon çalışması yapılmalıdır. Kullanılmayan fakat henüz ayakta olan yapılar da mevcuttur. Gerekli önlemler alınmadığı takdirde zamanla bu yapılar da yıkılmaya mahkumdur. Bunlar ile birlikte dönemsel de olsa kullanılmakta olan yapılar genellikle daha iyi durumdadır.

Malzeme Teminindeki Zorluklar ve Usta Eksikliği

Emen Köyü dokusu taş yapılardan oluşmaktadır. Yapıları oluşturan taş malzemeler köy çevresindeki tarlalardan temin edilmektedir. Malzeme temini konusunda yaşanan sorunlardan ziyade yapı geleneğinin sürdürülmemesinin başlıca nedeni usta eksikliğidir. Gelişen teknoloji ile birlikte değişen üretim biçimleri yerel yapım tekniklerinin kullanılmamasına neden olmuştur. Bundan dolayı usta-çırak ilişkisiyle gelişen yerel yapı ustaları zamanla kaybolmaya başlamıştır. Ayrıca konutlarda kullanılan özgün ahşap pencere, kapı ve dolaplar zamanla yıpranmaktadır. Değişmek zorunda olunan doğramalar ahşap malzemenin yüksek fiyatlı temininin zor ve ustasının olmaması sebebi ile kolay temin edilen pvc yada metal malzemeler ile değiştirilmektedir. Bu değişim yapılardaki pencere kapı oranlarının ve köyün genel yapı tipolojisinin bozulmasına yol açmaktadır.

6.1.2.3. Çalışma Alanı SVOT Analizi

Emen Köyü'nün korunmasına ilişkin oluşturulan bilgilerin analizi ve değerlendirmesi sonrasında, ekonomik, coğrafi özellik, sosyokültürel doku ve mimari alanlarında yerleşimin yapısından kaynaklanan güçlü, zayıf yanlarının ve fırsatların, tehditlerin belirlenmesi için SWOT analizi gerçekleştirilmiştir. Yapılan SWOT analizi alana dair alınacak koruma önerilerine ışık tutacaktır.

EKONOMİK	GÜÇLÜ YÖN	ZAYIF YÖN
	<ul style="list-style-type: none"> Köy çevresinde verimli tarım arazileri bulunmaktadır. Yazı deresi ile çevresindeki bahçelere sulama sağlanır. Sıcak su kullanımında yenilenebilir enerji olan güneş enerji sistemi kullanılmaktadır. 	<ul style="list-style-type: none"> Tarım için gerekli iş gücü yaşlılar tarafından sağlanamadığı için tarlalar boş bırakılmaktadır. Köyde hayvancılık ile geçimini sağlayan aile neredeyse hiç kalmamıştır.
	FIRSATLAR	TEHDİTLER
	<ul style="list-style-type: none"> Beyşehir merkeze yakın olması çeşitli iş imkanları sağlamakta ve köylülerin ürünlerini satılmasında etkilidir. İlçede Beyşehir Tarım Kredi Kooperatifi bulunması çiftçilerin menfaatlerini koruyan bir oluşumdur. 	<ul style="list-style-type: none"> Tarım kredilerinin yüksek faiz oranlarının olması köylüler için dezavantajdır. Beyşehir merkeze yakın olması tarımda çalışacak iş gücünün farklı iş kollarına yönelmesine sebep olmaktadır.

Çizelge 6.1 Emen Köyü ekonomik durum analizi

COĞRAFI ÖZELLİK	GÜÇLÜ YÖN	ZAYIF YÖN
	<ul style="list-style-type: none"> İklim koşulları çeşitli ürün yetiştirilmesine olanak sağlamaktadır. Yazı Deresi ve çevresi köy için doğal peyaj alanı oluşturmaktadır. Çalışma alanının nispeten az eğimli araziye oturması toplu yerleşimi sağlamıştır. 	<ul style="list-style-type: none"> Karasal iklim özelliği kışın göç verilmesini arttırmaktadır.
	FIRSATLAR	TEHDİTLER
	<ul style="list-style-type: none"> Köyün çevresinde bulunan doğal peyaj alanları ziyaret edilebilmeyi ve korumasını sağlamaktadır. Köy ve çevresi doğa sporlarının düzenlenmesine elverişlidir. Köy dokusunu oluşturan taş malzeme temini günümüzde de kolay ulaşılabildir. 	<ul style="list-style-type: none"> Yanlış uygulamalar yazı deresinin kirlenmesine ve suyu seviyesinin ciddi oranda azalmasına sebep olmaktadır.

Çizelge 6.2 Emen Köyü coğrafi özellik analizi

SOSYOKÜLTÜREL	GÜÇLÜ YÖN	ZAYIF YÖN
	<ul style="list-style-type: none"> • Köy geleneksel taş yapıları ve yaşam kültürü ile tarihi değerliliğe sahiptir. • Köyde erkeklerin vakit geçirebilecekleri iki kiraathane bulunmaktadır. • Meydanda köy halkının yararlanabileceği kamelyalı park alanı bulunmaktadır. • Çocukların vakit geçirebilecekleri çocuk oyun parkı bulunmaktadır. • Sosyokültürel tesis, sağlık ocağı aktif olarak kullanılmaktadır. 	<ul style="list-style-type: none"> • Doğal gaz bulunmayan köyde ısınma soba ile sağlanmaktadır. • Genç nüfusun sürekli dışarıya göçmesi köyde sadece yaşlı nüfusun kalmasına neden olmakta ve tehlike oluşturmaktadır. • İki tane ilkökul yapısı bulunduğu halde çocuklar eğitimlerini taşımaları olarak gerçekleştirilmektedir. • Köyde kadınların toplanabilecekleri bir alan bulunmamaktadır.
	FIRSATLAR	TEHDİTLER
	<ul style="list-style-type: none"> • Beyşehir çevresinde bulunan anıt eserler ve Emen ile benzer kırsal dokuya sahip köylerin bulunması kültür turizmi açısından köyü cazip konuma getirmektedir. • Bağlı bulunduğu il ve ilçeye yakın uzaklıkta olması konser, sinema tiyatro gibi sosyal aktivitelerin ulaşılabilir konumda olmasını sağlamaktadır. • Kullanılmayan kamu binaları köy halkı için kurslar açılmasına olanak sağlayabilir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nüfus azalmakta, bu durum bütünleşik koruma bağlamında tehlike arz etmektedir. • Mevcut köy odaları işlevini yitirmiş, zamanla yok olma tehlikesi altındadır. • Mevcut çocuk parkı niteliksiz malzemeler ile yapılmıştır ve köy dokusunu bozmaktadır.

Çizelge 6.3 Emen Köyü sosyokültürel analizi

DOKU	GÜÇLÜ YÖN	ZAYIF YÖN
	<ul style="list-style-type: none"> • Köyün geleneksel konut dokusu korunmaktadır. • Market ihtiyacını karşılayan dokuya uyumlu bir yapı bulunsada çeşitli ihtiyaçlar için köye araç gelmektedir. • Köyde doğal kaynak suyu içebilecekleri bir çeşme bulunmaktadır. • Selçuklu Dönemi'nde yaptırılan cami ve köprü bulunmaktadır. • Yerleşim planı dönemsel olarak gelişmiştir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Köyde sosyal yapı eksiklikleri vardır. • Köylülerin kendi ürünlerini sergileyebilecekleri bir mekan bulunmamaktadır. • Mevcut köy odaları kullanılmadığı için köy halkından başkasının köyde konaklayacağı bir yapı yoktur. • Üçüncü dönem bölgelerinde tarım arazilerine konutlar inşa edilmiştir.
	FIRSATLAR	TEHDİTLER
	<ul style="list-style-type: none"> • Beyşehir ilçesine yakın köylerden biri olması ulaşım ve hizmet açısından kolaylık sağlamaktadır. • Köy yolunun asfalt, köy içi yolların taş kaplamadan oluşması ulaşım konusunda rahatlık sağlamaktadır. • Genel olarak geleneksel dokunun korunması kültür turizm açısından değerlendirilebilir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Anayol üzerinde bulunan köy levhasının küçük ve yetersiz olması köyün bilinmemesine ve ziyaret edilmesine neden olmaktadır. • Azalmakta olan nüfus kullanılmayan yapıları artırmakta ve bu yapılar yok olma tehlikesi altındadır.

Çizelge 6.4 Emen Köyü doku analizi

GÜÇLÜ YÖN	ZAYIF YÖN
<ul style="list-style-type: none"> • Kırsal mimari miras örnekleri barındırması ile tarihi köy dokusuna sahiptir. • Yığma taş yapılar her biri yapım geleneği bilgisini barındırmaktadır. • Kullanılmayan binalar çoğu strüktürel anlamda iyi durumdadır. • Köyde yakın tarihli taş malzeme ve tekniği ile yapılan yapılar bulunmaktadır. • Toprak dam olan çatı örtüsü zamanla köydeki yapıların çoğunda kırma çatı olarak değiştirilmiş, kırma çatı köyün yeni dokusunu oluşturmuştur. 	<ul style="list-style-type: none"> • Köyde terk edilen evler harabe durumdadır. • Niteliksiz onarımlar geleneksel konut yapısını bozmaktadır. • Malzeme temin edilememesi ve yaşam katitesi gibi sebeplerden çoğu konutun özgün doğramaları değiştirilmiştir. • Hayvancılığın terk edilmesi ahır ve samanlıkların kullanılmamasına sebep olmaktadır. • Konutların ve köy dokusunun değerli bulunmaması koruma bağlamında en önemli sorunlar arasında yer almaktadır. • Yeni yapıların çoğu doku ile uyumsuzdur.
FIRSATLAR	TEHDİTLER
<ul style="list-style-type: none"> • Mevcut dokunun büyük oranda korunması, yapılabilecek onarım ve koruma çalışmalarını kolaylaştırmaktadır. • Köy içerisinde bulunan tarihi cami ve köprü turizm açısından çekici bir yer olma potansiyeline sahiptir. • Kullanılmayan kamu binaları köy halkı için işlevlendirilecek hazır yapılardır. • Mevcut köy odaları konuklama yapısı olarak kullanılarak köyü konaklamalı ziyaret edilebilecek konuma getirecektir. • Mevcut konutlar ile köyün kendi iç dinamikleri ve ihtiyaç halinde eklenecek fonksiyonlar için yeterlidir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Betonarme yapıların modern olma ile eşdeğer görülmesi mevcut konutlara niteliksiz ekler yapılmasına ve inşa edilen yapılar ile köy dokusunu bozmaktadır. • Çimento sıvalı harçların uzun süreli kullanılabilmesi köyde bulunan evlerin senelik beyaz toprak ile sıvanması (onarım yapılması) geleneğini bitirmektedir.

Çizelge 6.5 Emen Köyü mimari analizi

6.2. EMEN KÖYÜ'NÜN KORUNMASINA YÖNELİK ÖNERİLER

Emen Köyü, tarım ve hayvancık ile geçimin azaldığı, geçim sıkıntısı ve yaşam kültürü değişiklikleri nedeni ile genç nüfusun göç ettiği köylerimizden birisidir. Terke bağlı olarak köyde bazı yapıların zarar gördüğü bazılarının ise harabe duruma geldiği gözlemlenmiştir. Bu durum mevcut geleneksel doku için sorun oluşturmaktadır. Kırsal mimari mirasımız olan köyde tehditleri ortadan kaldırmak ve kırsal yaşam kültürünün devamını sağlamak amacıyla bazı fiziksel ve sosyal önlemlerin alınması gerekmektedir.

Beyşehir ilçesine bağlı benzer tarihi dokuya ve tehditlere sahip başka köyler de bulunmaktadır. Emen Köyü için yapılan bu çalışmanın bu köyler için örnek teşkil etmesi ve gündeme gelmesini amaçlamaktadır. Sunulacak öneriler ve devamında yapılacak çalışmalarla Emen Köyü ve diğerlerinin kültür ve doğa turizmi için oluşturulacak koruma kararları ve yapılacak projeler ile bir rota oluşturularak, bölgede kültürel ve ekonomik bütünlük sağlanması hedeflenmektedir. Hedeflenen çalışmalar için köy halklarının mevcut yerleşmelerde sürekli ikametini sağlamak amacıyla tarım ve hayvancılığı geliştirmeye yönelik projeler geliştirilmelidir. Beyşehir ilçesinin zengin tarihi dokusu ve Beyşehir Gölü başta olmak üzere doğal peyzaj alanlarını içerisinde barındırması, bu koruma kararları ve yapılacak projeler ile bütünlük oluşturularak kültür, tarih ve doğa turizmi açısından büyük avantaja sahiptir.

Bu bölümde literatür araştırmaları, çalışma alanında yapılan gözlem, analizler ve yapılan SWOT analizi alana dair güçlü, zayıf yönlerin, tehdit ve fırsatların belirlenmiş ve bu bilgiler ışığında Emen Köyü korunmasına dair çözüm önerileri getirilmiştir.

6.2.1. Sosyal ve Ekonomik Önlemler

Kırsal mimari koruma bağlamında geleneksel doku ve sosyal dokuyu bir bütün olarak ele almak gerekmektedir. Sosyal dokuyu koruma bağlamında yapılacak en önemli çalışma ekonomik faaliyetler için kalkınma planları hazırlamak ve devlet politikaları ile desteklenmesini sağlamak olacaktır. Nitekim kırsal mimari koruma

bağlamında devlet politikaları ile desteklenmeyen projelerin sürdürülebilirliği tartışmalıdır.

Emen köyü kırsal mimari dokusu genel olarak iyi durumda olsa da sosyal dokusunun yok olma tehlikesi bulunmaktadır. Özellikle genç nüfusunun göç etmesiyle köy ıssızlaşmakta kırsal yaşam pratikleri gün geçtikçe yok olmaktadır. Emen Köyü mevcut yapısı ile doğa ve kültür turizmi için uygun yapıdadır fakat bu konuda henüz herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Öncelikle mevcut tarihi değerliliğinin farkına varılması ve devamında uygulanabilecek çalışmalar için köy halkını bilinçlendirme amacıyla teşvik ve eğitim çalışmaları yapılmalıdır. Kırsal mimari korumanın sürdürülebilir olması için özellikle genç ve çocuk nüfusun eğitilmesi gerekmektedir. Kamu kuruluşları ve STK'ların desteğiyle verilebilecek eğitimler köy mirasının ve tarımın önemi hakkında farkındalık yaratması hedeflenmektedir. Nitekim köy halkının kırsal mimari yaşam kültürü ve tarihi değerliliğinin bilincinde olması köyün korunması için atılan en büyük adım olacaktır. Yapılan bilinçlendirme eğitimleri sonucunda köyün kırsal dokusunun korunması konusunda çalışacak bir komisyon oluşturmalı, bu komisyon köylüler ile kurulan iletişimlerle var olan yaşam kültürünü ve köyün gelişmesi için yapılabilecek çalışmaları belirlemelidir. Özellikle geleneksel yaşam kültürü ve el sanatlarını geliştirerek ekonomik ve sosyal olarak katkı sağlanabilecek konuma getirmek için köyde kursların açılması teşvik edilmelidir. Bilinçlendirme eğitimlerinin verilmesi, kurulacak komisyonun işlerini yürütebileceği ve kırsal yaşam kültürünü ve geleneksel el sanatlarını geliştirecek yeni kursların açılması için kullanılmayan mevcut iki ilkokul binası değerlendirilebilir konumdadır.

6.2.1.1.İstihdam Sağlamaya Yönelik Öneriler

Emen Köyü'nün geçmişten beri süregelen ekonomik faaliyetleri tarıma ve hayvancılığa dayamaktadır. Günümüzde ise tarım giredek azalmakta hayvancılık ise neredeyse yok olmaktadır. Ekonomik etkenler aynı zamanda köyün terk edilmesine de neden olmaktadır. Çalışmanın bu bölümünde yerleşim için istihdam sağlamaya yönelik öneriler geliştirilmekte, özellikle geleneksel geçim kaynaklarının devamlılığının sağlanabilmesi için köy halkının özendirilmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca kadınların üretime dahil edilmesi ve yerel ürünlerin üretiminin desteklenmesi de üretim ağının devamlılığının sağlanması için önem arz etmektedir.

Emen Köyü verimli tarım arazilerine sahiptir. Köyün sınırlarını belirleyen faktörlerden birisi olan Yazı deresinin varlığı tarımda sulama politikaları ve verimliliği artırma faktörlerinden biri olarak görülebilir. Ekonomik olarak büyük çaplı çalışmalar için devlet, belediye, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları tarafından geleneksel üretim faaliyetlerini destekleyecek politikalar geliştirilmelidir. Özellikle organik tarım desteklenmeli, böylece kalite, ürünlere gösterilen talep ve ürünlerden elde edilecek kazancın üst seviyede olması sağlanmalıdır. Organik tarım toprak kirliliği önlemek adına da yapılmalıdır. Üretilen ürünler yalnızca insanlar için değil aynı zamanda beslenen hayvanlardan elde edilecek ürünlerin de kaliteli olmasını sağlayacaktır.

Çalışma alanında hayvancılık yok olmak üzeredir. Kırsal yaşamın sürdürülebilirliğinde ekonomik faaliyet olarak hayvancılık da tarım kadar önemlidir. Bu nedenle köy halkı tekrar hayvancılık yapması için devlet veya yerel yönetimlerce gerçekleştirilecek projeler ile desteklenmelidir. Köyde nereyse her evde büyükbaş, küçükbaş yada tavuk yetiştirecek mekanlar mevcuttur. Bu durum bitmekte olan hayvancılık faaliyetlerini yeniden canlandırmak adına önemli bir veridir. Hayvanlardan elde edilecek ürünlerde de özellikle organik tarım özendirilmelidir.

Bunlarla birlikte günümüzde Emen Köyü'nü odak noktası haline getirecek kültürel turizm ve entelektüel faaliyetleri destekleyecek projeler üretilmeli, özellikle kadınların ve gençlerin üretime dahil edilmesi sağlanmalıdır.

6.2.1.2. Turizm Önerileri

Geleneksel üretim faaliyetleri yanında kırsal koruma anlamında ekonomide turizm faktörü de önemlidir. Emen Köyü geleneksel dokusu, doğal peyzajı ve içerisinde bulunduğu coğrafyanın verdiği özelliklerle kültür turizm için uygun yerleşim alanlarından bir tanesidir. Sivil toplum, kamu kuruluşlarının ve özel sektörün yatırım yapması, köy halkının destek vermesi ile kırsal turizm faaliyetleri yılın her ayına yayılarak köyün kış mevsimindeki kaybettiği nüfusu kazanması ve köyün eski canlılığına kavuşması sağlanabilecektir.

Kültürel turizmin bir katkısı da üretilen tarım ve geleneksel ürünlerinin kurulacak pazar alanlarında ve aralıklarla düzenlenecek festivallerde satılarak köy halkının gelir sağlamasına yardımcı olmasıdır. Bu uygulamalar ile köyün yaz kış yaşayan bir yerleşim haline gelmesi ve geleneksel dokunun normal döngü içinde onarımının ve korunmasının yapılması hedeflenmektedir. Ayrıca yapılacak festivaller ile kurslarda edinilen bilgiler ışığında Emen'in yaşam kültürü ziyaretçilere aktararak kırsal yaşam kültürünün devamlılığı sağlanmış olacaktır.

Emen Köyü, kırsal mimari mirasa sahip ilçeye bağlı diğer köyler ve Beyşehir'in sahip olduğu tarihi ve doğal değerler birleştirilerek bir kültür turizmi rotası belirlenmesi hedeflenmektedir. Böyle bir rotanın parçası olmak Emen'in geleneksel dokusunu koruması bağlamında yardımcı olacaktır. Bu kültürel turizm faaliyetleri desteklenmeli ve imkan tanınmalıdır. Buna rağmen turizm köyün tek dayanağı haline getirilmemelidir. Emen'in kırsal yaşam kültürünü koruması ve sürdürülebilmesi için köy halkının turizmi tek amaç olarak görmek yerine bir araç olarak görmesi, geleneksel üretim faaliyetlerini ve yaşamını devam ettirmesi hedeflenmektedir. Buna örnek olarak turizmin getirileri olan konaklama ve yeme içme için onarılacak yapılar uzmanlar tarafından hazırlanan projeler ile gerçekleştirilmeli bu projeler hazırlanırken önceliğin turizme değil tarihi geleneksel yapının özgünlüğünün bozulmaması düşüncesine verilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca yerleşim alanında turizm faaliyetleri sebep gösterilerek geleneksel dokuyu bozacak yeni yapı oluşumlarına kesinlikle izin verilmemelidir.

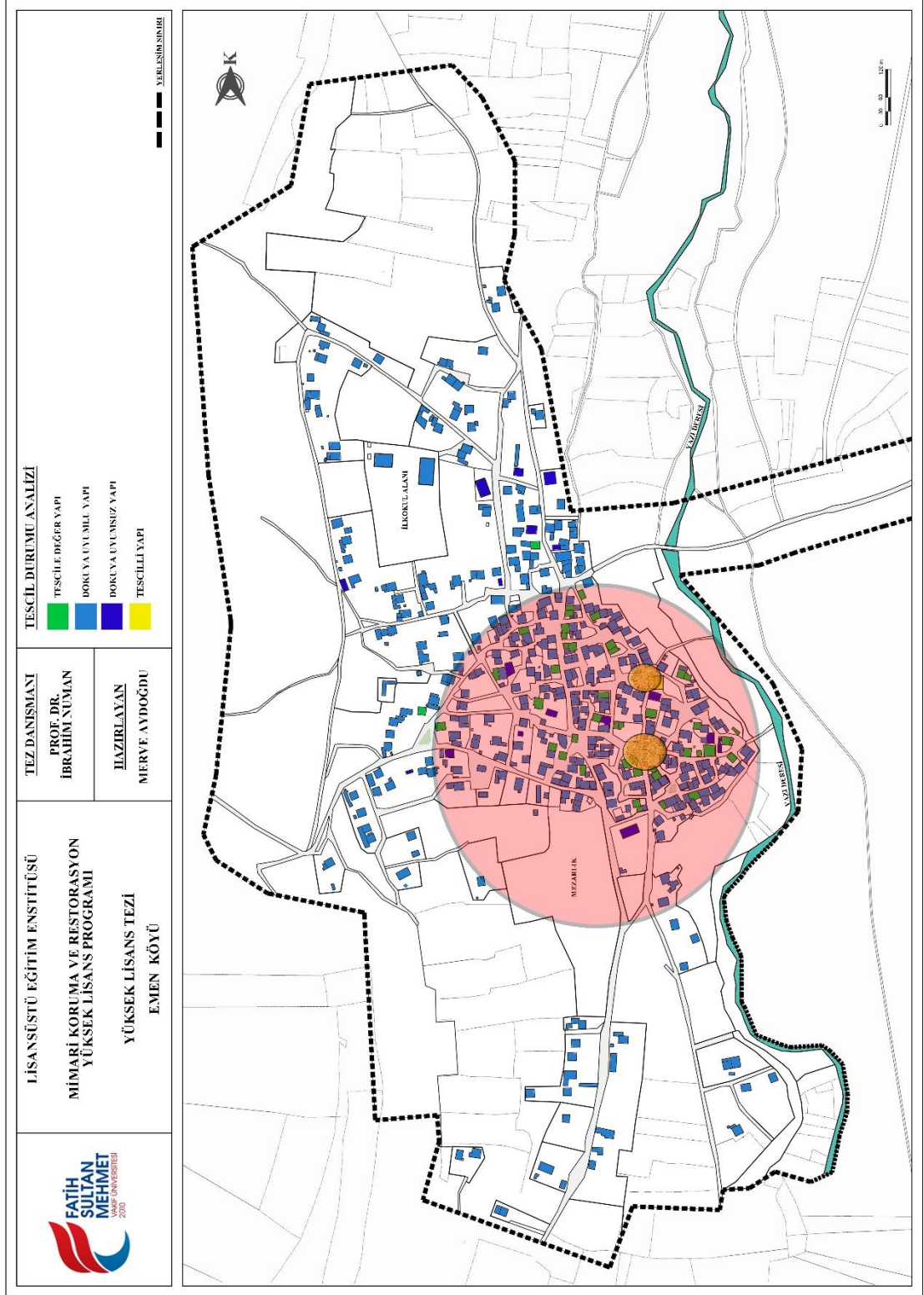
Turizm faaliyetleri için köy çevresi ile birlikte ele alınmalı, bulundurduğu doğal peyzaj ve tarihi dokusu göz önünde bulundurularak kırsal mimari mirasın yaşatılması için mevcut sorunlara çözüm üretmeli ve öneriler getirilmelidir.

6.2.2. Yerleşim Ölçeğinde Koruma Önerileri

Kırsal mimari mirası koruma önerilerinin, Emen'in geleneksel dokusuyla uyumlu ve gerçekleştirilebilir olması gerekmektedir. Doğal peyzaj alanları, mimari dokuyu oluşturan doğal taş malzeme ve geleneksel teknikler ile inşa edilen yapılar kırsal mirası oluşturmaktadır. Kırsal dokunun sürdürülebilmesi köy halkının kırsal

yaşama kültürüne zarar vermeden çevre ölçeğinde yapılacak çalışmalar ile desteklenecektir.

Köyün geleneksel dokusunun korunabilmesi için yerleşim alanı bir bütün olarak düşünölmeli, alan ölçeğinde çalışmalar yapılarak öneriler geliştirilmelidir. Yapılan analizler neticesinde köyün esas meydanı ve caminin bulunduğu küçük meydan etrafında şekillenen 1. Dönem bölgesi koruma alanı olarak belirlenmeli ve bu alan için köy tasarım rehberi oluşturulmalıdır. Köy yerleşiminin (yapılar, yollar, bahçeler, meydanlar) ve çevresinin (doğal peyzaj öğeleri) oluşturduğu kültürel peyzaj bütünlüğünün korunması adına 2. ve 3. Dönem bölgelerini de içine alan doğuda Yazı Deresi, güneyde ormanlık alan batıda dağ yamaçları ve kuzeyde tarım arazileri ile sınırlı üst ölçekli koruma alanı belirlenmelidir (Şekil 6.5).

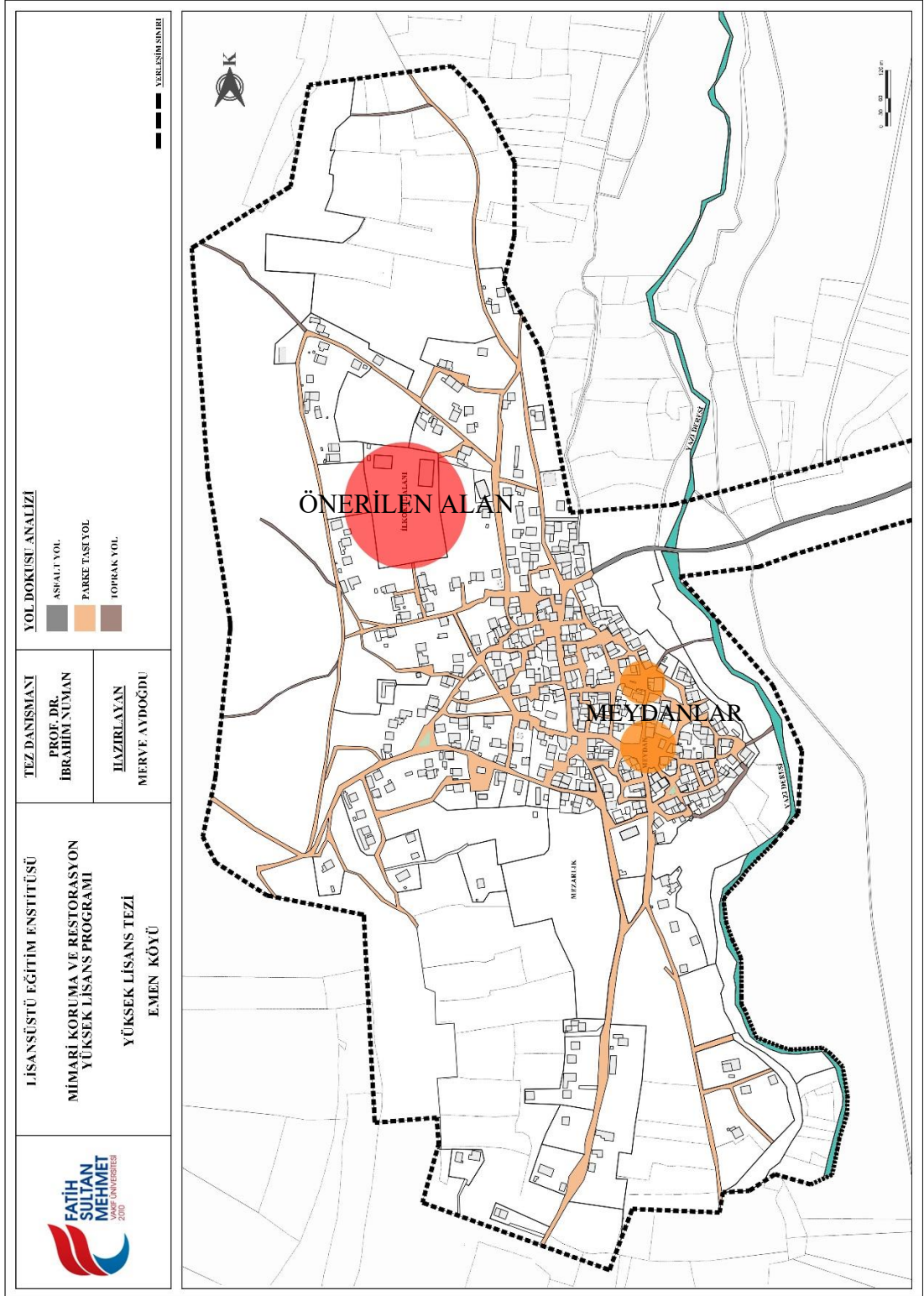

Şekil 6.5 Emen Köyü 1. Dönem bölgesi koruma alanı ve üst ölçekli koruma alanını gösteren harita (2020)

Belirlenen alan içerisinde bulunan geleneksel taş yapıların çoğunluğu özgün yapısını korumaktadır. Bununla birlikte dokuya uymayan yeni yapı oluşumları da bulunmaktadır. Bu yapıların koruma önerileri bağlamında doku ile bütünleşmesi ve geleneksel dokuya uymasını sağlayacak fikirler üretilmeli onarım projeleri geliştirilmelidir. Yapılan analiz ile niteliksiz onarım ile geleneksel dokuyu bozan konutlar belirlenmiştir. Bu konutlar için oluşturulacak kademeli planlama ile restorasyon projeleri hazırlanacak, geleneksel malzeme ve yapım teknikleri ile onarımları yapılması sağlanarak kırsal mimari doku korunmaya çalışılacaktır.

Köy yerleşimini etkileyen ikinci önemli unsur yollardır. Her ne kadar geçmişe göre yolları düzeltilmiş ve araç ulaşimleri için sorun oluşturmuyor olsana gelecekte yapılacak koruma önerileri kapsamında köy içerisinde bulunan beton taş kaplı taşlar kaldırılmalı bunun yerine ulaşımı kolaylaştıracak biçimde doğal taş uygulanmalıdır. Günümüzde sorun teşkil etmeyen araç park yerleri olası turizm faaliyetleri kapsamında değerlendirilmeli ve köy dokusunu ve yaşam kültürünü bozmayacak şekilde kararlar alınmalıdır.

Yerleşimi etkileyen diğer bir unsur meydanlardır. Esas meydan iki kıraathanenin bulunduğu meydandır. Ayrıca bu meydanda köy halkı için düzenlenmiş kamelyalı park alanı mevcuttur. Köyün çeşitli ihtiyaçlarını sağlamak için dışarıdan gelmekte olan araç da bu meydanda ayrılan köşede tezgah açarak satış yapmaktadır. Genellikle erkeklerin toplanma alanı olarak kullanılan bu meydan için kadın ve çocuklarında toplanabilecekleri mekan olarak düzenleme yapılmalıdır. İkinci meydan tarihi cami önünde bulunan alandır. Bu meydanda yapılan çeşme alanının aktif kullanılmasını sağlamaktadır. Taş duvar üzerine beton saçak eklenerek oluşturulan bu çeşme de koruma önlemleri kapsamında köyün geleneksel dokusuna uygun olarak onarılmalıdır. Köyün güncel durumu dikkate alındığında yeni bir meydan oluşturmak düşünülmemektedir. Gelecekte oluşturulacak faaliyetler kapsamında bu düşünce yeniden değerlendirilebilir. Ayrıca yapılacak turizm faaliyetleri kapsamında düşünülmekte olan pazar ve festival alanı için ilkokulların bulunduğu alan önerilmektedir (Şekil 6.6).

Şekil 6.6 Emen Köyü mevcut meydanları ve önerilen alanı gösteren harita
(2020)

Yapılacak yol çalışmaları kapsamında geleneksel dokuyu bozan elektrik, telefon direkleri ve telleri uygulanabilir bir yöntem ile yer altında değerlendirilmeli ve köyde alt yapısı olmayan bölge bırakılmamalıdır. Ayrıca kırsal koruma kapsamında yapılacak çalışmalar ile yapıların cephe görüntüleri bozan uydu gibi ekler konutların görünmeyen cephelerine taşınmalıdır. Köyün sokak aydınlatmaları ve çöp kutuları geleneksel dokuya uyumlu olacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

6.2.3. Yapı Ölçeğinde Koruma Önerileri

Emen Köyü'nde bulunan yapıların hemen hepsi ufak çaplıda olsa onarım gerektirmektedir. Strüktürel açıdan iyi durumda olsa bile pek çok konutun doğrama ve kapıların bakımsız kaldığı ya da niteliksiz malzemeler ile değiştirildiği tespit edilmiştir. Yapılara uzman denetiminde çağdaş restorasyon ilkeleri ışığında bakım ve onarım çalışmaları uygulanmalıdır. Her bir yapı için uygulanacak bakım ve onarımlar yapının kendi karakterine ve ihtiyaçlarına uygun olarak düşünülmeli, yapı sahiplerinin istekleri göz önüne alınarak yapının cephe ve plan düzenini bozmayacak gerçekçi uygulanabilir çözümler üretilmelidir.

Köyde öncelikle bulunan kırsal mimari miras örneklerinin mevcut halleri doğru ve detaylı bir şekilde tespit edilmelidir. Elde edilen veriler ile sağlamlaştırma, bütünleme-tamamlama, yenileme, yeniden yapma ve temizleme gibi yöntemlerden doğru olanı belirlenip uygulamalıdır. Çalışma alanına yeni yapı yapılırken, süreç uzmanlar tarafından yönetilmeli ve denetlenmelidir. Yeni eklenecek binalar geleneksel dokunun kütle oranlarına ve cephe düzenine uygun olarak planlanmalıdır.

Emen'de bulunan köy odaları gerek yapım teknikleri ile gerekse sosyal yaşamdaki yeri ile köyün mimari dokusunu oluşturan önemli yapılardır. Geleneksel dokunun ve kültürün korunması bağlamında ilk olarak mevcut köy odalarının için müdahale kararları alınmalı rölöve restitüsyon çalışmaları yapılarak günümüz yaşam standartlarının da adapte edildiği restorasyon çalışmaları yapılmalıdır. Yapılacak restorasyon çalışmaları ile kırsal yaşam kültürümüzün önemli yapılarından olan köy odalarının malzeme ve yapım tekniğinin gelecek kuşaklara aktarılması, köy içerisindeki konutlar için yapılacak restorasyon çalışmalarına zemin oluşturması ve köyde konaklama imkanının sağlanması hedeflenmektedir.

Çalışma alanında 14 yapının harabe durumda olduğu tespit edilmiştir. Bu yapılar için acil müdahale kararı ile rölöve restitüsyon çalışması yapılmalı hala bir kısmı ayakta olan yapılar için detaylı onarım çalışmaları, büyük çoğunluğu yıkılmış yapılar için ise rekonstrüksiyon çalışmaları yapılmalıdır.

Çalışma alanında geleneksel doku içerisinde yapıların plan ve cephe düzenini bozan niteliksiz ekler bulunmaktadır. Tuğla duvarlar, metal saç kaplama çatılar gibi niteliksiz ekler belirlenmeli ve kaldırılmalıdır. Kaldırılan ekler yerine yapının bütünüyle, malzeme ve tekniği ile uyumlu yapıldığı dönemi yansıtan fakat sonradan eklendiğini de belli edecek şekilde tamamlanmalıdır.

Geleneksel doku ve yapıların korunması planlanırken önemli bir noktada yerel yönetimlerin destekleridir. Belediyeler içerisinde yapıların sürekli bakım ve onarımlarını takip edecek, planlama, uygulama ve denetim safhalarında bulunacak teknik eleman ve ustalardan oluşan ekipler oluşturulmalı, bu oluşumları bölgenin geleceği için uzun vadede bir tasarruf kaynağı olarak görmelidir.

Yöre halkında içerisinde bulunduğu bilinçli onarım uygulamaları için üniversiteler ve belediyelerin desteği ile halka eğitimler verilmeli, ayrıca bölgenin yapım tekniği ve malzemelerine hakim usta yetiştirme programları uygulanmalıdır.

6.2.3.1. Plan Düzeni Önerileri

Emen kırsal yerleşiminde bulunan yapıların plan düzenleri yapılarda mekansal olarak öneme sahip sofalarda yapılan değişiklikler ile özgünlüğünü kaybetmektedir. Sofaların ısınma problemi ve bölünmeleri gibi sebepler ile sofaya açılan merdivenlerin kaldırıldığı, yeni yapılan merdivenin niteliksiz ek olarak yapı dışından oluşturulduğu, yapıya muhdes giriş kapısı açılarak içerideki bir mekanın bölünmesi ile giriş holü oluşturduğu tespit edilmiştir. Yenilenen ihtiyaçlar doğrultusunda banyo ve hela bölümleri sofanın bir bölümü ayrılarak niteliksiz malzeme kullanarak oluşturulmuştur. Banyo ve hela bölümleri bazı konutlarda odaların yerinde de oluşturulmuştur. Her bir yapı için ayrı ayrı düşünülüp planlanması ile hazırlanacak restitüsyon projeleri ve kullanıcı istekleri göz önünde bulundurularak yapının özgün plan düzenine uygun restorasyon projeleri üretilmelidir.

Yerleşim alanındaki bazı konutlarda muhdes merdivenler kaldırılmalı hazırlanan restitüsyon projelerine uygun olarak merdiven eski konumuna getirilmelidir. Bu konutlarda ısı problemini çözmek için yapıya bağlı olarak öneriler düşünülmelidir. Bazı konutlarda ise merdiven geleneksel dokuyu bozmayacak konumdadır. Bu evlerde bulunan merdivenler geleneksel malzeme ve teknik ile oluşturularak işlevine devam edebilmelidir.

Niteliksiz malzemeler ile oluşturulan banyo ve hela mekanları için konutların yapısına göre koruma projeleri hazırlanmalı ve en iyi çözüm önerileri düşünülmelidir. Bulunduğu konum olarak uygun görülen ıslak hacim mekanları geleneksel malzeme ve teknikler ile yeniden oluşturulmalıdır. Konum olarak plan düzenini bozan ıslak hacim mekanları için hazırlanan rölöve ve restitüsyon projeleri dikkate alınarak uygun bir mekan oluşturulmalıdır.

Kırsal mimari mirası koruma kapsamında yapıların plan ve cephe düzenlerini bozmamak amacıyla konutlara gerekmedikçe yeni mekanlar eklenmemelidir. Yeni bir mekan ekleme durumlarında ise yapılacak müdahale geleneksel malzeme ve tekniklere uygun olarak yapılmalıdır.

6.2.3.2. Cephe Düzeni Önerileri

Emen kırsal yerleşiminde bulunan pek çok yapı strüktürel anlamda sağlamlığını korumasına rağmen cephe düzeni bağlamında niteliksiz malzeme ile değişen pencere ve kapıları ile geleneksel dokuyu bozmaktadır. Cephelerde pencere ve kapı boşluklarının oranlarının bozulduğu, yeni boşluklar açıldığı ya da var olan boşlukların kapatıldığı görülmektedir.

Yerleşim alanında geleneksel dokunun ve yapıların korunması bağlamında konutların cephelerinde bulunan niteliksiz pencere ve kapılar oluşturulan köy tasarım rehberinde bulunan detaylar referans alınarak ve yapının restitüsyon projelerine uygun olarak özgün ahşap pencere ve kapılar ile yenilenmelidir.

Köyde bulunan bazı yapılarda taş malzeme arasında bulunan harçların çimento katkılı harç ile onarıldığı, bazılarında tüm cephe ısı geçirgenliğini azaltmak için çimento katkılı harç ile sıvandığı gözlemlenmiştir. Böyle uygulamalar yapının nefes almasını engelleyerek yapının özgünlüğünü bozmaktadır. Ayrıca nefes alamayan yapılarda nemlenme, küf gibi sorunlar yapısal bozulmalara yol açmaktadır. Bu yapılar acil çimento katkılı harç ve sıvalardan arındırılmalı, geleneksel yöntemler ile hazırlanmış harç kullanılarak onarılmalıdır.

7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Kırsal mimari koruma sadece bir bölgenin veya ülkenin değil bütün insanlığın ortak değerleri olan evrensel kültür mirasımızın devamlılığını sağlamak açısından büyük önem arz etmektedir. Bu tez çalışmasında kültür mirasımız olarak kabul edilen kırsal yerleşmelerden Beyşehir ilçesine bağlı Emen Köyü koruma bağlamında çalışılmıştır.

Tez çalışmasında kırsal alan ve mimari kavramları irdelenmiş literatür taramaları yapılarak kırsal mimari miras tanımlanmıştır. Kırsal mimari yerel ihtiyaçları karşılayan, yöreye özgü yapım malzemelerini kullanarak, yerel gelenekleri yansıtan bir mimarlık türüdür. Dünyada “kültürel manzara” ve “kültürel peyzaj” kavramlarının içerisinde tanımlanmaktadır.

Kırsal mimarinin miras olarak kabul görmesi 18. yüzyılın sonlarında Endüstri Devrimi'nden sonra olmuştur. İlk olarak Venedik Tüzüğü'nde ‘tarihi anıt’ kavramı kırsal yerleşmeleri kapsayacak şekilde açıklanmıştır. Kırsal mimari korumaya dair önemli tespitler yapılarak Avrupa Konseyi tarafından alınan kararlarda, kırsal mimari “kültür mirası” olarak tanımlanmıştır. Türkiye’de 1989’da Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi’nin onaylanması ile kırsal mimari koruma konusunda ilk adım atılmıştır. 2003’te Avrupa Peyzaj Sözleşmesi’ni imzalayarak kırsal peyzaj alanlarının değerini ve koruması gerektiğini onaylamış, 2004’te var olan Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu güncellenerek “sit” kavramı içerisine “kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş yerler” ifadesi eklenmiştir.

Kırsal mimari koruma araştırmalarında, koruma sorunları da incelenmiştir. Öncelikli sorunlardan biri kırsal miras tanımının tam ve kapsamlı olarak yapılamamasıdır. Kentsel alanlarda sıkça vurgulanan koruma, kırsal alanlarda aynı derecede vurgulanmamaktadır. Kırsal mimarinin korunması yöneticiler ve yerel halkın kolektif çalışması ile mümkün olacaktır. Yöneticilerin korumanın önemini ve gerekliliğinin bilincinde olması ve buna yönelik çalışmalar yapacak ekipler kurması ve bu çalışmaların yerel halk tarafından da desteklenmesi ile geleneksel yaşam kültürünün devamlılığı sağlanabilecektir.

Çalışma kapsamında, köyün içerisinde bulunduğu Beyşehir İlçesi'nin coğrafi özellikleri, tarihi, kültürel yapısı, sosyal ve ekonomik yapısı incelenmiştir. İlçe merkezi ve köylerinin sivil mimarlık örnekleri ortaya konmuştur.

İlçeye bağlı köylerden birisi olan Emen Köyü, kırsal dokunun bütünlüğünün ve özgün taş yapıların büyük ölçüde korunmuş olduğu geleneksel bir yerleşim alanıdır. Yapılan alan çalışmaları ve görüşmeler neticesinde köyün tarihi, sosyal ve fiziksel özellikleri hakkında bilgiler verilmiştir. Köy, halkının geçimini tarım ile sağladığı, kırsal mimarinin örneklerinin bulunduğu bir kültürel peyzaj alanıdır. Geleneksel dokuyu oluşturan taş evlerin malzeme ve tekniğini gelecek kuşaklara aktarmak adına yapıların rölöveleri alınmış belirlenen konutları tanıtmak adına envanter fişleri oluşturulmuştur. Çalışma alanı hakkında analizler yapılmış, elde edilen veriler haritalarına aktarılmış. Yapılan alan çalışması neticesinde Emen Köyü dokusu, dokuyu oluşturan konutlar ve diğer yapıları, malzemeleri, plan ve cephe düzenleri, mimari elemanları açıklanmıştır.

Çalışma kapsamında yapılan coğrafi özellik, sosyoekonomik, doku ve mimari ile ilgili SWOT analizleri oluşturulmuş ve bu analizler ile köydeki koruma sorunlarının tespiti ve önerilecek çözümler için ışık tutulmuştur. Kırsal mimarinin korunması bağlamında bütüncül bir koruma anlayışı benimsenmiş, öncelikle toplumsal ve ekonomik öneriler ele alınmıştır. Kırsal mimari korumanın en önemli faktörü insandır. Ülkemizde bulunan diğer kırsal yerleşmeler gibi Emen Köyü'nde göç sebebi ile nüfus kaybedilmekte, aynı zamanda geleneksel üretim modeli olan tarım ve hayvancılık faaliyetleri de azalmaktadır. Yerel yönetimler ve devlet desteği ile yapılacak projeler ile tarımın desteklenmesi ekonomik olarak kalkınabilen köy halkının göç etmesini önlemek için sunulan önerilerden birisidir. Köy halkının kalkınması için bir diğer öneri turizm faktörü olmuştur. Özellikler ilçe ve diğer köyleri de içerisine alan kültür rotası oluşturma düşüncesi hem Emen kırsal yerleşmesi için hemde çevre köyler için önemli bir adım olacaktır. Turizm için en önemli olgulardan birisi köyün geleneksel dokusunun korunmasıdır. Bu bağlamda öncelikle doku bazında öneriler orta koyulmuştur. Dokuyu oluşturan yapıların plan ve cephe düzenleri için genel olarak öneriler sunulmuştur.

KAYNAKÇA

- Ahunbay, Z.** (1996). *Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon*. İstanbul: YEM Yayın.
- Akbulak, C.** (2007). İznik Gölü Havzasında Kır Meskenleri. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1) 246-269.
- Akın, N.** (1988). Türkiye'de Tarihi Çevre Koruma, Örnekler ve Sorunlar. *Mimarlık Dergisi*, Sayı 228, 40-43.
- Aran, K.** (2000). *Barınaktan Öte: Anadolu Kır Yapıları*. İstanbul: Tepe Mimarlık Kültürü Merkezi.
- Arbuckle, A.B.** (2008) Caprine Exploitation at Erbaba Höyük: A Pottery Neolithic Village in Central Anatolia, *Archaeozoology of the Near East VIII TMO.49*,(sy.345-365), Lyon: Maison de l'Orient et de la Méditerranée.
- Ayyıldız, M., Çiçek, A., Ayyıldız B.** (2016). 6360 Sayılı Büyükşehir Yasasının Kırsal Kesime Olası Etkileri. *Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi TARGİD Özel Sayı*, 280-285.
- Bağcı, T.** (2019). *Belediyelerin Turizm Faaliyetlerinin Turizm İşletmeleri tarafından Değerlendirilmesi: Beyşehir İlçesi Örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi
- Biçer, A.** (2018). *Beyşehir Eşrefoğlu Külliyesi Restorasyon Sorunları*. (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi
- Biçer, S.A.** (2008). *Beyşehir Tarihi Kent Merkezinde Geleneksel Ev Mimarisi* (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi
- Çakan, M.R.** (2019). *İznik Hisardere Köyü'nde Kırsal Mimarinin Korunması ve Sürdürülebilirliği* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
- ÇEKÜL Vakfı.** (2012). *Anadolu'da Kırsal Mimarlık*. Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi.
- ÇEKÜL Vakfı.** (2013). *Kültür Öncelikli Bölgesel Yol Haritaları, Güney Marmara Kırsal Miras Strateji Planı*, Türkiye Belediyeler Birliği: Tarihi Kentler Birliği.
- Doğan, Y.** (1995). Eşrefoğlu Camii. *TDV İslam Ansiklopedisi*. Cilt 11, 479-480.
- Duran, R., Baş, A. & Özcan, R.** (2016). *Tarihi Konya Köprüleri*. Konya: KUDEP.

- Duranoğlu, H.M. & Sevimli, M.A.** (2018). Atalay Taşdiken Sinemasında Beyşehir Ve Yöresi Mekân Kullanımı Ve Kültürel Ögeler. *Uluslararası Tarih Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı 19, 353-378.
- Efe, İ.** (2013). *Eşrefoğlu Camii ve Külliyesi Beyşehir*. Konya: Dokuz Yayınları
- Ekizoğlu, F.G.** (2018). *Beyşehir ve Yöresi Ağzıları* (Yüksek Lisans Tezi). Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
- Eldem S.H.** (1954) *Türk Evi Plan Tipleri*. İstanbul: Pulhan Matbaası
- Erbil, Y.H. & Ünlü, E.** (2017) Fasıllar Anıtı ve Çevresi Geç Tunç Çağı Seramik Buluntuları. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 34 (2), 48-60.
- Erdoğdu, M.A.** (1992). Beyşehir. *TDV İslam Ansiklopedisi*. Cilt 6, 84-85.
- Eres, Z.** (2008). *Türkiye’de Planlı Kırsal Yerleşmelerin Tarihsel Gelişimi ve Erken Cumhuriyet Dönemi Planlı Kırsal Mimarisinin Korunması Sorunu* (Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi
- Eres, Z.** (2010). Tarihöncesi Kazı Alanlarında Koruma Ve Sergileme Kavramının Gelişimine Kısa Bir Bakış. *TÜBA-KED Dergisi*, Sayı 8, 119-130.
- Eres, Z.** (2013). Türkiye’de Geleneksel Kırsal Mimarinin Korunması: Tarihsel Süreç, Yasal Boyut. *Mimari ve Kentsel Koruma -Prof. Dr. Nur Akın'a Armağan* (sy. 457-469), İstanbul: YEM Yayınları.
- Eres, Z.** (2016). Türkiye’de Geleneksel Köy Mimarisini Koruma Olasılıkları. *Ege Mimarlık*, Sayı 92, 8-13.
- Gedik, İ.** (2007). *Meşrutiyet Dönemi’nde Beyşehir’de Aile Kurumu Üzerine Bir İnceleme* (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi
- Hasol, D.** (2012). *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü* (sy. 262-263), İstanbul: YEM Yayın.
- İbn Bibi.** (2014). *El Evamirü'l-Ala'iyehi'l-Umuri'l-Ala'iyehi (Selçukname) I-II* (Çev. Mürsel Öztürk), Cilt 2, Ankara: Türkiye Tarih Kurumu
- Kaya, Ş. & Şimşek M.** (2014). Beyşehir Yöresi’nde (Konya) Sıcaklık, Yağış Ve Vejetasyon İlişkisinin Araştırılması, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 9/8, (sy. 623-650), Ankara.
- Kayıkçı, S.** (2009). *Türkiye’de Kırsal Alan Yönetimi* (Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi

- Kayın, E.** (2012). Bir “Kültürel Manzara-Kültürel Peyzaj” Ögesi Olarak Kırsal Yerleşimlerin Korunmasına Yönelik Kavramsal ve Yasal İrdelemeler. *Mimarlık*, 367. <http://www.mimarlikdergisi.com/> erişim tarihi: 29.11.2020.
- Keser, F.** (2020). *Yeni Bölgesel Gelişme Paradigmalarında Dirençli Mekânlar Olarak Kırsal Alanlar: Beyşehir (Konya) Kırsalında Bir Araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Konya Teknik Üniversitesi
- Konyalı, İ.H.** (1991). *Abideleri ve Kitabeleriyle Beyşehir Tarihi*. Erzurum.
- MEVKA (Mevlana Kalkınma Ajansı).** (2019). Beyşehir İlçe Raporu.
- Murat, L.** (2012). Hititlerde Su Kültü. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, Sayı 51, 125-157.
- Muşmal, H.** (2005). *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Beyşehir Ve Çevresinin Sosyal Ve Ekonomik Yapısı (1790-1864)* (Doktora Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi
- Oliver, P.** (Ed.) (1998) *Encyclopedia of Vernacular Architecture of the World*, Cambridge University Press
- Özenel, E.** (2018). *Kır Sosyolojisi* (2.bs.). Konya: Çizgi Kitabevi
- Remzi, D. B. & Özcan, R.** (2016). *Tarihi Konya Köprüleri*. Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.
- Sarı, C.** (1992). Doğal Ve Kültürel Coğrafya Özellikleri Açısından Beyşehir İlçesi’nde Yerleşme Adlarının Sınıflandırılması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 17, 488-501.
- Sarı, S. & İnan, N.** (2011). Seydişehir ile Beyşehir’in İklimlerinin Karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Sayı 26, 292-310.
- Şahinkaya, M.** (2014). *1844 Tarihli Nüfus Defterlerine Göre Beyşehir Kazası* (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi
- Tanman M.B. & Parlak S.** (2018) Beylikler Devri Mimarisi ve Sanatı. *İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Kültürel Miras Ve Turizm Ön Lisans Programı*
- Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı.** (2020). Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli Kapsamında Desteklenen Ürünler. <https://www.tarimorman.gov.tr/BUGEM/Belgeler.pdf> erişim tarihi: 18.11.2020.
- Tekin, Y.** (2017). *Tarih Boyunca Beyşehir ve Eşrefoğulları Beyliği* (Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi

- Türkiye İstatistik Kurumu.** (2019). Beyşehir İlçesi'nde Tarımsal Üretim Miktarları. <https://tuikweb.tuik.gov.tr/> erişim tarihi: 17.11.2020.
- UNESCO** (2012). Tarihi Kentsel Peyzaja İlişkin Tavsiye Kararı. <http://whc.unesco.org> erişim tarihi: 17.12.2020.
- UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi.** (2011) Eşrefoğlu Camii. <http://whc.unesco.org> erişim tarihi: 26.11.2020.
- UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi.** (2014) Eflatun Pınar: Hitit Pınarı Koruma Alanı. <http://whc.unesco.org> erişim tarihi: 22.11.2020.
- Üçüncü, B.B.K.** (2014). *Tarihî Süreçte Beyşehir Gölü Adalarında İskân, Nüfus Ve Sosyo-Ekonomik Faaliyetler* (Yüksel Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi
- Vakıflar Genel Müdürlüğü.** (2018). Beyşehir Emen Köyü Cami Röleve-Restorasyon-Restitüsyon Raporu. Konya.
- Yakar, M., Karasaka, L., Metin, A., Uray, F., Kahya, İ. & Tanık, H.** (2011). Beyşehir Taş Köprü'nün Fotogrametrik Ölçüm Teknikleri İle Mimari Rölövesinin Hazırlanması Ve 3 Boyutlu Modellenmesi. *TUFUAB VI.Teknik Sempozyumu*, Antalya.
- Yalım, M.M.Ş** (2019). *Kırsal Mimari Analizi Bağlamında Şile Kabakoz Köyü* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
- Yıldız, F.Ö.** (2019). *Kırsal Mimaride Koruma Sorunları -Mardin Alımlı Köyü Örneği* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

FOTOĞRAF ARŞİVİ

- Aydoğdu, M.** (2014). Fotoğraf Arşivi
- Aydoğdu, M.** (2019). Fotoğraf Arşivi
- Aydoğdu, M.** (2020). Fotoğraf Arşivi
- Biçer, S. A.** (2008). Fotoğraf Arşivi
- Meşhur M.Ç.** (2014). Fotoğraf Arşivi

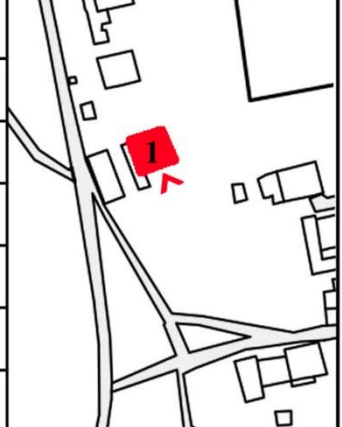
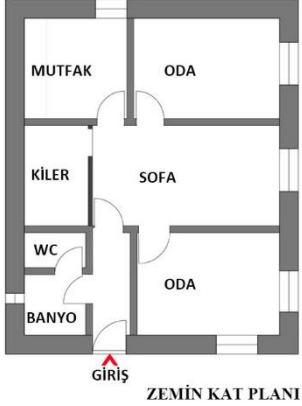

İNTERNET KAYNAKLARI

- Url-1** <<http://www.arkeoloji.biz/2012/01/bergama-izmir-mitolojik-yolculuk.html> >, erişim tarihi: 16.11.2020.
- Url-2** <<https://www.konyakultur.gov.tr>>, erişim tarihi: 17.11.2020.
- Url-3** <<https://sites.google.com/site/baslamiskoyu/koyumuzuntarihi>>, erişim tarihi: 16.11.2020.
- Url-4** <<https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/handle/11543/1176?locale-attribute=en>>, erişim tarihi: 17.11.2020.
- Url-5** <<https://www.hittitemonuments.com/eflatunpinar/>>, erişim tarihi: 20.11.2020.
- Url-6** <www.unesco.org.tr>, erişim tarihi: 22.11.2020.
- Url-7** <<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/konya/gezilecekyer/beysehir-eflatunpinari-hitit-su-aniti>>, erişim tarihi: 22.11.2020.
- Url-8** <<https://www.memurlar.net/haber/771433/konya-daki-gizemli-sarayda-yeni-kesifler.html>>, erişim tarihi: 23.11.2020.
- Url-9** <<https://www.trthaber.com/haber/yasam/esrefoglu-camii-icin-unesco-calismalarinda-sona-gelindi>>, erişim tarihi: 23.11.2020.
- Url-10** <<https://beysehir.bel.tr/gezilecek-yerler/62> >, erişim tarihi: 25.11.2020.
- Url-11** <<https://www.neredekal.com/fasillar-koyu/> >, erişim tarihi: 27.11.2020.
- Url-12** <<https://beysehirliyiz.org/post/bayindir>>, erişim tarihi: 27.11.2020.

EKLER

EK-1: Emen envanter çalışmaları

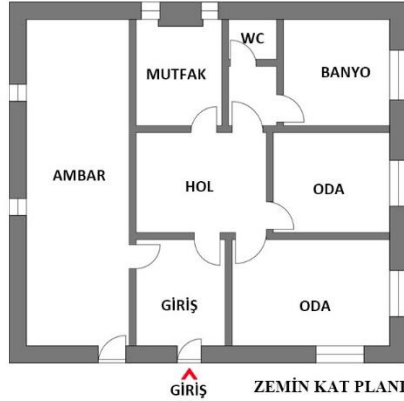
EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 1
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	6 ODALI	
KAT SAYISI:	1	
YAPIM TARİHİ:	1986	
KULLANIM DURUMU:	AKTİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı tek katlıdır. Giriş güney cephesinden yapılmaktadır. Girişin sol tarafında banyo ve wc bulunmaktadır. Girişte bulunan koridor sofaya açılmaktadır. Sofaya açılan iki oda ve bir mutfak mevcuttur. Ayrıca sofada sonradan ahşap bölme ile ayrılmış birde kiler bulunmaktadır.	
PLANLAR		
CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Giriş cephesinde sonradan değiştirilen muhdes kapı ve pencere yanlarında çimentolu harç izleri mevcuttur. Tüm cephelerde kullanılan pencereler muhdestir. Çatı, metal saçdan oluşmuş kırma çatıdır.	
FOTOĞRAFLAR		
NOTLAR:		

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 2
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	9 ODALI	
KAT SAYISI:	1	
YAPIM TARİHİ:	1975	
KULLANIM DURUMU:	AKTİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı tek katlıdır. Giriş güney cephesinde bahçeden yapılmaktadır. Giriş bölümü ambar ve hole açılmaktadır. Ambar için bahçe tarafından bir giriş daha mevcuttur. Holden iki oda, mutfak, ve ıslak hacimlere geçilmektedir.	

PLANLAR

ZEMİN KAT PLANI

CEPHE ÖZELLİKLERİ:

Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Giriş cephesinde muhdes iki giriş kapısı ve bir pencere mevcuttur. Yapı üzeri marsilya tipi kiremit kaplı kırma çatı ile örtülmektedir.

FOTOĞRAFLAR

NOTLAR:

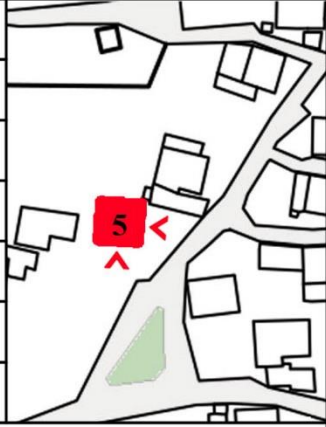
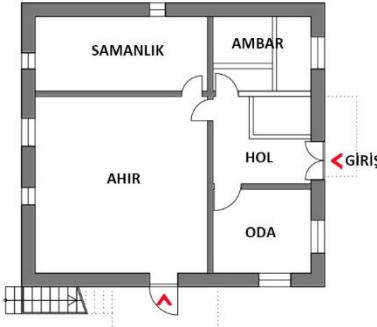
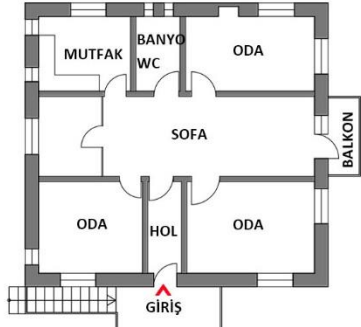

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 3	
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR		
MAHALLE-KÖY:	EMEN		
TİPOLOJİ:	6 ODALI		
KAT SAYISI:	1		
YAPIM TARİHİ:	20.YY. SON ÇEYREĞİ		
KULLANIM DURUMU:	KULLANILMIYOR		
KORUNMA DURUMU:	İYİ		
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı tek katlıdır. Yapıya giriş merdiven ile yükseltilerek doğu cephesinden yapılmaktadır. Giriş direk hole açılmaktadır. Holden iki oda, wc ve mutfak geçilmektedir.Samanlık bölümü yaşama alanlarından ayrılmıştır ve kuzey cephesinde bahçeden girilmektedir.		
PLANLAR	 <p>ZEMİN KAT PLANI</p>		
	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Ön cephede giriş merdiven ile yükseltilerek cepheden geri çekilmiştir. Giriş kapısı çift kanatlı özgün ahşap kapıdır. Girişin iki yanında birer tane üç bölmeli ahşap pencere bulunmaktadır. Yapı üzeri metal saç kaplama beşik çatı ile örtülmektedir. Çatıya geçiş geniş saçaklar ile sağlanmıştır.	
FOTOĞRAFLAR	 		
	NOTLAR: Yapının yükseltilmiş kısmında hol bölümünden çıkış kapağı ile ulaşılan gıdaların saklanması amacı ile oluşturulan bodrum bölümü mevcuttur.		

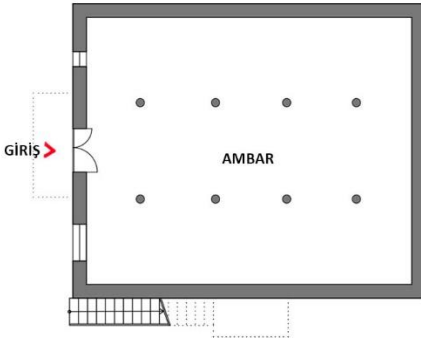
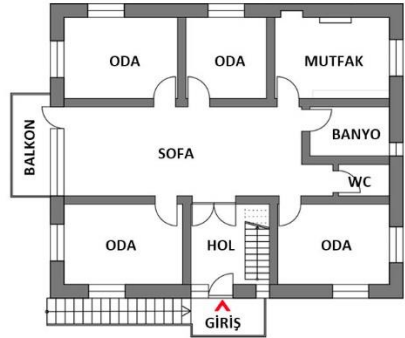

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 4
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	9 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	20. YY İLK ÇEYREĞİ	
KULLANIM DURUMU:	KULLANILMIYOR	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı iki katlıdır. Zemin katta yapı iki bölüme ayrılır. Ambara giriş doğu cephesindedir. Esas giriş de bu cephede bahçeden yapılmaktadır. Bu katta giriş hole açılmaktadır. Holden ambara geçiş vardır. Üst kata geçiş çift kolu merdiven ile sağlanmaktadır. Birinci katta odalara, mutfaga ve kilere açılan toplam 6 kapı vardır ve kiler için bölücü duvar görevini gören bir dolap bulunmaktadır. Sofanın güney kısmında bulunan orta oda çıkma oluşturmaktadır.	
PLANLAR		
CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir yalnızca ön cephede çıkma oluşturan bölüm sıvalıdır. Yapıya giriş ön cepheden ahşap tek kanatlı bir kapı ile sağlanır. Zemin kat seviyesinde iki ahşap kapı ve bir pencere bulunmaktadır. Birinci kat seviyesinde Orta bölüm çıkma oluşturmaktadır. Bir tanesi bu çıkma üzerinde olmak üzere toplamda 3 farklı özgün ahşap pencere bulunmaktadır. Çatı tipi kırma çatı olup metal saç ile kaplıdır.	
FOTOĞRAFLAR		
NOTLAR:	Yapı köyün eski yapılarından ve çıkma özelliğini koruyan iki yapıdan birisidir.	

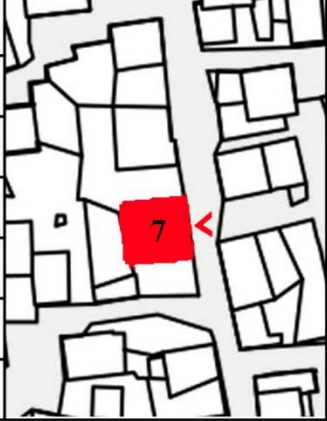
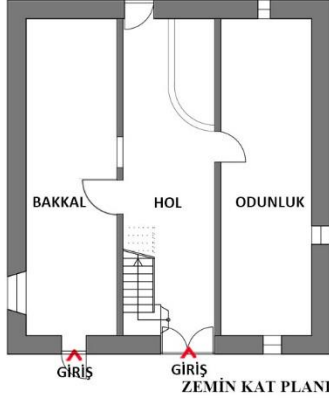
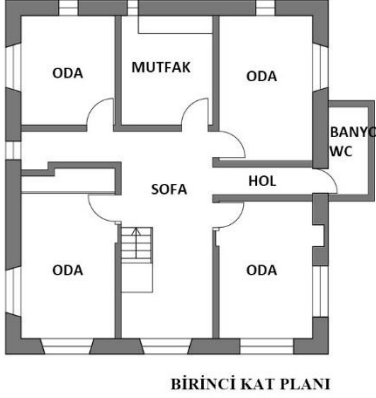

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 5
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	9 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	20. YY ORTALARI	
KULLANIM DURUMU:	PASİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı iki katlıdır. Zemin katta iki giriş bulunmaktadır. Esas giriş doğu cephesinde bahçeden yapılmaktadır. Bu giriş hole açılır. Holden ambara odaya ve ahıra geçiş mevcuttur. Ahır için bahçe ile bağlantılı bir kapı vardır. Birinci kata geçiş muhdes olarak eklenen yapı dışındaki merdiven ile sağlanmaktadır. Merdivenden girişe geçişi sağlayan balkon mevcuttur. Bu katın girişi hole açılmaktadır. Holden sofaya geçilir.Sofaya açılan üç oda, mutfak, banyo-wc ve balkon vardır.	
PLANLAR	 ZEMİN KAT PLANI	 BİRİNCİ KAT PLANI
CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Zemin kata giriş doğu cephesinden ahşap çift kanatlı bir kapı ile sağlanır. Bu kapının iki yanında üç bölmeli birar pencere bulunmaktadır. Birinci kat seviyesinde biri girişe diğeri sofaya açılan iki balkon mevcuttur. Birinci kat doğu cephesinde muhdes balkon kapısı ve üç tane pencere bulunmaktadır. Bu katta bulunan balkonların metal korkulukları vardır. Yapı üzeri marsilya tipi kiremit kaplı kırma çatı ile örtülmektedir. Geniş saçaklar ile çatıya geçiş sağlanmıştır.	
FOTOĞRAFLAR		
NOTLAR:		

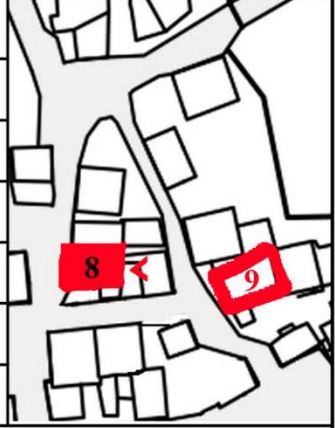
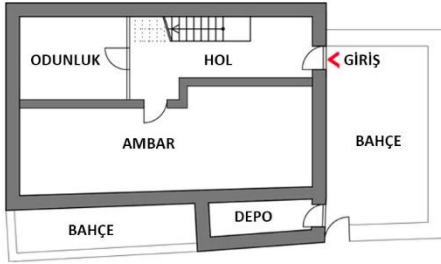
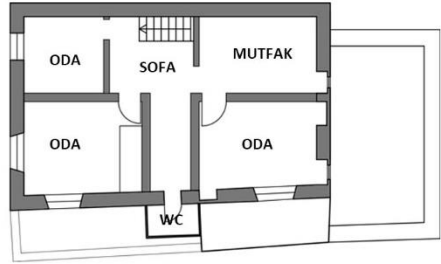

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 6
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	9 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	1997	
KULLANIM DURUMU:	PASİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı iki katedir. Zemin katta giriş batı cephesinde yoldan yapılmaktadır. Zemin katın tamamı ambar olarak kullanılmaktadır. Birinci kata geçiş güney cephesinden merdiven ile sağlanmaktadır. Bu katta giriş hole açılmaktadır. Holden çatıya geçişi sağlayan bir merdiven ve sofaya geçişi sağlayan iki kanatlı bir kapı bulunmaktadır. Dört oda, mutfak, ıslak hacimler ve balkon sofaya açılmaktadır.	
PLANLAR		
	ZEMİN KAT PLANI	BİRİNCİ KAT PLANI
CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Zemin kata giriş batı cephesinden metal çift kanatlı bir kapı ile sağlanır. Bu kapının sağ tarafında bulunan pencerede metal kaplama bulunmaktadır. Güney ve batı cephelerinde birinci kat seviyesinde çıkma olarak balkonlar bulunmaktadır. Bu balkonlar ve merdivenlerde malzeme olarak betonarme kullanılmıştır. Yapı üzeri marsilya tipi kiremit kaplı kırma çatı ile örtülmektedir. Geniş saçaklar ile çatıya geçiş sağlanmıştır.	
FOTOĞRAFLAR		
	NOTLAR: Yapımı yakın tarihte gerçekleşen yapının geleneksel dokuya uygun olarak yığma taş sistemi, 9 odalık plan düzeni ile inşa edilmesi dikkat çekmektedir.	

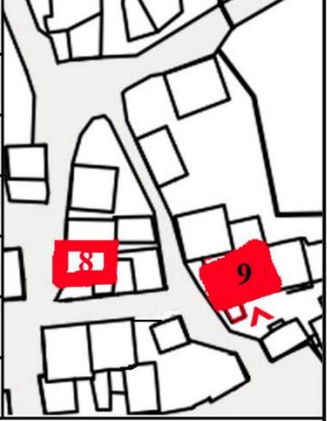
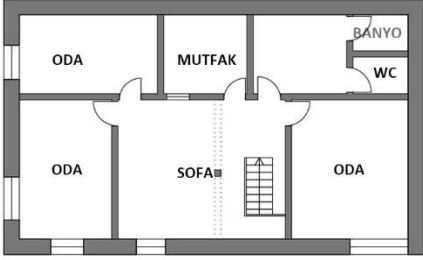
EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT+TİCARET	ENVANTER NO 7
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	6 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	20. YY İLK ÇEYREĞİ	
KULLANIM DURUMU:	AKTİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ+TUĞLA	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı iki katlıdır. Yapıya doğu cephesinde yoldan iki giriş mevcuttur. Tek kanatlı metal kapı ile girilen kısım bakkal olarak kullanılmaktadır. Çift kanatlı metal kapı ise yapının esas giriş kapısıdır. Girişte bulunan holden odunluğa, arka bahçeye ve bakkala geçilmektedir. Ayrıca birinci kata geçiş holden merdiven ile sağlanmaktadır. Birinci katta merdiven ile ulaşılan sofaya dört oda, mutfak ve ıslak hacim holü açılmaktadır.	
PLANLAR	 ZEMİN KAT PLANI	 BİRİNCİ KAT PLANI
CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Yalnızca kuzey cephesine sonradan eklenen ıslak hacim bölümü yığma tuğladan oluşmaktadır. Zemin kata giriş tek kanatlı ve çift kanatlı birer metal kapı ile sağlanır. Giriş cephesi birinci kat hizasında üç bölmeli üç adet pencere ve bir tabela bulunmaktadır. Yapı üzeri marsilya tipi kiremit kaplı kırma çatı ile örtülmektedir.	
FOTOĞRAFLAR		
NOTLAR:	Emen'deki tek bakkal işlevi gören yapıdır.	

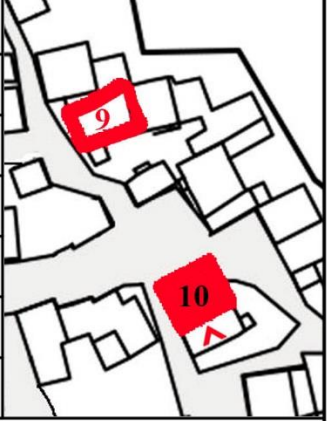

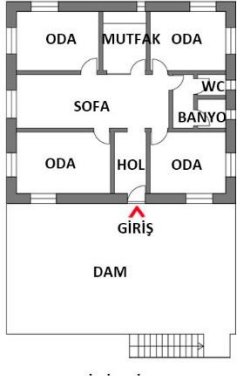

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 8
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	6 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	20. YY İLK ÇEYREĞİ	
KULLANIM DURUMU:	AKTİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ+AHŞAP KARKAS	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	<p>Yapı iki katlıdır. Yapıya giriş doğu cephesinde bahçeden sağlanmaktadır. Tek kanatlı ahşap bir kapı ile giriş hole açılmaktadır. Holden odunluk ve ambara geçilir. Birinci kata geçiş holden merdiven ile sağlanır. Merdiven ile ulaşılan sofadan odalara mutfaka ve ıslak hacim mekânın geçiş mevcuttur.</p>	
PLANLAR	 <p>ZEMİN KAT PLANI</p>	 <p>BİRİNCİ KAT PLANI</p>
	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	<p>Yapının tüm cephelerinde ahşap hatıllı taş duvar örgüsü görülmektedir. Yalnızca güney cephesine sonradan eklenen ıslak hacim bölümü ahşap karkasdan oluşmaktadır. Zemin kata giriş tek kanatlı ahşap kapıdan sağlanır. Yapıda kullanılan pencereler büyük oranda özgünlüğünü korumaktadır. Üst örtüsü toprak dam olan yapı çatı tipolojisi olarak da özgünlüğünü korumaktadır.</p>
FOTOĞRAFLAR		
	NOTLAR:	

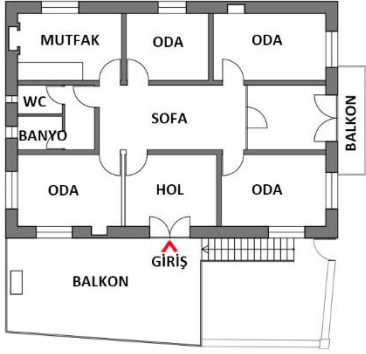

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 9
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	6 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	20. YY İLK ÇEYREĞİ	
KULLANIM DURUMU:	AKTİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	<p>Yapı iki katedir. Güney cepesinde bahçeden yapılmakta olan iki giriş vardır. Giriş cephesinin sağında olan ahşap kapı odunluğa açılmaktadır. Esas giriş ise hole açılmaktadır. Holden ambara ve üst kata geçişi sağlayan merdivenlere ulaşılır. Merdivenlerden birinci kat sofaya geçilir. Bu katta sofaya açılan beş kapı vardır. Sofanın ortasında taşıyıcı ahşap kolon ve giriş mevcuttur.</p>	
PLANLAR	 <p>ZEMİN KAT PLANI</p>	 <p>BİRİNCİ KAT PLANI</p>
	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	<p>Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Zemin kata giriş tek kanatlı kapıdan sağlanır. Zemin kat seviyesinde bir havalandırma penceresi bulunur. Birinci kat seviyesinde farklı türde iki pencere mevcuttur. Çatıya geçiş saçaklar ile sağlanmakta ve yapı metal saç kaplama kırma çatı ile örtülmektedir.</p>
FOTOĞRAFLAR		
NOTLAR:		

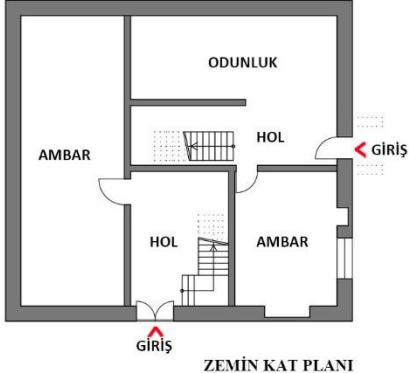
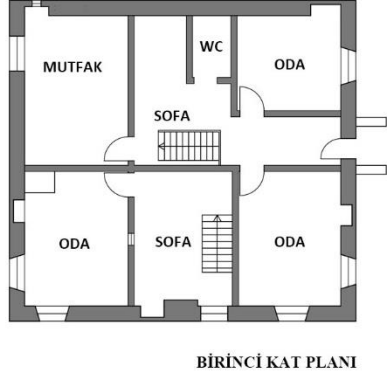

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 10
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	9 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	1967	
KULLANIM DURUMU:	AKTİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı iki katlıdır. Yapıya giriş güney cephesinde bahçeden yapılmaktadır. Zemin katta giriş tandır, odunluk ve depo bölümleri içeren ardiye olarak inşa edilmiş kısma açılmaktadır. Bu katın esas girişi batı cephesindedir. Fakat birinci kata geçişi sağlayan merdivenin de bulunduğu hole açılan bu giriş kapatılmıştır. Birinci kata geçişi sağlayan merdiven ise muhdes olarak yapının dışına taşınmıştır. Birinci kata damdan girilir. Giriş hole, holde sofaya açılır. Bu katta odalar, mutfak ve ıslak hacim bölümleri sofaya açılmaktadır.	
PLANLAR	 ZEMİN KAT PLANI	 BİRİNCİ KAT PLANI
	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Zemin kata esas giriş, muhdes metal kapı ile yapılmaktadır. Fakat bu giriş kullanılmamaktadır. Zemin kat seviyesinde havalandırma pencereleri dışında büyük açıklık bulunmamaktadır. Birinci kat seviyesinde iki oda penceresi muhdes olarak değişmiştir. Yapı kırma çatı tipindedir ve marsilya tipi kiremit ile örtülmektedir. Ardiye kısmı ise toprak dam ile örtülmektedir.
FOTOĞRAFLAR		
	NOTLAR:	

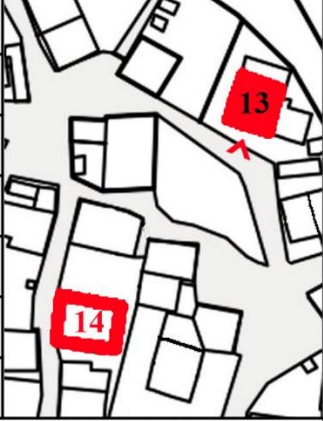
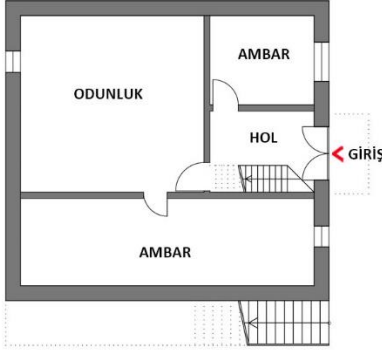
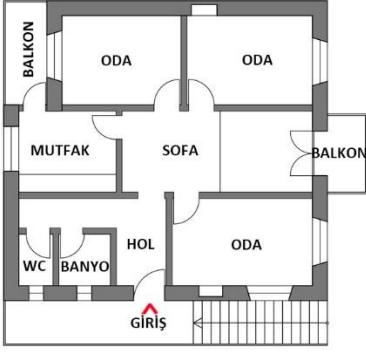

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 11
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	9 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	1975	
KULLANIM DURUMU:	PASİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı iki katlıdır. Zemin kata esas giriş doğu cepheside yoldan yapılmaktadır. Çift kanatlı metal kapı ile sofaya geçilmektedir. Ambar, odunluk ve depolar bu sofaya açılmaktadır. Bahçeden tek kanatlı kapı ile tandıra geçilir. Tandır ile depo arasında geçiş için kapı vardır. Birinci kat seviyesine geçiş dışarıdan merdiven sağlanmaktadır. Merdiven ile ulaştığımız balkonda hole, holden de sofaya geçilir. Odalar mutfak ve ıslak hacim holü sofaya açılmaktadır. Sofadan ahşap cemeke ile ayrılan bölümden balkona geçiş sağlanmaktadır.	
PLANLAR	 <p>ZEMİN KAT PLANI</p>	 <p>BİRİNCİ KAT PLANI</p>
	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Sonradan eklenen tandır bölümü sıvalıdır. Zemin kat seviyesinde çift kanatlı metal kapı ve havalandırma, tahılların boşaltılması için kullanılan pencereleri mevcuttur. Birinci kat seviyesinde çıkma olarak balkon vardır. Bu katta çift kanatlı balkon kapısı ve iki adet üç bölmeli pencere mevcuttur. Yapı kırma çatıdır ve marsilya tipi kiremit ile örtülmektedir. Sonradan eklenen tandırın üzeri metal saç ile sundurma olarak örtülmüştür.
FOTOĞRAFLAR		
	NOTLAR:	

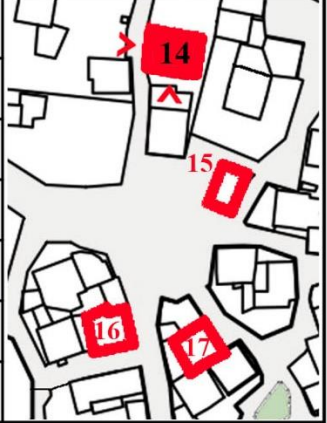
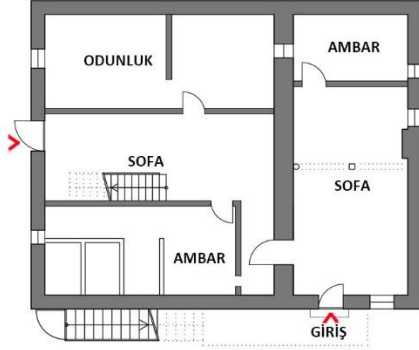
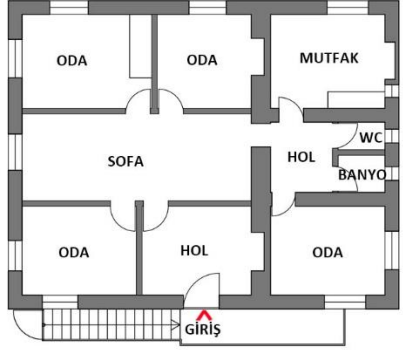

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 12
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	9 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	20. YY İLK ÇEYREĞİ	
KULLANIM DURUMU:	KULLANILMIYOR	
KORUNMA DURUMU:	ORTA	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı iki katlıdır. İki farklı girişi bulunmaktadır. Doğu cephesinden sağlanan giriş ile hole, holden odunluk ve ambara ulaşılır. Birinci kat seviyesine geçiş holden merdiven ile sağlanmaktadır. Merdivenler sofaya çıkmaktadır. Odalar, mutfak ve wc sofaya açılmaktadır. Sofadan günümüzde sadece girişleri bulunan balkona çıkış da mevcuttur. Güney cephesinden sağlanan giriş de hole açılmaktadır. Holden birinci kat seviyesine geçiş merdivenler ile sağlanır. Üst katta sofaya, sofadanda odaya geçilmektedir.	
PLANLAR	 <p>ZEMİN KAT PLANI</p>	 <p>BİRİNCİ KAT PLANI</p>
	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Zemin kat seviyesinde ahşap çift kanatlı kapı mevcuttur. Bu kapının üzerinde metal saçdan saçak bulunmaktadır. Bu seviyedeki açıklıklar havalandırma penceresi olarak kullanılmaktadır. Birinci kat seviyesinde farklı türlerde özgün ahşap pencereler bulunmaktadır. Yapı metal saç kaplı beşik çatı ile örtülmüştür. Çatıya geçişde ahşap karkas sistem kullanılmıştır.
FOTOĞRAFLAR		
NOTLAR:		

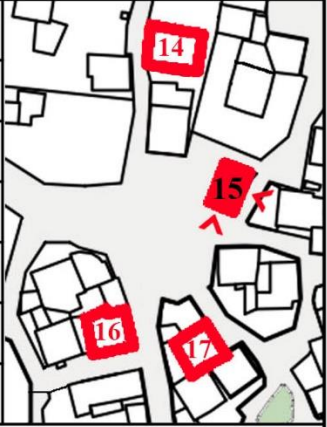
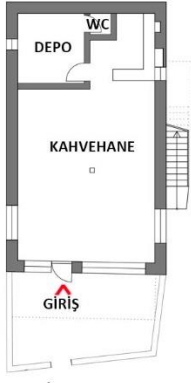

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 13
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	6 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	20. YY ORTALARI	
KULLANIM DURUMU:	AKTİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	<p>Yapı iki katlıdır. Zemin kata giriş doğu cephesinde yoldan sağlanmaktadır. Çift kanatlı ahşap kapıdan hole geçilir. Odunluk ve ambarlar hole açılmaktadır. Holden birinci kat seviyesine geçişi sağlayan günümüzde kullanılmayan ahşap merdiven bulunmaktadır. Üst kata geçiş yapı dışından muhdes merdiven ile sağlanmaktadır. Tek kanatlı metal kapıdan hole, holden ıslak hacimlere ve sofaya geçilir. Odalar, mutfak ve balkon sofaya açılmaktadır. Ayrıca mutfaktan ulaşılan bir balkon daha bulunmaktadır.</p>	
PLANLAR	 <p>ZEMİN KAT PLANI</p>	 <p>BİRİNCİ KAT PLANI</p>
	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	<p>Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Zemin kat seviyesinde çift kanatlı özgün ahşap kapı ve pencere boşlukları bulunmaktadır. Birinci kat seviyesinde balkon, çift kanatlı balkon kapısı ve özgün ahşap iki pencere bulunmaktadır. Yapıda kullanılan metal ferforjeler muhdestir. Yapı üzeri marsilya tipi kiremit kaplı kırma çatı ile örtülmektedir. Çatıya geçiş geniş saçaklar ile sağlanmaktadır.</p>
FOTOĞRAFLAR		
NOTLAR:		

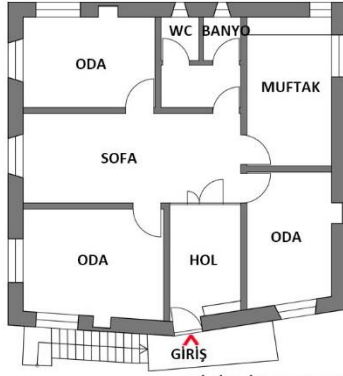

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 14
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	9 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	20. YY SON ÇEYREĞİ	
KULLANIM DURUMU:	PASİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	<p>Yapı iki katlıdır. Zemin katta batı cephesinde girişten tek kanatlı demir kapı ile sofaya geçilir. Sofadan üst kat seviyesine geçişi sağlayan ahşap merdiven bulunmaktadır fakat günümüzde bu geçiş kapatılmıştır. Sofadan sonradan eklenen bölüme geçilir. Eklenen bölümden bahçeye geçişi sağlayan ahşap kapı vardır. Birinci kata geçiş dışarıdan merdiven ile sağlanmaktadır. Giriş hole, hol ve odalar da sofaya açılmaktadır. Sofadan sonradan eklenen bölüme geçiş hol ile sağladır. Bir oda, mutfak ve ıslak hacimler bu hole açılmaktadır.</p>	
PLANLAR	 <p>ZEMİN KAT PLANI</p>	 <p>BİRİNCİ KAT PLANI</p>
	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	<p>Yapının giriş cephesi hariç diğer cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Giriş cephesi sıvalıdır. Zemin kat seviyesinde muhdes tek kanatlı kapı ve havalandırma için pencereler bulunmaktadır. Batı cephesinde sonradan kapatılan pencere boşluğu vardır. Birinci kata geçişi sağlayan merdivenlerin bitiminde muhdes metal bir kapı mevcuttur. Birinci kat seviyesindeki tüm pencereler muhdes olarak değiştirilmiştir. Yapı üzeri marsilya tipi kiremit ile kaplı kırma çatı ile örtülmektedir. Giriş üzeri ise sundurma pvc saç kaplama ile örtülmüştür.</p>
FOTOĞRAFLAR		
	NOTLAR: Yapı ilk olarak 6 odalı olarak inşa edilmiştir. Daha sonra eklenen bölüm ile 9 odalı ev tipolojisindedir. Eklenen bölümde aynı yapım sistemi ve malzeme kullanımı dikkat çekmektedir.	

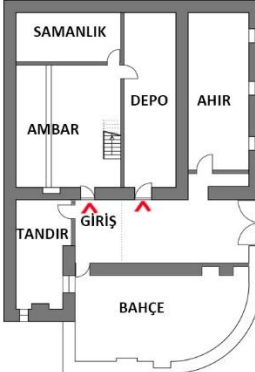
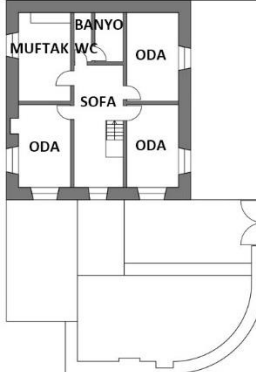

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT+TİCARET	ENVANTER NO 15
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	-	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	1980	
KULLANIM DURUMU:	AKTİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı iki katlıdır. Zemin kata giriş güney cephesinde bahçeden sağlanmaktadır. Tek kanatlı metal kapıdan kahvehaneye girilmektedir. Bu bölümden arka kısımda kalan depo ve wc bölümlerine geçilir. Birinci kat seviyesine çıkış yapı dışından merdiven ile sağlanmaktadır.	
PLANLAR	 ZEMİN KAT PLANI	 BİRİNCİ KAT PLANI
CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Giriş cephesinde tek kanatlı metal kapının yanında birer kane pencere bulunmaktadır. Birinci kat seviyesinde ise iki adet pencere mevcuttur. Yapı üzeri marsilya tipi kiremit kaplı kırma çatı ile örtülmektedir. Zemin kat giriş bölümü üzerinde sundurma metal saç kaplama bulunmaktadır.	
FOTOĞRAFLAR		
NOTLAR:	Belediye tarafından yaptırılan yapının alt katı ticari olarak kullanılmaktadır. Üst kata giriş sağlanamamıştır.	

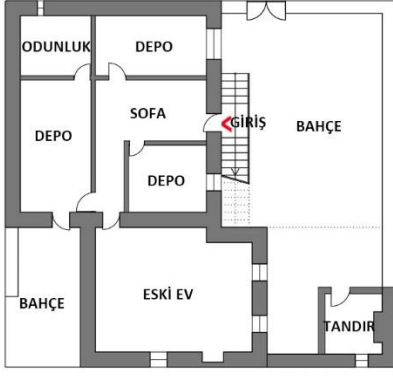
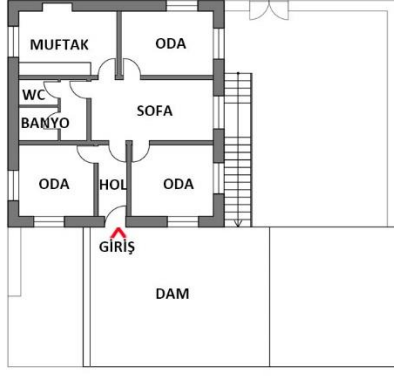

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 16
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	9 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	20. YY SON ÇEYREĞİ	
KULLANIM DURUMU:	AKTİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı iki katlıdır. Zemin katta iki giriş bulunmaktadır. Esas giriş doğu cephesinde yoldan yapılmaktadır. Çift kanatlı metal kapı ile sofaya geçilmektedir. Odunluk ve tandır sofaya açılmaktadır. Sofaya bahçeden tek kanatlı metal bir kapı ile de girilmektedir. Birinci kata geçiş yapı dışında muhdes merdiven ile sağlanmaktadır. Tek kanatlı metal kapı ile hole geçilmektedir. Hol ile sofa arasında ahşap camekan mevcuttur. Bu camekandan sofaya geçilmektedir. Odalar, muftak ve ıslak hacimlerin holü sofaya açılmaktadır.	
PLANLAR	 <p>ZEMİN KAT PLANI</p>	 <p>BİRİNCİ KAT PLANI</p>
	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Zemin kat seviyesinde çift kanatlı metal kapı ve bir havalandırma penceresi bulunmaktadır. Bu kapının solunda kalan pencere boşluğu sonradan kapatılmıştır. Birinci kat seviyesinde üç tane muhdes pencere mevcuttur. Yapı üzeri marsilya tipi kiremit kaplı kırma çatı ile örtülmektedir. Çatıya geçiş geniş saçaklar ile sağlanmaktadır.
FOTOĞRAFLAR		
	NOTLAR:	

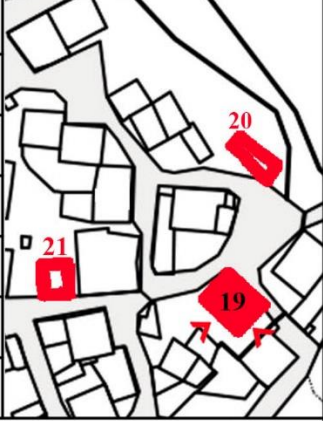
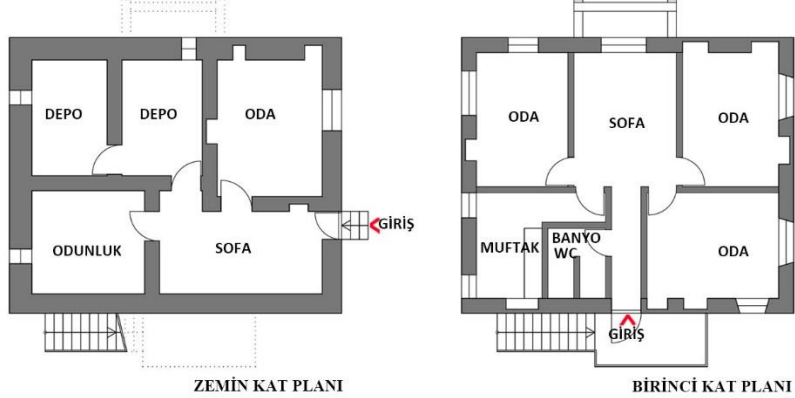

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 17
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	6 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	1946	
KULLANIM DURUMU:	AKTİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ+TUĞLA	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı iki katlıdır. Yapıya giriş kuzey cephesinde bahçeden sağlanmaktadır. Tek kanatlı metal kapı ambara açılmaktadır. Buradan samanlık ve depoya geçiş vardır. Eskiden ahır olarak kullanılan deponun bahçeden bir girişi daha mevcuttur. Zemin katta sonradan eklenen tandır ve ahır bölümleri bulunmaktadır. Birinci kat seviyesine ambarda bulunan merdiven ile geçiş sağlanır. Merdiven sofaya çıkmaktadır. Odalar, mutfak ve ıslak hacimlerin holü bu sofaya açılmaktadır.	
PLANLAR		
	ZEMİN KAT PLANI	BİRİNCİ KAT PLANI
CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Sonradan eklenen ahır ve tandırın bir kısım duvarları tuğla ile örülmüştür. Çift kanatlı ahşap bir kapı ile bahçeye giriş vardır. Yapı girişi üzeri toprak dam ile örtülmüştür. Bu bölüm evin traktörüne aittir. Yapı üzeri marsilya tipi kiremit kaplı kırma çatı ile örtülmüştür. Tandır ve ahırın üst örtüsü ise metal saç kaplı değildir.	
FOTOĞRAFLAR		
		
NOTLAR:		

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 18
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	6 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	20. YY ORTALARI	
KULLANIM DURUMU:	AKTİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı iki katlıdır. Zemin kata giriş doğu cephesinde bahçeden yapılmaktadır. Tek kanatlı ahşap kapı ile sofaya geçiş sağlanır. Depolar ve eski ev sofaya açılmaktadır. Arka depoya açılan odunluk ve depodan arka bahçeye çıkış mevcuttur. Ayrıca zemin katta bahçeden geçilen birde tandır bulunmaktadır. Birinci kat seviyesine yapı dışında bulunan muhdes merdiven ile geçilir. Güney cephesinde damdan tek kanatlı metal kapı ile hole giriş yapılır. Hol, odalar, mutfak ve ıslak hacim holü sofaya açılmaktadır.	
PLANLAR		
	ZEMİN KAT PLANI	BİRİNCİ KAT PLANI
CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının tüm cephelerinde taş duvar örgüsü görülmektedir. Zemin kat seviyesinde tek kanatlı ahşap kapı ve havalandırma pencereleri bulunmaktadır. Birinci kat seviyesinde muhdes pencereler ve kapı mevcuttur. Yapı üzeri marsilya tipi kiremit kaplı kırma çatı ile örtülmüştür. Eski ev ve tandır bölümlerinin üzeri toprak dam ile örtülmektedir.	
FOTOĞRAFLAR		
	NOTLAR: Eski ev yapım tarihi 100 yıldan fazladır. Bu kısım muhafaza edilerek yapı inşa edilmiş olmasına rağmen kullanılmamaktadır.	

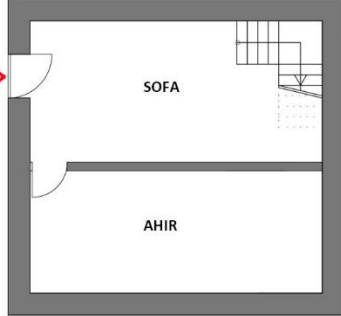
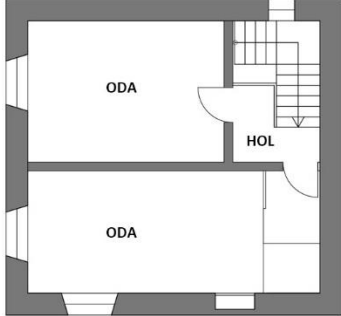

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KONUT	ENVANTER NO 19
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	6 ODALI	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	19. YY SON ÇEYREĞİ	
KULLANIM DURUMU:	AKTİF	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	<p>Yapı iki katlıdır. Zemin kata giriş doğu cephesinde bahçeden yapılmaktadır. Üç basamak ile yükseltile giriş tek kanatlı metal bir kapı ile sağlanır ve sofaya geçilir. Depolar, odunluk ve oda sofaya açılmaktadır. Birinci kata geçiş yapı dışında muhdes merdiven ile sağlanmaktadır. Girişten sofaya ve ıslak hacim holüne geçilmektedir. Odalar ve mutfak sofaya açılmaktadır. Sofadan çıkışı bulunan çıkma girişleri görülmektedir. Fakat günümüzde bu geçiş kapanmış yerine muhdes pencere eklenmiştir.</p>	
PLANLAR	 <p>ZEMİN KAT PLANI</p> <p>BİRİNCİ KAT PLANI</p>	
CEPHE ÖZELLİKLERİ:	<p>Yapının cephelerinde ahşap hatıllı taş duvar örgüsü görülmektedir. Çıkma girişlerinin olduğu bölüm sıvalıdır. Sonradan eklenen çatı duvarları tuğla duvardır. Zemin kat seviyesinde muhdes kapı ve havalandırma pencereleri bulunmaktadır. Birinci kat seviyesinde tüm pencereler muhdestir. Yapı üst örtüsü metal saç kaplama beşik çatıdır. Giriş bölümü üzeri saç kaplama devam etmiş sundurma olarak örtülmüştür.</p>	
FOTOĞRAFLAR		
NOTLAR:	Emen'in kullanılan en eski yapısıdır.	

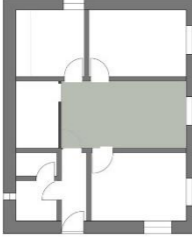

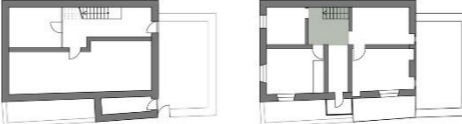
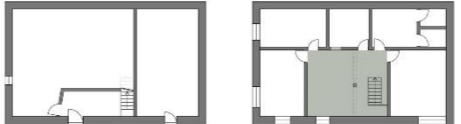
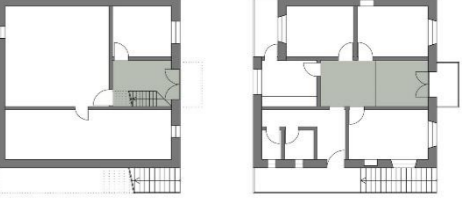
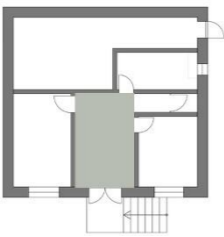
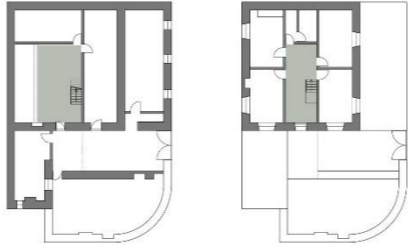

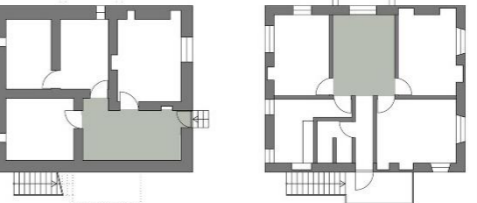

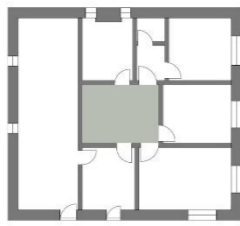
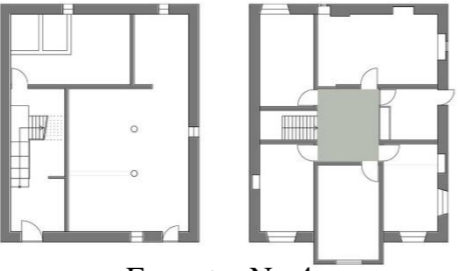
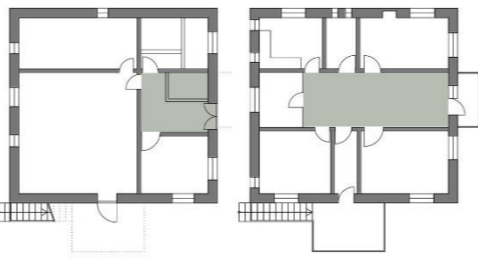
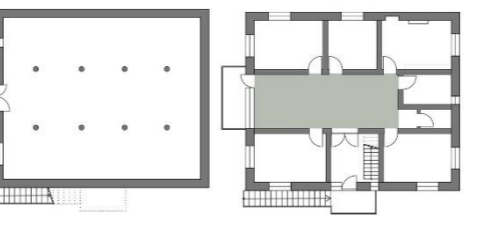
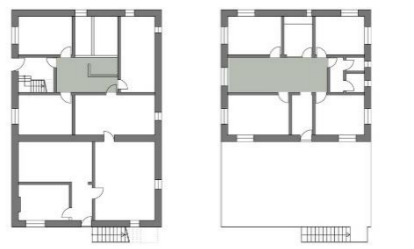
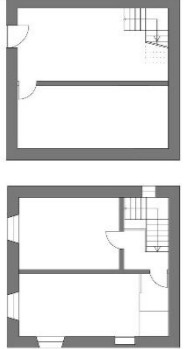

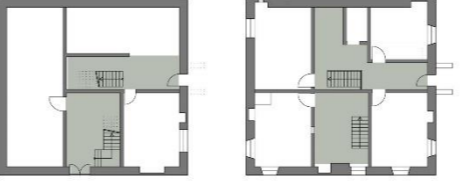
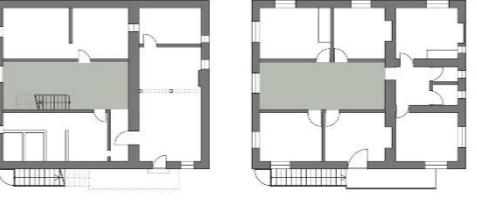
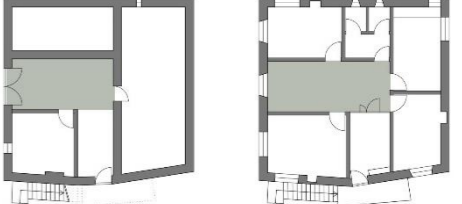
EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KÖY ODASI	ENVANTER NO 20
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	-	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	19. YY SON ÇEYREĞİ	
KULLANIM DURUMU:	KULLANILMIYOR	
KORUNMA DURUMU:	HARABE	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Harabe durumda olan yapı iki katlı olduğu görülmektedir. Güney cephesinde yoldan girişi mevcuttur. Giriş kapısı bulunmamaktadır.	
PLANLAR		
CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının cephelerinde ahşap hatıllı taş duvar örgüsü görülmektedir. Zemin kat seviyesinde giriş kapısı boşluğu kemerle geçilmektedir. Bu katta bir adet pencere boşluğu vardır. Birinci kat seviyesinde giriş cephesinde iki adet pencere boşluğu vardır. Doğu cephesinde harap durumda ahşap pencere mevcuttur. Yapı üst örtüsü bulunmamaktadır.	
FOTOĞRAFLAR		
NOTLAR:	Yapı Emen'in kullanılan en eski yapısının sahiplerine aittir. Köye gelen misafirlerin ve hayvanlarının konakladığı yer olarak kullanılmıştır. Günümüzde harabe durumdadır.	

EMEN ENVANTER ÇALIŞMASI

YAPI NİTELİĞİ:	KÖY ODASI	ENVANTER NO 21
İL-İLÇE:	KONYA-BEYŞEHİR	
MAHALLE-KÖY:	EMEN	
TİPOLOJİ:	-	
KAT SAYISI:	2	
YAPIM TARİHİ:	20. YY ORTALARI	
KULLANIM DURUMU:	KULLANILMIYOR	
KORUNMA DURUMU:	İYİ	
YAPIM SİSTEMİ-MALZEME:	YIĞMA TAŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ:	Yapı iki katlıdır. Zemin kata giriş batı cephesinde yoldan sağlanmaktadır. Giriş sofaya açılmaktadır. Sofadan ahıra geçilmektedir. Birinci kata geçiş sofadan merdiven ile sağlanmaktadır. Merdiven ile ulaşılan holden iki odaya geçilmektedir.	
PLANLAR	 <p>ZEMİN KAT PLANI</p>	 <p>BİRİNCİ KAT PLANI</p>
	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	Yapının cephelerinde ahşap hatıllı taş duvar örgüsü görülmektedir. Zemin kat seviyesinde tek kanatlı ahşap kapı bulunmaktadır. Birinci kat seviyesinde üç adet özgün ahşap pencere bulunmaktadır. Merdiveni aydınlatan pencere kapatılmıştır. Yapı üzeri marsilya tipi kiremit kaplı kırma çatı ile örtülmektedir. Çatıya geçiş geniş saçaklar ile sağlanmaktadır.
FOTOĞRAFLAR		
	NOTLAR:	

EK-2: Plan tipolojileri

SOFASIZ		İÇ SOFALI				
		TEK KATLI	İKİ KATLI			
 Envanter No:15	6 ODALI	 Envanter No:1	 Envanter No:7	 Envanter No:8	 Envanter No:9	 Envanter No:13
		 Envanter No:3	 Envanter No:17	 Envanter No:18	 Envanter No:19	
 Envanter No:20	9 ODALI	 Envanter No:2	 Envanter No:4	 Envanter No:5	 Envanter No:6	 Envanter No:10
 Envanter No:21		 Envanter No:11	 Envanter No:12	 Envanter No:14	 Envanter No:16	

EK-3: Röportaj soruları

EMEN KÖYÜ RÖPORTAJ SORULARI

Anketin yapıldığı

Mahalle:

Sokak:

Ev no:

- Adınız Soyadınız?
- Hane reisinden başlayarak bu evde oturanları sayar mısınız?

Cinsiyeti:

Yaşı:

Doğum yeri:

Öğrenim durumu:

İşi:

İş yeri:

Aylık kazancı:

- Emen'in yerlisi misiniz?

Cevabınız hayırsa, buraya nereden geldiniz?

Kaç yılında geldiniz?

Geliş nedeniniz?

Geldiğiniz yerde ne iş yapıyordunuz?

- Yılın kaç ayı Emen'de kalıyorsunuz?

Hangi mevsimler arası?

Neden sürekli Emen'de ikamet etmiyorsunuz?

İş imkanı sağlanması halinde Emen'e sürekli olarak yerleşir misiniz?

- Köyün tarihi hakkında bilginiz varsa paylaşır mısınız?
- Köyün günlük yaşamı nasıldır?
- Köylünün ihtiyaçları nasıl giderilir? (Sağlık, eğitim, gıda)

- Köyün iklimi hakkında bilgi verirmisiniz?
- Köyde hangi bitkiler-ağaçlar yetişir? Elde edilen ürünler nasıl değerlendirilir?
- Köyün su ihtiyacı nasıl sağlanıyor? Evlerin soğuk sıcak su ihtiyaçları nasıl sağlanıyor?
- Tarımsal faaliyetleri devam ettiriyor musunuz? Evetse, bu işlerden gelir sağlıyor musunuz?
- Hayvan besliyor musunuz? Evetse hangi cins? Kaç tane? Hayvansal ürünlerden gelir sağlıyor musunuz?
- Gelir sağlama amacıyla el sanatları yapıyor musunuz?
- Hangi araçlara sahipsiniz ?
- Oturduğunuz sizin mi? Evetse, evinizin sizin için manevi veya tarihi değer taşıyor mu?
- Kaç yıldır bu evde oturuyorsunuz?
- Evin yapım yılı nedir?
- Taş yapılar konusundaki düşünceleriniz nedir? Evlerin malzemesi nereden temin edilmiştir, kim tarafından yapılmıştır?
- Evinizden memnun musunuz? Neden memnun musunuz? Neden memnun değilsiniz?
- Malzeme bozulmalarına karşı bakım yapıyor musunuz?
- Evinizin içinde değişiklik yaptınız mı?
- Evinizin kullanmadığınız bölümleri var mı? Varsa nereler?
- Maddi imkânınız olsa evinizi tamir ettirmeyi mi seçersiniz yeni bir ev yapmayı mı? Neden?
- Köyün dokusunda değişimler var mı? Bu değişikliklerden rahatsız mısınız?
- Kırsal dokusunun sürdürülmesini ister misiniz?
- Köy hayatının sürdürülmesini ister misiniz?
- Yerleşimin eksiklikleri ve sorunları nelerdir?
- Yörede gerçekleştirilecek turizm aktivitelerini destekler misiniz?
- Turizm faaliyetlerinin yöreye nasıl etkileri olacağını düşünüyorsunuz?
- Köy için yapılmasını istediğiniz yada hayal ettiğiniz bir düşünce var mı?